

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra historie

***ŽIVOTNÍ OSUDY DŮSTOJNÍKA A KONFIDENTA
RUDOLFA PETŘÍKA***

Bakalářská diplomová práce

Marek Vašut

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Kreisinger

Olomouc 2016

Čestné prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracoval samostatně pod dohledem vedoucího práce a uvedl veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne 3. května 2016

Poděkování

Děkuji PhDr. Pavlu Kreisingerovi za excelentní vedení této bakalářské práce, množství rad a povzbuzování při jejím vypracování. Rovněž děkuji také Bc. Monice Hruškové za neocenitelnou pomoc při překládání textů v německém jazyce. V neposlední řadě patří vřelé poděkování mým obětavým rodičům, kteří mi studium na univerzitě vůbec umožnili.

Anotace

Tato studie je první rozsáhlou a ucelenou biografií o bývalém československém důstojníkovi a konfidentovi nacistické Sicherheitsdienst (SD) Rudolfu Petříkovi. Jeho život je zasazen do kontextu československých dějin první poloviny 20. století. Tato práce je mimo jiné sondou do zpráv sbíraných SD a příkladem kolaboranta potrestaného československým retribučním soudem po druhé světové válce.

Abstract

This study is the first extensive and comprehensive biography of former czechoslovakian officer and informer of the Nazi Sicherheitsdienst (SD) Rudolf Petřík. His life is set to the context of the czechoslovakian history of the first half of the 20th century. This thesis is, among other things, also the probe into reports gathered by the SD, and presents an example of a collaborator punished by the czechoslovakian retribution court of law after the Second World War.

Obsah

1. Úvod.....	5
1.1 Prameny	6
1.2 Literatura	7
2. Mládí na frontách Velké války.....	9
3. Kariéra v armádě první republiky	11
4. Rok 1938 a mnichovská krize.....	16
5. Sicherheitsdienst.....	20
5.1 Sicherheitsdienst v Protektorátu Čechy a Morava	21
5.1.1 Struktura.....	22
5.1.2 Úkoly a zaměření činnosti.....	23
5.1.3 Typologie spolupracovníků	25
6. Ve službách SD	27
7. Příklady zpráv poskytovaných Petříkem pro SD.....	31
8. Retribuční dekrety a mimořádné lidové soudy v poválečném Československu.....	39
8.1 Vznik a vývoj retribučních dekretů.....	40
8.2 První vlna retribucí	42
8.3 Mimořádné lidové soudy.....	43
8.4 Mimořádný lidový soud v Klatovech (1945 – 1947)	45
9. Před Mimořádným lidovým soudem v Klatovech.....	47
10. Závěr.....	52
Seznam pramenů a literatury.....	54
Archivní prameny.....	54
Sekundární literatura.....	55
Internetové zdroje	56

Kvalifikační práce:	56
Seznam použitých zkratk	57
Resumé	59
Přílohy	60
1. Obrazová příloha.....	60
2. Příklady zpráv	70
3. Osobní zápisky Rudolfa Petříka	75

1. Úvod

V minulosti se svobodná česká historiografie v oblasti československého vojenství 20. století orientovala především na významné momenty v pozitivním slova smyslu. Mnoho prací je věnováno hrdinům odboje, ať už zahraničním armádám (legionářům na frontách 1. světové války, příslušníkům RAF za druhé světové války atp.), či členům domácího odboje. Vyzdvihovány a připomínány jsou přitom osoby, které hájily své ideály bez ohledu na osobní pohodlí a bezpečí a za svobodu mnohdy zaplatily životem. Až na výjimky v podobě prominentních kolaborantů (v čele s Emanuelem Moravcem či Karlem Čurdou) byli do pozadí pozornosti odsunuti ti, kteří především za nacistické okupace dobrovolně a iniciativně spolupracovali s okupačním aparátem. Výzkum v této oblasti by přitom mohl přinést např. nové světlo na některé mýty týkající se československé kolaborace.

Tématem této bakalářské práce jsou životní osudy Rudolfa Petříka, kterého se svým specifickým způsobem, podobně jako mnoha lidí žijících v první polovině 20. století, dotkly světové dějiny. Třebaže Petřík, narozen v Krakově, prošel na straně Rakousko-Uherska několika frontami první světové války, pozornost bych především věnoval jeho pozdějšímu životu, a to především jeho působení za druhé světové války. Svou důstojnickou kariéru v armádě předmnichovského Československa zakončil v hodnosti štábního kapitána. Petřík se ovšem, na rozdíl od mnoha jiných důstojníků československé armády, nevydal po okupaci zbytku českých zemí cestou odboje, nýbrž cestou kolaborace s nacistickou zpravodajskou službou – Sicherheitsdienst. Po válce byl za tuto činnost v Klatovech odsouzen Mimořádným lidovým soudem k trestu smrti, který byl následně vykonán.

Odhalit myšlenkové pochody a motivace lidí není jednoduchá (pokud vůbec možná) záležitost ani v případě, že je přímo onen člověk k dispozici. Pozorováním a popisem lidské mysli se zabývá nejedna vědní disciplína. Přesto bych se však chtěl v této studii pokusit poodhalit možné motivace Petříkova chování, především jeho „přechodu na druhý břeh“ v předvečer druhé světové války. Velkou roli zde samozřejmě sehrává dobový exkurs, ideologie, smýšlení a korelace událostí pohnuté první poloviny 20. století. Rád bych alespoň částečně vyřešil Petříkovu národnostní otázku, tedy fenomén, který měl v oné době nezanedbatelný vliv. Celá studie je příkladem jednoho kolaborujícího československého občana.

Co se metodologie týče, bude v této práci použita biografická metoda. Jedná se o případovou studii s progresivní chronologickou metodou, byť se částečně může objevit i retrospektiva. Jako v mnoha případech je i zde stěžejní citlivá kombinace přímé a nepřímé metody, a to zejména vzhledem k častým omylům a nepřesnostem, např. v kvalifikační listině. Ještě více se to týká výslechových protokolů s Rudolfem Petříkem, který se v nich snažil co nejvíce zapírat, fabulovat a svou vinu zlehčovat.

1.1 Prameny

Nejdůležitějším podkladem pro rekonstrukci vojenské kariéry Rudolfa Petříka byla jeho kvalifikační listina, která je uložena ve Vojenském ústředním archivu v Praze. Jedná se ale o záznamy poměrně strohé, které v několika místech doplňují informace z poválečných výslechových protokolů.

Jeho osudy za druhé světové války a u poválečného mimořádného lidového soudu jsou rekonstruovány z nejdůležitějšího a největšího souboru archiválií v této práci – materiálu zanechaného Mimořádným lidovým soudem v Klatovech. Uloženy jsou ve Státním oblastním archivu v Plzni. Kromě soudního spisu, výslechových protokolů a částečné pozůstalosti Rudolfa Petříka zde byly i průklepy části zpráv, které pro SD vypracoval. Součástí této práce je několik těchto přeložených zpráv, jakož i fotokopii originálů. Velmi přispívají k pochopení dobového kontextu a Petříkova konání za války.

Velmi zajímavým pramenem dochovaným rovněž v plzeňském archivu jsou ego-dokumenty. Kromě několika kusů korespondence s příbuznými se dochoval také Petříkův osobní zápisník, zčásti pojatý jako deník. Jak sám Petřík píše, tyto své zápisky vytvořil během nedlouhého časového období (pravděpodobně maximálně 1 rok – 1943) a v nich také přiznal, že si žádný deník nikdy nevedl. Kompletní překlad těchto zápisků je uveden v kapitole „Přílohy“.

Protože by příliš volný překlad těchto zápisků mohl posunout skutečné významy, působí občas věty nelogicky, objevují se v nich stylistické a jiné jazykové chyby. Rozhodl jsem se tedy v překladu o co nejmenší volný překlad; dost možná, že Petřík své myšlenky psal tak, jak mu vytanuly na mysli – neuspořádaně a z hlediska kompozice textu jako celku jaksí nesourodě a částečně zmateně. Potvrzuje to i grafická kompozice – krátké odstavce, nezřídka o jedné větě. Zprvu je snad mohl psát ručně a až nakonec je přepsat do jednoho „díla“ na psacím stroji.

Taková domněnka však ještě zvětšuje otazník nad smyslem této Petříkovy pozůstalosti.

V tomto svém „deníku“ si ponejvíce píše myšlenky, v určitých částech pak vzpomíná na některé jeho životní etapy (pobyt v lazaretu za první světové války). Nejedná se o klasický chronologicky řazený deník, je to spíše jakási cesta sebereflexe ve formě krátkých poznámek. Proč ji ovšem Petřík sepsal na psacím stroji, opatřil ji formálně upravenou (to se týká celého textu) úvodní stranou a stránky dokonce opatřil amatérskou vazbou, zůstane asi navždy záhadou. Skutečnou odpověď by byl schopen poskytnout jen sám autor oněch řádků, a vzhledem k povahovým rysům, které si sám přisoudil (v podstatě přetvařování jako obrana svých tajemství) bychom možná jeho odpovědi ani nemohli věřit. Byť Petřík v úvodu čtení jím psaných řádků vysloveně připouští (*„Prosím toho, kdo by vždy dostal tyto stránky do rukou, aby je četl se soucitem jako upřímnou reprodukci/interpretaci jednoho (skrz okolnosti, časové události, odkázané vlastnosti) více zkaženého než pěkného života a že on možná chtěl hledat a najít skrz ně jeho vlastní cesty a počínání, znamení a zkušenosti.“*), stojí zde proti sobě dva faktory – na straně jedné osobní, soukromá, až intimní povaha zápisků; na straně druhé pak formální úprava textu a strojopis, tedy věci, které jsou logicky používány pro snadnější zpracování informací pro druhou (třetí) stranu.

Ne nevýznamným pramenem jsou též fondy bývalého Studijního ústavu Ministerstva vnitra (dnes Archiv bezpečnostních složek v Praze). Mimo jiné se právě zde nachází několikastránkový rozsudek případu Rudolfa Petříka, jakož i některé materiály MLS k tomuto případu, výslechové protokoly, informace o struktuře Sicherheitsdienst a další.

1.2 Literatura

Literatura v této práci poslouží pro vytvoření naprosto nezbytného kontextu a dobového pozadí. Jedná se zde především o stručné představení nacistické bezpečnostní služby a přiblížení poválečné retribuice v kontextu druhé světové války.

Co se nacistické bezpečnostní služby Sicherheitsdienst týče, bylo ji v české odborné literatuře zatím věnováno (na rozdíl od „sesterského“ Gestapa) nemnoho pozornosti. Pravděpodobně nejvýznamnějším dílem o problematice doposud zůstává sborníkový příspěvek Stanislava Bimana *„Nacistická bezpečnostní služba*

v *Protektorátě Čechy a Morava. Vznik, organizace a činnost*“. Pro vykreslení retribuční pak byla použita monografie Mečislava Boráka „*Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945 – 1948)*“, která je jedním z nejlepších a nejrozsáhlejších děl na toto téma. Doplňující byly kvalifikační práce o MLS v Klatovech Veroniky Mžika Jirovcové a Michaely Burdové. Kromě těchto dvou autorek se o Rudolfu Petříkovi zmiňuje ještě historik Václav Jiřík ve své knize o regionální kolaboraci a retribuci „*Klatovské oprátky*“. Zde věnoval Petříkovi rozsáhlejší medailonek.

2. Mladí na frontách Velké války

Rudolf Petřík přišel na svět 21. ledna 1894 v Krakově, ležícím tehdy na území Rakousko-Uherska. Společně s českým otcem Rudolfem Petříkem starším (pracujícím v té době na území dnešního Polska jako železniční úředník) a rakouskou matkou Marií Zimprichovou se však usadili ve Štěpánově. Odtud dojížděl do měšťanské školy v Bohuňovicích a posléze do nedaleké Olomouce.¹ Zde Petřík absolvoval šest let německého vyššího reálného gymnázia. Po maturitě v roce 1913 nastoupil ke studiu chemie na německé technické vysoké škole v Brně, do vypuknutí první světové války ovšem stihl pouze dva semestry. Jeho kroky pak dále vedly (i vzhledem k charakteru středoškolského vzdělání) na vojenskou akademii ve Vídeňském Novém městě. Odveden byl v hodnosti poručíka pěchoty dne 18. srpna 1915, oficiálně na 36 měsíců činné služby. Okamžitě byl zařazen jako velitel čety a polní roty k Pěšímu pluku 9, dlícího tehdy v Körmeru na území tehdejšího Uherska. U tohoto útvaru zůstal po celou dobu války. Po dvou měsících přišla jeho první účast v bojích, když byl odeslán na ruskou frontu. V Besarábii byl ale 21. dubna 1916 těžce raněn (průstřel pravého křídla plic) a následujících pět měsíců strávil v přemyšlském lazaretu. Krátce po jeho návratu k jednotce došlo k jejím přesunům, Petřík tak od prosince 1916 až do konce války (1. května 1917 povýšen na nadporučíka [npor.] pěchoty) sloužil postupně na ruském, rumunském a italském bojišti, a to jako velitel roty a zástupce velitele praporu.² Na své angažmá v první světové válce Petřík vzpomínal i ve svých deníkových zápiscích.³

Již v prosinci 1918 vydalo právě vzniklé Československo výzvu pro bývalé důstojníky rakousko-uherské armády, kteří se zároveň stali občany nové republiky, aby si do vznikající armády nového demokratického státu podali přihlášku.⁴ Rudolf Petřík se stal jedním z nich, učinil tak 2. dubna 1919 v Brně. Zajímavé je, že byť měl formálně českou národnost, musel při vstupu do čs. armády skládat zkoušky

---

¹ *Státní oblastní archiv (SOA) Plzeň*, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, výslech obviněného, s. 1-2.

² *Vojenský ústřední archiv-Vojenský historický archiv (VÚA-VHA)*, Sbirka kvalifikačních listin, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, část 1, popis služební činnosti.

³ Viz přílohy této práce, zápisky Rudolfa Petříka, s. 80-94.

⁴ ŠRÁMEK, Pavel: *Důstojníci německé národnosti v československé meziválečné armádě*, s. 254. In: SCHELLE, Karel – TAUCHEN, Jaromír (Eds.): *Češi a Němci v meziválečném Československu*. Ostrava, KEY publishing, 2013.

z českého jazyka a reálií. Důvodem bylo absolvování německých škol.⁵ Tuto zkoušku však napoprvé nesložil, za což později žádal od SD finanční náhradu (na základě nesplněné zkoušky měl totiž o něco sníženou gáži v armádě). Obžaloba Mimořádného lidového soudu (MLS – viz dále) v Klatovech tímto faktem poukazovala na Petříkovu povahu „zrádce za peníze a výhody.“⁶ Neúspěch u jazykové zkoušky ale nebyl zdaleka jedinou skvrnou na jeho kariéře v armádě první republiky.

---

⁵ SOA, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, záznam hlavního přelíčení Mimořádného lidového soudu v Klatovech, 8. května 1946.

⁶ Archiv bezpečnostních složek (ABS) Praha, fond 2M (Odbor politického zpravodajství MV), sign. 2M: 13584, rozsudek MLS Klatovy Ls 206/46, s. 9.

3. Kariéra v armádě první republiky

Do československé armády byl přesto zařazen 16. července 1919 ve své původní hodnosti nadporučíka pěchoty. V Milovicích absolvoval nejprve instruktážní kurs a jako velitele roty ho následně přidělili k Pěšímu pluku 25, nacházejícího se v té době v Německém Brodu, poté v Lučenci. Po několika měsících na Slovensku ho ale společně s Polním plukem 25 čekala série přesunů; nejprve do Josefova, v červenci 1920 pak dva měsíce strávil karanténní objekty v Pardubicích. Odtud se navrátil zpět na Slovensko, kde byl umístěn jako velitel první poddůstojnické školy v Lučenci. O této části služby zanechal v souvislosti se svým strachem z plavání a vody obecně ve svých zápiscích⁷ pozoruhodné svědectví: „*Vyprávěl jsem nejspíš už dříve zábavnou činností, že jsem pro adepty důstojnických povolání – jako následující přijímací zkoušku zařídil. Vojenský výchovný ústav musel ležet na ostrově, od břehů jezera vzdálen nějaký kilometr – kdo z mladých uchazečů ze břehu plaval, ten dosáhl vzdělávacího zařízení - byl přijat - ti topící se, kteří nedosáhli ostrova, byli odmítnuti.*“⁸

Na telegrafním kurzu v Kutné Hoře, ke kterému nastoupil v polovině roku 1921, ho zastihla zpráva o puči bývalého rakousko-uherského císaře Karla v Maďarsku. Protože sledovalo Československo, jeden z nástupnických států rakouské monarchie, tyto události s obavami, Petřík se musel na základě částečné mobilizace urychleně vydat zpět ke své posádce na Slovensko.⁹ Telegrafní kurs pak dokončil o rok později. V Lučenci následně působil v několika funkcích¹⁰ a svými představenými byl hodnocen velmi solidně: „*pevný charakter, pilný, velmi dobrý instruktor, má obsáhlé vojenské vědomosti, svědomitý a samostatný důstojník, čestný charakter, velmi dobrý vliv na podřízené.*“ Velitel I. polního praporu Pěšího pluku 25 ho dokonce označil za jednoho z nejlepších důstojníků celého praporu.¹¹

---

⁷ Viz přílohy této práce, zápisky Rudolfa Petříka, s. 80-94.

⁸ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, přílohy, „*Z mého života*“ („*Aus meinem Leben*“).

⁹ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, výslech obviněného, s. 1.

¹⁰ Zástupce telegrafního šéfa u 10. divize, telegrafní důstojník pluku, velitel spojovací čety a zatímní velitel 10/25 roty, zástupce velitele technické roty.

¹¹ VÚA-VHA Praha, Sbírka kvalifikačních listin, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, osobní výkaz.

Povýšení mu ale bylo až do roku 1927 pozastaveno, a to především ze dvou důvodů.¹²

Tím závažnějším bylo kárné řízení proti npor. Petříkovi. Devátého května 1924 byl divizním soudem v Banské Bystrici odsouzen ke třem týdnům vězení za přečin nedbalosti v konání úředních povinností, kvůli které navíc povstala vojenskému eráru značná peněžní škoda. Trest byl ještě zpřísněn samovazbou pro posledních čtrnáct dní trestu. Podmínečně mu ale byl výkon trestu odložen na zkušební dobu dvou let a fakticky ho soud potrestal pouze písemnou výstrahou.¹³ Dodatečně byl pak roku 1929 na vlastní žádost povolen oficiální výmaz tohoto trestu.¹⁴ Druhá část prozatímní nezpůsobilosti k povýšení byla zaviněna nesplněnou zkouškou z českého jazyka, československých dějin a občanské nauky. Tyto se mu nakonec podařilo splnit až roku 1925. Ve stejném roce též prodělal kurs pro důstojníky pěchoty a kurs maďarského jazyka, o dva roky později ještě následoval kurs hlásné služby. O pouhý rok později byl při příležitosti desetiletého výročí vzniku republiky povýšen do hodnosti kapitána pěchoty.¹⁵ Na Slovensku se Petřík 16. září oženil. Se svou ženou, pocházející z německé železničářské rodiny bydlící v Olomouci, se seznámil krátce po návratu z první světové války.¹⁶

Výše popsany delikt ovšem ve vojenské kariéře Petříka nebyl jediným. Nedlouho před převelením ze Slovenska, v roce 1932, byl kárnou komisí vyšetřován znovu. Provinění tentokrát znělo: „*Jest vinen, že v Lučenci dne 26. listopadu 1931 a později v měsících srpnu 1932...jako vojenský představený ve službě jednak tělesně ztýral bitím své podřízené vojíny J.S., J.Š., J.M., V.H., B.B., K.D. a neznámého záložníka, jednak potupným způsobem spílal vojínu J.M. a voj. J.Š., čímž spáchal zločin nešetření služebních předpisů vůbec.*“ Divizní soud v Banské Bystrici ho odsoudil ke stejnému trestu jako v prvním případě, ovšem tentokrát již nepodmíněně a Petřík si po odložení trest v listopadu 1932 skutečně

---

¹² VÚA-VHA Praha, vložka k čistopisu kvalifikační listiny, část 2.

¹³ Tamtéž, Sbirka kvalifikačních listin, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, vložka k čistopisu kvalifikační listiny, část 1.

¹⁴ Tamtéž, výpis ze záznamu o trestech.

¹⁵ Tamtéž, kvalifikační listina Rudolfa Petříka.

¹⁶ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, výslech obviněného, s. 2.

odpykal.¹⁷ Navzdory všem zmíněným prohřeškům však dostal na sklonku své služby na Slovensku pochvalné uznání od velitele 19. pěší brigády za „*třináctiletou vynikající, svědomitou a horlivou službu u ppl. 25 ve funkci spojovacího důstojníka pluku, velitele čtyř a roty.*“¹⁸ Ve stručném vyličení jeho povahy z téhož roku můžeme číst: „*sebevědomý, ctizádostivý, energický, velmi rázný až surový*“. Pro dlouhou službu na území Slovenska, místa vojáky spíše neoblíbeného pro vojenskou službu, byl převelen.

Petříkovým novým kmenovým tělesem se k 15. 9. 1933 stal Pěší pluk 13, dislokovaný v Šumperku na severní Moravě, kde sloužil až do kritického roku 1938, a to postupně jako velitel 1/13., 5/13., 7. a nakonec technické roty.¹⁹ V tomto roce prodělal další kurs, tentokrát pro velitele trénu²⁰ pěchoty. S dobrým prospěchem absolvoval o dva roky později informační kurs pro kapitány, na jehož konci byl hodnocen jako „*vážný, klidný, uzavřený, rázný a velmi snaživý.*“²¹ V roce 1936 byl povýšen na štábního kapitána pěchoty (škpt.).²² Se službou na severní Moravě byl Petřík evidentně spokojen, což dokazuje i jeho poznámka v osobním listu: „*Chci setrvati v dosavadní posádce, neboť jsem se před rokem stěhoval zpět do posádky v Šumperku, kde vydržuji dva byty.*“²³ Nepříjemný mu nebyl ani fakt, že toto město bylo téměř čistě německé, spíše naopak, mezi civilním obyvatelstvem si zde našel řadu přátel. V neposlední řadě bylo posádkové město blízko kraji, ve kterém vyrůstal a nedaleko to měl i k příbuzným žijícím v Olomouci a Štěpánově.²⁴

Čtyři dny před Štědrým dnem roku 1935 tragicky skončilo Petříkovo manželství, když se jeho žena Eva zastřelila. Při poválečném výslechu u mimořádného lidového soudu (MLS) Rudolf Petřík uvedl, že důvodem její dobrovolné smrti byly duševní deprese, jejichž původ mu ale údajně vůbec nebyl znám.²⁵ To působí přinejmenším podezřele. Je ovšem možné, že manželé v oněch dvou zmíněných bytech žili

---

¹⁷ *VÚA-VHA Praha*, Sbíрка kvalifikačních listin, kvalifikační listina Rudolfa Petříka, zvláštní vložka k prvopisu kvalifikační listiny, vložka č. 1.

¹⁸ Tamtéž, vložka k čistopisu kvalifikační listiny, 1934, část II.

¹⁹ Tamtéž, popis služební činnosti.

²⁰ Archaismus - vojenský zásobovací oddíl.

²¹ *VÚA-VHA Praha*, Sbíрка kvalifikačních listin, vysvědčení R. Petříka z pěchotního učiliště.

²² Tamtéž, kvalifikační listina Rudolfa Petříka.

²³ Tamtéž, kvalifikační listina Rudolfa Petříka, osobní list, 1934.

²⁴ *SOA Plzeň*, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, výslech obviněného.

²⁵ Tamtéž, výslech obviněného, s. 8.

odděleně a manželství nebylo příliš idylické. V dopise svému nevlastnímu bratrovi v listopadu 1942 ale napsal, že deset let manželství bylo jeho nejšťastnější období života. A od té doby prý se nechával „*již sedm let unášet osudem, zcela pasivní ku všemu, co se kolem mne děje.*“²⁶ Její smrt však Petřík pravděpodobně velmi těžce nesl. Při poválečném výslechu se o ní zmínil pouze okrajově.²⁷ Ve svých zápiscích se o ní zmiňuje jako o „kritičce“, více prostoru jí ale v jinak velmi soukromých myšlenkách přepsaných na papír nedal.

Při odchodu od Pěšího pluku 13 bylo Petříkovi opět uděleno pochvalné uznání, tentokrát velitelem 7. divize, brigádním generálem Otakarem Líčkem.²⁸ Když k němu pak v prvních měsících roku 1938 doputoval rozkaz, který ho posílal k posádce prakticky na druhou stranu republiky, snažil se o jeho zrušení. Intervence na ministerstvu národní obrany však přišla vniveč s odůvodněním, že byl jako vdovec vybrán k zvláštní jednotce a zvláštní důvody pro ponechání v Šumperku nebyly známy. Dále se v rozhodnutí píše: „*odůvodnění žádosti mohlo by býti vyhověno, až splní převzatý úkol a bude jej moci odevzdat.*“ Bližší informace o charakteru „úkolů“ nejsou však uvedeny.²⁹ Pravděpodobně se jednalo o zajištění výstavby nového XVI. strážního praporu,³⁰ který oficiálně vznikl ke dni 28. 2. 1938.³¹ Faktem zůstává, že se dle rozkazu hlásil na posádkovém velitelství v Plzni, kde byl předán k výše zmíněnému strážnímu praporu, sídlícímu v Heřmanově Huti, tedy zhruba v oblasti předpokládané západní obranné linie Československé republiky.³² Svou roli v zařazení k této nově vznikající jednotce, kterou měl Petřík pomoci vybudovat, hrálo jistě i jeho kladné hodnocení z působení

---

²⁶ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, korespondence.

²⁷ Tamtéž, výslech obviněného, s. 6-9.

²⁸ VÚA-VHA, Sbirka kvalifikačních listin, pochvalné uznání z rozkazu 7. divize.

²⁹ Tamtéž, kvalifikační listina Rudolfa Petříka.

³⁰ STRÁŽNÍ PRAPORY – Útvary pěchoty, zřizované od léta 1936 až do roku 1938, které převzaly od pěších pluků (či doplnily) střežení výstavby opevnění. S postupným dokončováním opevnění pak byly strážní prapory včleňovány jako hraničářské prapory do hraničářských pluků. Jejich úkolem bylo též při ohrožení rychle zajistit i nedokončené objekty stálého opevnění. Zrušeny 15. listopadu 1938. Srov. ČERMÁK, Ladislav – LAKOSIL, Jan – SVOBODA, Tomáš: *Velká kniha o malých bunkrech. Československé lehké opevnění 1936-1938*. Revidovaný dotisk 1. vydání. Praha, 2011, s. 240-242.

³¹ VÚA-VHA, fond Strážní prapory.

³² Tamtéž, Sbirka kvalifikačních listin, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, část 1, popis služební činnosti.

v Šumperku.³³ Velitel tohoto pluku plk. pěch. Karel Čejka ho totiž ohodnotil jako velmi dobrého velitele roty, iniciativního, bez škodlivých sklonů, poctivého a přímého, třebaže poněkud uzavřeného a bezohledného.³⁴

Po této krátké „anabázi“ u Pěšího pluku 35 byl následně Petřík převelen jako velitel 4/XVI. roty k hraničářskému praporu 6 „Sibiřských úderníků“³⁵ (posádkou v Merklíně jihozápadně od Plzně), u kterého ho zastihlo i „mnichovské září“ roku 1938 a odstoupení pohraničí ČSR nacistickému Německu.³⁶

Rudolf Petřík prodělal během své vojenské služby v armádě Československa celkem sedm kursů, ve kterých byl vždy hodnocen druhým nejvyšším možným stupněm jako „dobrý“. Celkově jsou hodnocení jeho činností prodchnuta průměrným známkováním.

---

³³ Na tomto místě je ovšem dobré podotknout, že pochvaly či povýšení byly (a jsou) v ozbrojených složkách také nezřídka cestou, jak se zbavit nepohodlné osoby – ta byla poté často převelena k jinému útvaru.

³⁴ *VÚA-VHA*, Sběrka kvalifikačních listin, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, část II, 1936.

³⁵ Je poněkud zvláštní, že se právě v roce 1938 Petřík dostal ke dvou hraničářským oddílům (XVI. strážní prapor a hraničářský prapor 6). K podobným útvarům byli vybíráni muži, o jejichž národnostní stránce nemohlo být pochyb, navíc se jednalo převážně o výtečné vojáky. Byť tato kritéria platila spíše pro elitní hraničářské pluky, obsazující těžká opevnění, i prapory strážní a hraničářské byly jednotky sloužící na pro armádu velmi citlivém místě. Zůstává otázkou, proč se právě škt. Rudolf Petřík, který měl k německému živlu velmi blízko, všechna jeho hodnocení zdaleka nebyla na vynikající úrovni a měl za sebou několik kázeňských prohřešků, dostal k takovému umístění.

³⁶ *VÚA-VHA*, Sběrka kvalifikačních listin, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, část I, popis služební činnosti.

4. Rok 1938 a mnichovská krize

Události pozdního léta a podzimu roku 1938, především pak zářijový vývoj a přijetí Mnichovské dohody Československem, představují jeden z nejvýznamnějších okamžiků české novodobé historie. Celé období tzv. druhé republiky je obrazem traumatu, který vyvolala „kapitulace“ vlády a armády připravené bránit se proti německému agresorovi. Hledali se viníci krachu mladého státu pyšnicího se dosud svou svobodou a samostatností. Často v tomto kontextu zaznívala jména Edvarda Beneše a Karla Čapka, jehož smrt se později stala symbolem zániku první republiky. Součástí reakce byla mj. také vlna antisemitismu, fašizace společnosti a přechod od parlamentní demokracie k autoritativní. Během necelých šesti měsíců bylo téměř zcela rozbito dvacet let politického demokratického vývoje naplněného očekáváním a hrdostí. Obrovské trauma, jehož obrazem se období druhé republiky stalo, prakticky „přes noc“ zlomilo ducha národa a dokázalo často neuvěřitelně přetvářet charaktery a postoje obyvatel. Bylo třeba se s novou situací nějak vyrovnat. A to na úrovni státu, obyvatelstva jako celku i každého jednotlivce. To vše pod tlakem obrovské deziluze, strachu z budoucnosti, s pocity beznaděje a hysterie. Právě v tomto období docházelo jako u mnoha dalších i k určité proměně osobnosti Rudolfa Petříka, štábního kapitána již brzy neexistujícího státu.

Petříka bychom v tomto čase našli na nových hranicích západně od Plzně. Plnil zde úkol, ke kterému byl vybrán pro své jazykové schopnosti („*německy písmem i slovem dokonale*“)³⁷. Pět dní po podepsání Mnichovské dohody byl totiž vybrán jako styčný důstojník delimitační komise u Okresního úřadu v Klatovech.³⁸ Společně s četníky, německými důstojníky a civilními pracovníky procházel dle nové speciální mapy terénem a červenými kolíky tato komise vyznačovala, kde končí pomnichovské Československo a začíná Třetí říše. Zároveň zajišťoval i předávání vojenského a jiného materiálu, které se najednou ocitlo na území zabraném Němci a které muselo dle dohod zůstat na místě. Petřík po válce na svou obhajobu vypověděl, že v některých vhodných případech prováděli po dohodě s německým styčným důstojníkem drobné změny ve vytyčování nové hranice.

---

³⁷ VÚA-VHA, Sbirka kvalifikačních listin, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, část 1.

³⁸ Tamtéž, prvopis kvalifikační listiny Rudolfa Petříka, část 1, popis služební činnosti.

Během této práce se mu prý podařilo pro Československo zachránit obce Čachrov, Březí a Mladotice. Nicméně z dochovaných dokumentů vychází najevo, že byly ústupky prováděny na obou stranách.³⁹

Vykonání takového úkolu by (nejen) pro řadu podobně vysokých československých důstojníků znamenalo jen těžko stravitelné sousto. To ale patrně nebyl Petříkův případ. Z dochovaných fotografií zachycujících práci na vyznačování nových hranic⁴⁰ je čitelná spíše dobrá nálada panující mezi přítomnými. To poměrně koresponduje s Petříkovým vývojem v následujících měsících. Během nich se totiž často objevoval ve společnosti rozličných Němců a získával své první kontakty na Sicherheitsdienst. Seznámil se například s pozdějším klatovským oberlandratem Krommerem a kontakty obnovil i s Dr. Erichem Schneiderem, budoucím zástupcem vedoucího klatovské služebny Sicherheitsdienst a též bývalým důstojníkem čs. armády.⁴¹ Právě Schneider Petříka přivedl k práci pro SD a úzce s ním v Klatovech spolupracoval. Oba muži se znali již z období první republiky.⁴²

Hned čtvrtého dne devětatřicátého roku obdržel plukovník pěchoty Konečný z posádkového velitelství v Plzni důvěrný dopis z oddělení pro úpravu státních hranic hlavního štábu s údajně důvěryhodnou zprávou. V dopise mu bylo sděleno, že 31. prosince minulého roku byl jistý důstojník čs. armády přítomen v baru hotelu Ambassador na Václavském náměstí v Praze v doprovodu německého důstojníka. K němu se údajně choval „úplně devótním“ způsobem, kritisoval naši republiku a velmi pochvalně se vyjadřoval o Německu, což vzbuzovalo ve společnosti velmi trapný dojem.“⁴³

Okamžitě bylo přikročeno k prošetření události. Z výslechových protokolů vyplývá, že oním československým důstojníkem byl skutečně Rudolf Petřík. Toho přizval Karel Frengl, zástupce firmy Tatra a důstojník Dragounského pluku 4 v záloze, k zájezdu do Prahy. Frenglem byl pozván i onen německý důstojník

---

³⁹ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, výslech obviněného, s. 3.

⁴⁰ Viz obrazová příloha této práce, s. 65.

⁴¹ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, záznam hlavního přelíčení Mimořádného lidového soudu v Klatovech, 8. května 1946, s. 5.

⁴² Tamtéž, s. 1.

⁴³ Tamtéž, s. 3.

Razinger, kterého Petřík ve výpovědi později označil za „finančního komisaře“, kdežto Frengl o něm mluvil jako o „celním inspektorovi“. V baru hotelu Ambassador se poté Petřík nepohodl s jedním z přítomných při rozhovoru o aktuální politické situaci (za jednoho z viníků současné situace označil šlechtu a Židy), hrabětem Františkem Schönbornem, který byl patrně pozdějším autorem oné „důvěryhodné zprávy“. Petřík sám při výslechu vypověděl, že kritika a případné uznání německé říše „*nebyly rozhodně devotnější, než jak činí v současné době tisk.*“⁴⁴ Jeho slova ve své výpovědi v podstatě potvrdil i Karel Frengl, jehož popis situace byl velmi ve prospěch Petříka. Za toho se postavil i jeho nadřízený, plukovník generálního štábu (plk. gšt.) Ladislav Kvapil. Ten potvrdil, že o Petříkově zájezdu do Prahy věděl (ovšem zdali byl seznámen i s jeho doprovodem není jisté) a že tento „*se ve svém posláni styčného důstojníka osvědčil a jako takový vykonal mnoho platných služeb pro Č-S. věc.*“⁴⁵ Z pramenů není zřejmé, že by v této kauze došlo k udělení jakéhokoli trestu.

O povaze období druhé republiky vypovídá i jeden z dokumentů, který byl Petříkovi předložen zároveň s rozkazem velitele Hraničářského praporu 6 plukovníka Bočka k jeho vyplnění a podepsání. Jednalo se o krátké prohlášení o příslušnosti své nebo členů své rodiny k židovské národnosti a náboženství. Štábní kapitán ho vyplnil třemi rozhodnými „*ne!*“⁴⁶

Petříkovy postoje dobře ilustruje jeho chování při okupování zbytku území Česko-Slovenska 15. března 1939. Byl v tomto čase ubytován v klatovském hotelu Bílá růže a stále pracoval jako delimitační důstojník. Když kolem v půl osmé ráno projížděly první pancéřované vozy německé armády, Petříka vzbudila majitelka hotelu a se situací ho obeznámila. Petřík dle své výpovědi okamžitě vyběhl ven, kolonu zastavil a německému důstojníkovi oberstleutnantovi⁴⁷ Petrimu se dal k dispozici. Na jeho požádání pak nastoupil do jednoho z vozů a kolonu navedl až k posádkovému velitelství. V jednom z dopisů později Petřík popsal situaci na ulici: „*lidé v ulicích stojící plakali a protijedoucí auta a vozidla musila jet vpravo.*“⁴⁸ Po

---

⁴⁴ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, výslechový protokol se špkt. Petříkem, s. 1.

⁴⁵ Tamtéž, zpráva plk. gšt. Ladislava Kvapila.

⁴⁶ VÚA-VHA, Sbíрка kvalifikačních listin, prohlášení z 5. 3. 1939.

⁴⁷ Podplukovník.

⁴⁸ ABS Praha, fond 2M, sign. 2M: 13584, rozsudek MLS Klatovy Ls 206/46, s. 2.

příjezdu do kasáren ještě posloužil jako česko-německý tlumočník. Za tuto službu ho německý důstojník pochválil a označil ho jako „*sehr liebenswürdig – velmi laskavý*.“⁴⁹

---

⁴⁹ *ABS Praha*, fond 2M, sign. 2M: 13584, rozsudek MLS Klatovy Ls 206/46, s. 2.

5. Sicherheitsdienst⁵⁰

Rudolf Petřík pracoval v období druhé světové války na území Protektorátu Čechy a Morava jako konfident nacistické bezpečnostní služby *Sicherheitsdienst* (SD). Pro vykreslení jeho válečných osudů je tedy naprosto nezbytné alespoň ve stručnosti pojednat o vývoji a činnosti této organizace, což bude obsahem právě této kapitoly.⁵¹

Základní pilíře nacistického bezpečnostního aparátu (tzv. svazek *Sicherheitspolizei und SD*) tvořily v podstatě tři organizace – SD (Sicherheitsdienst – bezpečnostní služba), Gestapo (Geheime Staatspolizei – tajná státní policie) a Kripo (Kriminalpolizei – kriminální policie). Nacistická bezpečnostní služba SD byla z této trojice nejstarší, jako zpravodajský orgán NSDAP fungovala již od roku 1932.⁵² U jejího zrodu stál sám Reinhard Heydrich, který byl pověřen vytvořením vnitřní rozvědky SS⁵³ svým chráněncem a nadřízeným – Heinrichem Himmlerem.⁵⁴ Mezi lety 1936 až 1939 byl centrálou bezpečnostní služby SD-Hauptamt, poté Sicherheitsdienst spadala pod Hlavní úřad říšské bezpečnosti – RSHA⁵⁵, v jehož čele byl rovněž Reinhard Heydrich, a to až do své smrti v roce 1942. Původně byla působnost tohoto zpravodajského orgánu omezena na vnitrostátní záležitosti Německa. Význam SD vzrostl v souvislosti s expanzivní zahraniční politikou Německa, kdy se její působnost rozšiřovala i na území okupovaných států. Společně s německými vojsky tak přišla v březnu 1939 do českých zemí i Sicherheitsdienst.

---

⁵⁰ Celým názvem „*Der Sicherheitsdienst des Reichfuhrers SS*“ – bezpečnostní služba říšského vedoucího SS.

⁵¹ Vzhledem k tématu práce není cílem širěji pojednat o činnosti SD a detailní fungování této organizace není v tomto případě zásadní. Byť je Petříkova kolaborace ve formě práce pro SD jedním z pilířů práce, důraz bude kladen především na jeho konkrétní činnost.

⁵² KRČMÁŘ, Dalibor: *Zpravodajská činnost nacistické bezpečnostní služby (SD) v Protektorátu Čechy a Morava. Dosavadní stav výzkumu, metodické nástrahy*. In: HORÁK, Pavel – HRADECKÝ, Tomáš (kol.): *České, slovenské a československé dějiny 20. století VII*. Ústí nad Orlicí, Oftis, 2012, s. 71-72.

⁵³ SS – *Schutzstaffel* (Ochranný oddíl) – elitní nacistická organizace.

⁵⁴ GERWARTH, Robert: *Reinhard Heydrich. Hitlerův kat*. Praha, Litomyšl, Nakladatelství Paseka, 2012, s. 61-65.

⁵⁵ RSHA - *Reichssicherheitshauptamt* (Hlavní říšský bezpečnostní úřad).

V létě roku 1944 se po začlenění zbytků vojenské rozvědky Abwehr dokonce SD stala jediným zpravodajským celkem hroučící se Třetí říše.⁵⁶

SD neměla na rozdíl od svých sesterských organizací (Gestapo a Kripo) exekutivní funkci, disponovala téměř výhradně zpravodajskými pravomocemi. Úkolem bylo získávat širokou škálu informací, a to za pomoci sítě spolupracovníků a konfidentů především z řad místního obyvatelstva. Plošně zajišťovala obrovské množství informací, jako např. poměry na vesnicích, nálady obyvatelstva, reakce na události, nařízení nebo projevy. Ty významné pak byly (v ideálním případě) předávány výkonným složkám, především Gestapu, které disponovalo několikanásobně početnějšími stavy⁵⁷. Jednalo se o informace, které následně v řadě případů vedly k mučení a popravám lidí. Po válce pak byla u Mezinárodního vojenského tribunálu v Norimberku právě i SD odsouzena jako zločinecká organizace. Velmi k tomu přispěl fakt, že členové SD působili zároveň jako příslušníci SS ve vraždících komandech na východní frontě.⁵⁸

5.1 Sicherheitsdienst v Protektorátu Čechy a Morava

Příchod SD do českých zemí byl detailně naplánován již roku 1938 v rámci příprav operace „Fall-Grün“.⁵⁹ Podle těchto instrukcí byl poté skutečně od 15. března 1939 prováděn. Základem pro práci bezpečnostní služby v okupovaných oblastech bylo její oddělení pro národnostní otázky. To se zabývalo jak německými menšinami v zahraničí, tak sledováním zvyků, folkloru apod. na cizím území. Poznatky získané studiem těchto oblastí pak sloužily k proniknutí do života v okupované zemi a k efektivnímu vytvoření nepostradatelné zpravodajské sítě složené z osob znalých místních kulturních, politických a hospodářských poměrů. Při počátečním budování vlastní databáze bylo využíváno hlavně tisku a publikací. Do rukou SD se mj. dostala téměř kompletní kartotéka a spisový materiál

---

⁵⁶ BIMAN, Stanislav: *Nacistická bezpečnostní služba v Protektorátě Čechy a Morava. Vznik, organizace a činnost*. In: Sborník archivních prací, roč. XXII, 1972, Praha, s. 302.

⁵⁷ Gestapo v protektorátu disponovalo 1475 zaměstnanci, SD naproti tomu pouhými 323. Tento počet se po reorganizaci v roce 1942 ještě dále snížil. Srov. BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 310.

⁵⁸ KRČMÁŘ: *Zpravodajská činnost nacistické bezpečnostní...*, s. 71-73.

⁵⁹ Plán zelený – Strategický plán pro ozbrojený konflikt nacistického Německa s Československem. K této válce ale nikdy nedošlo.

Policejního ředitelství Praha. Neocenitelnou službu zde především jako překladatelé poskytli místní studenti německé národnosti činní již dříve při propagandistickém útoku nacistů na Československo.⁶⁰

Vzájemný vztah mezi SD a Gestapem byl pro efektivní práci podstatný a ovlivňovala ho řada faktorů. Byť byl formálně upraven výnosem z roku 1937 (*Funktions trennungserlass*), záležela vždy vzájemná součinnost těchto dvou složek na individuální spolupráci jejich vedoucích (ta např. v Hradci Králové fungovala mezi lety 1939 – 1943 poměrně dobře). Bezpečnostní služba disponovala i určitými inspekčními pravomocemi nad Gestapem, každého nového člena tajné policie navíc musela schválit a tajné policii dokonce mohla na základě zjištěných zpráv přímo nařídít zákrok. Ty ovšem byly mnohdy natolik nepřesné, že Gestapu práci nezřídká spíše ztěžovaly. Pro malou účinnost spolupráce si proto od roku 1942 mohlo budovat vlastní síť informátorů.⁶¹

5.1.1 Struktura

Po příchodu SD byla postupně budována síť poboček⁶², jejíž základem se stal (podobně jako v případě Gestapa) systém oberlandrátů⁶³. V čele centrály bezpečnostní služby „SD – vedoucí úsek Praha“ stál nejdříve Horst Böhme (který se v roce 1940 stal i velitelem celé bezpečnostní služby v protektorátu), po jeho převelení v srpnu 1942 ho nahradil Walter Jacobi (post velitele protektorátní SD převzal Dr. Weinmann). Tomuto vedoucímu úseku bylo v Protektorátu Čechy a Morava podřízeno celkem 17 služeben⁶⁴. Tento počet se po reorganizaci v létě 1942 snížil na pouhých 7, další byly změněny na služebny venkovské. Kromě SD služeben (*Dienststelle*) existovaly také nižší podřízené jednotky – venkovské

---

⁶⁰ BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 306-307.

⁶¹ Tamtéž, s. 336-337.

⁶² Viz obrazová příloha této práce, síť služeben Sicherheitsdienst.

⁶³ Tzv. *oberlandráty* – německé vrchní zemské rady - byly správními jednotkami německé okupační moci. Pod jeden oberlandrát spadalo několik politických okresů. Srov. *ABS Praha*, fond 52, sign. 52-85-5. SD kraj Plzeň – Kniha, s. 6.

⁶⁴ Praha, České Budějovice, Tábor, Klatovy, Plzeň, Kladno, Mělník, Jičín, Kolín, Pardubice, Hradec Králové, Německý Brod, Jihlava, Brno, Olomouc, Ostrava, Zlín. Srov. *ABS Praha*, fond 52, sign. 52-85-5. SD kraj Plzeň – Kniha, s. 7.

služebny (*Aussenstellen*), pod které dále spadaly ještě blokové pobočky (služebny – *Blockstellen* či *Beobachterstellen*)⁶⁵.

Pod klatovskou služebnu, pro kterou Petřík zprvu pracoval, spadaly až do roku 1942 okresy Domažlice, Klatovy, Strakonice, Sušice a Písek. Z pozdější budovy Svazu pro zemědělství a lesnictví bylo sídlo její přestěhováno do vily Brumla v Kollárově ulici č. 2. Po reorganizaci v roce 1942 byla zdejší služebna přeměněna na venkovskou a podléhala plzeňské; počet spravovaných okresů klesl na tři – Klatovy, Domažlice a Sušice.⁶⁶

Plzeňská služebna sídlila nejprve v Klatovské ulici, od podzimu 1939 pak v budově oberlandrátu a mezi lety 1942 až 1945 v ulici Plaská. Spadaly pod ní okresy Plzeň, Rokycany, Kralovice a Hořovice. Po příchodu z Klatov v roce 1942 i zde působil SS-Hauptsturmführer⁶⁷ dr. Karl Patig⁶⁸ jako vedoucí služebny, a to až do října 1943, kdy byl přeložen do Itálie. Po reorganizaci byly z Plzně spravovány venkovské služebny Klatovy, Kladno a Strakonice⁶⁹; dále blokové služebny Plzeň (vedoucí Bedřich Angebauer – krycí jméno Ing. Malina) Královicích.⁷⁰

5.1.2 Úkoly a zaměření činnosti

Sicherheitsdienst měla obecně schraňovat a vyhodnocovat široké spektrum objektivních informací. Mimo již zmíněné zaměření (politický, hospodářský a kulturní život) ale měla také sledovat případná rizika vznikající uvnitř říše a v řadách její vedoucí elity. Rozsáhlé poslání a pravomoci s sebou však také přinášely rizika zneužití. Větší část členů Sicherheitsdienst tak nevykonávala svou

---

⁶⁵ Blokové pobočky však neměly své kanceláře, k těmto účelům sloužily zpravidla byty či pracoviště vedoucích těchto poboček. Srov. *ABS Praha*, fond 52, sign. 52-85-5. SD kraj Plzeň – Kniha, s. 15.

⁶⁶ BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 348.

⁶⁷ Kapitán. Srov. BORÁK, Mečislav: *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy, Tilia, 1998, s. 339.

⁶⁸ Karl Patig (nar. 8. 8. 1912, Duchcov) v letech 1934-39 studoval na Právnické fakultě Německé univerzity v Praze. Dne 13. 10. 1939 byl promován doktorem práv (Dr. jur.) Za války byl zaměstnancem SD v Klatovech a záhy se stal druhým vedoucím této služebny. Viz Archiv Univerzity Karlovy Praha, fond Matriky Německé univerzity v Praze, inventární číslo 6, Matrika doktorů Německé univerzity v Praze (1936–1939), folio 517. Dostupné též online na <https://is.cuni.cz/webapps/archiv/public/book/bo/1689099411327390/521/?lang=cs> [28. 2. 2016]; *ABS Praha*, f. 52, sign. 52-85-5. SD kraj Plzeň – Kniha, s. 28-32.

⁶⁹ BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 350.

⁷⁰ *ABS Praha*, fond 52, sign. 52-85-5. SD kraj Plzeň – Kniha, s. 20.

práci čistě dle předpisů, ale v menší či větší míře používala postavení a informace k „politikáření“. V praxi to znamenalo uměle přiřkládat některým zprávám větší důležitost, jiné poznatky naopak dočasně nebo zcela zatajovat. Zároveň byly uměle vytvářeny případy, které sloužily k manipulaci politické situace. Svou roli tu hrály pracovní spory, vzájemná konkurence mezi jednotlivými složkami nacistického aparátu, kariérismus a mnoho dalších. Nevýznamná nebyla i příslušnost SD pod SS; nejednalo se tedy o zpravodajskou službu čistě státní, nýbrž fakticky o orgán politické strany.⁷¹

Hlavní pravidelnou činností SD bylo podávání zpráv o náladách obyvatelstva (*Stimmungsberichte*) a zpráv o denních událostech (*Tagesberichte*)⁷², které byly ještě doplněny zprávami syntetizujícími měsíčními a (*Monatsberichte*) výročními (*Jahresberichte*). Všechny tyto byly předávány vedoucímu úseku SD v Praze, eventuálně dále ústředním říšským úřadům. V případě potřeby mohla být periodičita podávaných zpráv zvyšována. K takové situaci došlo např. po útoku na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Mapovány byly do jednotlivých referátů i specifické oblasti – např. problematika pracovního nasazení na Jičínsku nebo Čechoslováci v cizině. Pozornost byla samozřejmě věnována čelným představitelům politiky, kultury, společnosti a hospodářství. Na tyto osoby byly vypracovávány jakési posudky, ve kterých byl kladen důraz zejména na negativní stránky a případná citlivá místa. Příkladem může být spis vedený o předsedovi protektorátní vlády Aloisi Eliášovi, který měl značný vliv na jeho zatčení v roce 1941.⁷³

Sledovány byly spolky existující i okupační správou rozpuštěné. V mnoha případech byla totiž správně předpokládána další společná činnost jejich bývalých členů. Velký potenciál pro zpravodajskou práci pak skýtalo založení Národního souručenství. Kritériem v případě spolků nebyla velikost ani význam; v tomto směru byla SD velmi pečlivá a nepodceňování byt' okrajových organizací byla

---

⁷¹ BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 336-338.

⁷² Tyto vycházely až do roku 1943 prakticky denně, poté vzhledem k obecně se zhoršující se situaci ve válce, hospodářství a politice dvakrát až třikrát týdně. Podobně byla zúžena i obsahová stránka zpráv. O charakteru situačních zpráv svědčí i statistika královéhradecké služebny SD, o které se v poválečném výslechu zmínil člen královéhradecké služebny SD Wernfried Pfaff: „*Asi ze 100 jednotlivých hlášení ze zpráv poboček bylo do situační zprávy mé služebny pojímáno 10 až 20 jako zpravodajsky významných.*“ Srov. BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 339.

⁷³ Tamtéž, s. 337-341.

zřejmá. Vždyť jedním z velkých úkolů bezpečnostní služby bylo hledání možných zárodků odporu. Nebezpečí spatřovala i ve specifické sociální vrstvě – šlechty. S velkou nelibostí zpravodajci sledovali sympatie říšského protektora Konstantina von Neuratha vůči české i v protektorátu působící německé šlechtě. Byl to konečně jeden z faktorů, který přispěl k pozdějšímu nahrazení hlavy okupační správy Heydrichem.⁷⁴

Sicherheitsdienst se ale zdaleka nevěnovala pouze pasivnímu pozorování a popisování situace. Aktivně v předem vytipovaných kruzích používala rozsáhlé akce typu „agent-provokatér“. Nejednalo se ovšem pouze o činnost jednotlivců, uměle byla konstruována a následně vyvolávána činnost nepřátel říše.⁷⁵

5.1.3 Typologie spolupracovníků

SD se na území protektorátu podařilo vytvořit rozsáhlou zpravodajskou síť konfidentů a spolupracovníků. Typově byla snaha vybírat zastoupení všech možných kategorií (politických, sociálních, národnostních atp.) tak, aby vznikaly reprezentativní vzorky napříč obyvatelstvem. Na rozdíl od Gestapa se intenzivně snažila získat osoby z vyšších vrstev společnosti, které by byly schopné informace ještě před předáním analyzovat. Spolupráce byla konfidentům nabídnuta buď prostě, nebo při ohrožení dané osoby (zatčení, výslech Gestapa aj.). Od Gestapa se lišil i kontakt zaměstnanců se spolupracovníky; převážně byly k tomuto účelu využívány nejrůznější kavárny, restaurace, vily nebo byty. Výjimkou nebyla ani písemná nebo kombinovaná forma komunikace. Četnost setkání pak poukazovala na důležitost toho kterého konfidenta.⁷⁶ Finanční odměny za své služby spolupracovníci často nedostávali, mohli však být odměňováni jistými protislužbami – udělování živnostenských povolení, ale také přidělení lepší farnosti atp.⁷⁷ Oblíbená byla kooperace se sekretářkami, stenotypistkami a telefonistkami – tyto osoby měly výborný přehled o svých pracovištích a často odposlouchávaly pracovní i osobní hovory.⁷⁸ Zpravodajská síť, kterou

---

⁷⁴ BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 339.

⁷⁴ Tamtéž, s. 342.

⁷⁵ Tamtéž, s. 342.

⁷⁶ Tamtéž, s. 343-344.

⁷⁷ JIŘÍK, Václav: *Klatovské oprátky*. Plzeň, Fraus, 2004, s. 142.

⁷⁸ ABS Praha, fond 52, sign. 52-85-5. SD kraj Plzeň – Kniha, s. 17.

Sicherheitsdienst za války disponovala, byla v řadě případů co do počtu opravdu rozsáhlá. Bývalý vedoucí venkovské služebny v Klatovech Arnošt Kachelriess si při poválečné výpovědi u mimořádného lidového soudu například vzpomněl na desítky jmen konfidentů. Ne všichni však byli obeznámeni s tím, ke komu vlastně nakonec informace putují a k čemu mohou být následně využívány.⁷⁹

Kromě placených zaměstnanců SD by se dala typologie spolupracovníků rozdělit zhruba takto:⁸⁰

- 1. Čestní spolupracovníci** – členové SD u jiných úseků (lékaři, úředníci apod.)
- 2. Důvěrníci** (*Věrrtrauensmann - VM*)
- 3. Donašeči** (*Zubringer – ZB*) – tyto osoby nemusely mít vědomí o tom, pro koho pracují, často byli finančně odměňováni.
- 4. Agenti** – plnili zadané úkoly a byli za ně placeni.
- 5. Informátoři** (*Gewährsmann*) – osobní známí, kteří si často ani neuvědomovali, že v rozhovoru či vyprávění vlastně poskytují informace a tyto že budou zpravodajskou službou použity.

Jak bude ilustrováno v další kapitole, hlavní předmět našeho zájmu – konfident Rudolf Petřík – členem Sicherheitsdienst přímo nebyl. Spolupracoval vědomě, ale za své služby pravděpodobně finančně ohodnocován nebyl (nepodařilo se to prokázat). Sám pak měl svůj okruh informátorů a donašečů. Dle výše uvedené typologie bychom tedy vylučovací metodou mohli Petříka zařadit do skupiny důvěrníků.

---

⁷⁹ JIŘÍK: *Klatovské oprátky*, s. 141.

⁸⁰ BIMAN: *Nacistická bezpečnostní služba...*, s. 343-345.

6. Ve službách SD

Rudolf Petřík uzavřel své vojenské působení až v létě 1939, kdy dokončil své úkoly jako styčný důstojník pro delimitaci hranic a majetku. Po krátké dovolené, kterou strávil v Olomouci, byl Ministerstvem národní obrany v likvidaci ustanoven aktuárním⁸¹ tajemníkem na gymnáziu v Sušici, kde působil až do května roku 1942. Do Sušice⁸² Petřík přišel dle policejní přihlášky 10. 9. 1939,⁸³ právo domovské měl ale nadále potvrzeno ve Štěpánově.⁸⁴ Pro SD, hledající informátory do své zpravodajské sítě, byl ideálním adeptem. Perfektně uměl písmem i slovem český a německý jazyk, bývalá vysoká vojenská hodnost a protektorátní občanství mu navíc zvyšovaly důvěryhodnost, kterou mohl použít k proniknutí mezi obyvatele. Také se nacházel v oblasti, kde ho příliš lidí neznalo. Těchto výhod si Petřík byl plně vědom a také jich náležitě využíval. O svém poměru k nacistické zpravodajské službě se sám zmiňuje v dopise datovaném 25. března 1940. V něm odmítá jakýkoli podřízený poměr k SD, avšak je kdykoliv ochoten Dr. Schneiderovi poskytnout informace. Dále píše, že mu „...nikdo na světě nemůže brániti, aby cítil německy a považoval osud svůj se za osudově spjatého s německým národem.“⁸⁵

Zprávy pro klatovskou Sicherheitsdienst podával Petřík pod krycím jménem „Lehmann“ zpravidla jednou týdně německy v rozsahu cca čtyř stran „osmerky“.⁸⁶ Informace vybíral dle svého uvážení nebo na základě požadavků, které dostával od zaměstnanců klatovské (později plzeňské) služebny SD. K předávání zpráv docházelo nejčastěji v sušickém hotelu Svatobor. Zde se scházel s Dr. Schneiderem zhruba dvakrát až třikrát týdně. Nešlo vždy o předávání písemných zpráv, oba muže patrně pojilo i přátelství.⁸⁷ Škála informací podávaných Petříkem byla opravdu široká. S jistou nadsázkou by se typologie dala označit za „nejpříjemnější udávání“,

---

⁸¹ Nižší správní úředník.

⁸² Během války si Petřík vydržoval několik bytů – v Sušici, Klatovech, Olomouci a Plzni. *ABS Praha*, fond 302, sign. 302-115-2, odsouzení bývalého škpt. Petříka, zpráva pro Ministerstvo národní obrany z 27. prosince 1945.

⁸³ *SOA Plzeň*, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, policejní přihláška Rudolfa Petříka.

⁸⁴ Tamtéž, domovský list (Protektorát Čechy a Morava) Rudolfa Petříka.

⁸⁵ *ABS Praha*, fond 2M, sign. 2M: 13584, rozsudek MLS Klatovy Ls 206/46, s. 8.

⁸⁶ Přibližně formát A5.

⁸⁷ *SOA Plzeň*, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, spisy trestní věci, výslechový protokol s Františkem Hromádkou.

neboť hlásil i relativní drobnosti. Typickými (i na protektorátní úrovni) byly především zprávy o náladách obyvatelstva, o jejich názorech např. na postup německých vojsk, na hospodářství v protektorátu, nové vyhlášky atp. Z těchto zpráv se později tvořily syntetické zprávy o celém protektorátu. Dále Petřík uváděl, kdo je ve městě oblíben a kdo ne, kdo si žije nad poměry nebo kdo se netají obdivem ke „starému režimu“. Nedílnou součástí tvořily i zprávy o židovském obyvatelstvu. V Petříkových průklepech můžeme číst: „...obchody Kratochvílův a Seitzův, přesto, že je dlužno podle norimberských zákonů považovati za židy, nejsou jako takové označeny.“⁸⁸ Uvádí též například, jak v obci zapůsobila poslední rozhlasová řeč Adolfa Hitlera a podobně.⁸⁹

V květnu 1942 Petřík odešel ze Sušice do Plzně,⁹⁰ kde byl opět zaměstnán jako tajemník na místním klasickém gymnáziu, pokračoval však rovněž v práci pro místní úřadovnu SD.⁹¹ Zde byl v kontaktu mj. i s Dr. Patigem, který sem byl nedlouho předtím převelen. Jeden z místních úředníků po válce uvedl, že „...do úřadu docházel velice často a takřka denně navštěvoval bývalého člena SD Angebauera...je mi známo, že Petřík byl u členů SD i přednosta zvláště oblíben a zúčastňoval se s nimi i přátelských večírků na SD u přednosta pořádaných. Z toho usuzuji, že jeho činnost musela býti zvláště bohatá, poněvadž jen obyčejným konfidentům se této pocty nedostávalo.“⁹² Právě s Angebauerem, vedoucím blokové služebny SD v Plzni, udržoval v rámci své činnosti nejčetnější styky. Ubytován byl Petřík u Antonie Sovové v Nerudově ulici.⁹³

Povaha zpráv se po příchodu do Plzně od předchozích příliš nelišila. Petřík v nich např. zmiňoval, že jisté kruhy inteligence poslouchají zahraniční rozhlas, v Lidové škole Husově je veden kurs ruštiny, když by přitom byly prospěšnější lekce německého jazyka. Vypracoval též zprávu o české mládeži⁹⁴ a navrhl pro ni vojensky organizovanou pracovní povinnost v táborech. Petřík nezahlélel ani ve dnech volna. Když se v rámci dovolené vydal na Olomoucko a Šumpersko,

---

⁸⁸ ABS Praha, fond 2M, sign. 2M: 13584, rozsudek MLS Klatovy Ls 206/46, s. 4.

⁸⁹ Tamtéž, s. 4-7.

⁹⁰ Tamtéž, fond 305, sign. 305-747-1.

⁹¹ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, zpráva o výsledku úředníka SD Angebauera.

⁹² Tamtéž, výslechový protokol s Josefem Drápalem.

⁹³ Tamtéž, výslechový protokol Antonie Sovové, s. 1.

⁹⁴ Tamtéž, Tschechise Jugend, 1942.

neopomenul ani odsud podávat informace. Zdaleka ne všechny zprávy však měly podobně banální povahu. V některých z nich se například můžeme dočíst, že se jistý školník nemůže již dočkat, až odsud Němci poběží, a že existuje množství ukrytých zbraní. Cennou informací jistě byla i zpráva o štábním kapitánu Brůhovi,⁹⁵ původem ze Sušice, kde v té době žili jeho příbuzní. Sám Brůha prý měl v roce 1939 pevný úmysl dostat se do Anglie, kde se nyní nachází v „*cizích službách*“.⁹⁶

Patrně nejzávažnější udání učinil Petřík v druhé polovině roku 1943 na Miloše Szomoru, obchodníka z Plzně. S tímto bývalým nadporučíkem čs. armády se znal již od dob první republiky.⁹⁷ Během Petříkova pobytu v Sušici se s ním Szomora několikrát setkal, když pracovně toto město navštívil. Jak sám později uvedl, nikdy by ho nenapadlo, že by Petřík mohl být zrádce českého národa,⁹⁸ proto si ve vzájemném rozhovoru prý nedával pozor a poměrně otevřeně kritizoval okupanty. Nápadná mu nebyla ani skutečnost, že Petřík tyto věci přijímal velmi chladně; domníval se totiž, že má Petřík o podobných věcech jako státní zaměstnanec strach mluvit.⁹⁹ Za tuto lehkovážnost ovšem draze zaplatil.

Roku 1943 Petřík Szomoru mnohokrát navštívil v jeho koloniálu, kde s ním následně diskutoval o politice a vysílání zahraničního rozhlasu, který údajně společně v Szomorově bytě společně poslouchali. V obchodě na něj Petřík nezřídka čekal i několik hodin. Tím mimo jiné poznal i mnoho jeho zákazníků, kteří se domnívali, že je Petřík Szomorovým přítelem a otevřeně hodnotili politickou situaci. Mezi ně patřil např. František Spěváček či Josef Šedivý. Společně s dalšími tyto osoby a jejich „provinění“ Petřík v říjnu 1943 popsal ve zprávě pro SD. Na jejím základě pak Gestapo začalo udané a jejich blízké zatýkat a s použitím násilí vyslýchat. Spěváček a Szomora byli pro rozšiřování zpráv z ciziny a hanobení německé branné moci odsouzeni ke čtyřem letům káznice s výkonem trestu v Bernau a Mnichově. Uvězněn byl i Josef Šedivý a Blažena Spěváčková. O původci udání se Szomora dozvěděl až po návratu domů v květnu 1945, když byl

---

⁹⁵ Brůha Josef (nar. 26. 8. 1902, Klatovy). Tento skutečně v československé zahraniční armádě sloužil. Narukoval 16. 9. 1939 ve francouzském Agde. Srov. [online databáze] Záznam vojáka Josefa Brůhy. Dostupné na: <http://www.vuapraha.cz/soldier/8335756> [cit. 28. 2. 2016]

⁹⁶ *ABS Praha*, fond 2M, sign. 2M: 13584, rozsudek MLS Klatovy Ls 206/46, s. 6.

⁹⁷ *SOA Plzeň*, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, výslechový protokol s Milošem Szomorou.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ Tamtéž, výslechový protokol s Milošem Szomorou.

z vězení osvobozen armádou USA. Již uvězněný bývalý člen Gestapa Glassl, který měl na starosti jeho brutální výslechy, mu prozradil, že informace pocházely od úředníka SD Angebauera. Ten následně potvrdil Petříka jako původce udání.¹⁰⁰ Szomora proto na okresním národním výboru Petříka nahlásil.¹⁰¹ Tento případ se při přelíčení u MLS projevil jako rozhodující v otázce volby výše trestu.

Nejpozději od roku 1942 začal Petřík s prací na kronice jeho rodu. Dokončil ji v roce 1944 s názvem „*Stručná historie a kronika rolnického rodu Petříků z čísla 64 ve Štěpánově u Olomouce*“. Zajímavý je obsah kroniky. Nejedná se o pouhý genealogický vývod, autor se snažil zaznamenat co nejvíce informací - povahy a životní osudy jeho předků, rolníků ze severní Moravy. Podařilo se mu dohledat linii příbuzných až do 17. století. Jak sám uvedl ve svých dopisech, s blížícím se koncem války mu tento útek do minulosti dával zapomenout na všední problémy. „*Žiji, jako všichni, ze dne na druhý. Co bude, nikdo neví. Možná, že přijde ten asijský ráj. Nejlépe se zahlobit do historie – to všechno již zde bylo. Nic netrvá věčně – jedni vystřídali druhé. A náš život je tak docela nepatrnou jiskérkou a nestojí za řeč,*“ napsal v dopise svým blízkým 18. října 1944.¹⁰² Genealogické materiály mu na jeho žádost ponejvíce poskytoval farář ze Štěpánova – Josef Slavík.¹⁰³ Ten mu zasílal i některé originály matričních písemností. Zbytek informací sbíral korespondenčně od svých příbuzných i některých úředníků. Dle dochované korespondence se sestavování kroniky věnoval opravdu usilovně.

Z Petříkovy korespondence nelze nezmínit jeho dopis bratranci Rudolfu Kratschmerovi z 12. března 1945 (!). Svému příbuznému se v něm chlubil, že je jedním z nejváženějších konfidentů v sektoru, a po značných zkušenostech došel k úsudku, že „*český národ je jedním z nejprohnanějších, nejúkladnějších a nejhloupějších z národů pod sluncem.*“¹⁰⁴

---

¹⁰⁰ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, výslechový protokol s Milošem Szomorou.

¹⁰¹ JIŘÍK: *Klatovské oprátky*, s. 147.

¹⁰² SOA Plzeň, korespondence.

¹⁰³ Tamtéž, korespondence.

¹⁰⁴ ABS Praha, fond 2M, sign. 2M: 13584, s. 8.

7. Příklady zpráv poskytovaných Petříkem pro SD

Pro hlubší ilustraci života a činnosti Rudolfa Petříka v období druhé světové války bude v této kapitole uvedeno několik zpráv, které během let vypracoval pro SD. Zároveň mohou příkladně nastínit typologii informací, které tato německá bezpečnostní služba sbírala a vyhodnocovala. Jedná se o pouhý zlomek z celkového počtu průklepů dochovaných v soudním spisu, přesto nám však mohou naznačit mnohé. Fotografické kopie originálů níže uvedených průklepů lze dohledat v kapitole „Přílohy“. Protože byla Petříkova němčina místy jazykově „těžkopádná“, s gramatickými či stylistickými chybami včetně překlepů; nebylo použito vyloženě volného překladu. Některé věty proto mohou působit nelogicky a stylisticky nesprávně. Zprávy byly vybírány prakticky metodou sondy, byť bylo přihlédnuto i k poměrnému množství zpráv z jednotlivých let (průklepy z roku 1944 se bohužel nedochovaly); případně situacím a osobám relevantním tématu této práce, nebo „velkým“ událostem z období Protektorátu Čechy a Morava. Z některých zpráv (rok 1942) je přeložena pouze část, která se vztahuje k velkým událostem (útok na R. Heydricha, jeho následky atp.) a jejich ohlasu v Petříkově okolí. Údaje uvedené v hranatých závorkách byly doplněny autorem této studie, údaje v kulatých závorkách jsou původní, napsané Rudolfem Petříkem.

ZPRÁVA ZE DNE 13. PROSINCE 1940

13. 12. 1940

Spolupráce s Němci zůstává dočasně u vyhlášení výboru – více se nedá udělat.

Projev vůdce tentokrát nenašel žádnou velkou odezvu.

Objevuje se zase jisté povzbuzení – všechna pozornost je upřena na Ameriku. 200 lodí amerických jižních států má obdržet dodávky materiálu a potravy do Anglie. Pravděpodobně zprávy zahraničního vysílání.

Bude usilovně poskytováno a přijímáno německé vyučování – však učitelé se zdají být silní německou řečí. Také s dcerami pana okresního hejtmana nemůže být spokojenost – už jsem o tom jednou referoval, teď se k tomu mohu správně postavit

– ne z nepochopitelné horlivosti (tehdy jsem si to myslel), ale vstříc bohatým odměnám – dávají 25 – 30 K[orun] za hodinu, bez vlastnictví správné kvalifikace.

ZPRÁVA Z PROSINCE 1941

11 f

prosinec 1941

Předmět: Jak se mluví o Němcích ve Sch. [škole]

Učitel Schiller – ví se, že byl kdysi sociální demokrat – měl to vyprávět on sám – kdysi byl SocDem – a byl dobrý služebník Československé republiky – teď zase slouží jen Hitlerovi, že se nikdy nebude těšit velké důvěře.

Eichinger – drží sice formálně s Němci, ale dále se nestýká s německou společností, nýbrž sedí nejraději v české společnosti u Fialky, kde hraje karty.

Kusche je milované dítě u Čechů – pak se může před ním všechno říkat – a známé je, jak si ho dobírá Müller Pelant – kdy přichází Němci do Egypta – a Kusche na to v jeho kartách u karetní hry chápavě pohotově odpovídá - dokud nedostanou povolení k průchodu – předběžně ještě nemají žádné.

Typický němec Ebert – no chtěl bych říct ten nejtypičtější – v činech, chování – podle zevnějšku a špatné znalosti českého jazyka - obzvlášť- ale nezná žádné Němce, je a zůstane Čechem (sociálním demokratem)

Kohout

Pelanf

Kadlec

Jelínek

Jäger

Bahr

Matiášová

Vojtěch

ZPRÁVA ZE DNE 4. ČERVNA 1942

V odpoledních hodinách byl klid, hospody prázdné. Nic se ještě nevědělo a úmrtí Heydricha se nebralo na vědomí. Nejprve vyvolala pozornost telefonicky městem a policií přikázaná vlajková výzdoba. Tak si jeden z mých známých myslel, že H[eydrich] to odpískal, více se o tom už nemluvílo, nakonec bylo jasné, že zranění byla těžká, to si každý myslel, a věděl, jak se teď dozvídám, že H[eydrich] měl obě nohy amputované. Jen se lidi bojí, že teď teprve bude exekutiva hledat důvod a spravedlnost bezohledně dál a že to bude ještě mnoho lidí (Čechů) stát hlavu. Dále se říkalo, že nejspíš u jeho poslední manifestace Moravec dostal strach, že se mu mohlo přihodit něco podobného, jaký to má smysl, že tito lidé takto mluvili a psali, když je přeci ve skutečnosti nálada a mínění jiné. Můj pohled: Dozvěděl jsem se dopisem z Olomouce, že po oznámení atentátu nechtěl v Olomouci přistavený transport pracovníků k odcestování do Říše již odjet, protože se to považovalo za zbytečné, že touto událostí už byla docela jiná situace. Zde je jisté, že tím dobře odůvodněným bezohledným postupem žádná podobná nálada už nevydrží a že ztrátou Heydricha se nic nezměnilo na vůli udržet právě ten stejný stav, naopak jsou obavy, že možná ten, pro kterého by se nedokázala najít špatná pověst, by byl nahrazen ještě brutálněji, shromáždění zaměstnanců Škody budiž nesmysl, nezbyde jim nic jiného než učinit to, co od nich člověk chce. Škodováci (zaměstnanci Škody) by měli být jen soukromě vyslechnuti.

X veřejné budova

ČÁST DALŠÍ ZPRÁVY ZE DNE 4. ČERVNA 1942

Plzeň 4. června 1942

Paní P. mě teď navštívila, vyprávěla, že v Praze je všechno ve velkém zmatku, ona pochází z Kladna. Že také tam jsou lidé velmi vystrašení. Jeden mladý člověk si koupil noviny s černým rámečkem a řekl: „Dejte mi taky jeden, ať mám něco na památku.“ (myšleno ironicky)

ČÁST ZPRÁVY ZE DNE 5. ČERVNA 1942

Plzeň 5. června 1942

Plakáty o odměně za dopadení atentátníků se neberou na vědomí, vždyť se tomu posměšně smějí. Lidí chtějí každého emigranta ubytovat.

Ten francouzský gen. Giraud¹⁰⁵ dorazil přes Švýcarsko do Francie a odtamtud do Anglie. Stovky důstojníků utíkají a ti nejlepší by byli už v bezpečí. Také tam se chtělo vědět, že OGF¹⁰⁶ Heydrich byl těžce raněn (páteř), že nebyl vyléčen, ale měl jen dlouho a bolestivě umírat. U Zlína a Plzně seskočili teroristé. Ostrava je už tak často bombardovaná.

V Ostravě to viděli lidi, kteří to vyprávěli, jak se zastřelily stovky polapených. Také Češi tam budou hromadně zastřeleni. U Ostravy je lesík – popraviště, ze kterého jsou neustále slyšet výstřely a kde se střílí lidé. Stovky německých vojáků budou zastřeleni kvůli vzpírání se.

ZPRÁVA ZE DNE 12. ČERVNA 1942

Lehmann

Plzeň,

12. 6. 1942

Věří se už tomu, že Lidice si prožily mnoho, to přece za dnešních podmínek není možné. Také se věří, že vrahové byli před tím činem nebo po něm vámi drženi v utajení, úkryt a jiné pomocné prostředky byly vámi poskytovány. Dále se chce vědět, že místo mělo 350 čísel domů, že se také jednalo jistě o nejméně 300-400 mužů, kteří byli popraveni. Litují se děti, měli je také zastřelit. Zdá se dokonce, že

---

¹⁰⁵ Francouzský generál, který padl při bojích o Francii v roce 1940 do zajetí. Proslavil se i díky jeho útěku z maximálně střeženého hradního vězení v Königsteinu 17. dubna 1942. Úspěšně se mu podařilo dostat se až do Francie a následně do Brity ovládaného území v severní Africe. Srov. GILBERT, Martin: *Druhá světová válka. Úplná historie*. Praha, BB/art, 2006, s. 367.

¹⁰⁶ SS Obergruppenführer – generálplukovník. Vojenská hodnost SS Reinharda Heydricha. Srov. BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 339.

pro vztek Němců lze v tomto případě najít porozumění, a vůbec se nekritizuje to, co se stalo. Majitel domu v Terezíně (Ř) si stěžoval, že se tam opravdu všechny domy odkoupily, že se ale pro tyto nemovitosti neudržely ceny z roku 1910. A proto byli majitelé velmi poškozeni.

To dělají zřejmé následky pudu sebezáchovy patrným, takže se začíná stávat politika lhostejnou. Popravy pokračují a je vidět, že to zde není žádná legrace, a nakonec je každému život milejší než nejistá sláva po smrti.

Možná také přestal popouzet anglický rozhlas, když pochopil, co za následky přinesla jeho práce.

Také začínající aktivity Osy na všech dějištích války podnítily k setrvání mnohé ve vyčkávajících zálohách.

Očekávala se v Kladně jedna vzpoura kvůli postupu proti Lidicím, protože tam byli lidé mnohem radikálnější než tady, kde dělají všechno jako ovečky, co od nich Němci požadují.

Ještě dnes hledá policie pachatele tak, že se ptá a zkoumá ke kritické době přihlášené osoby podle jejich poměrů, důvodů alibi změny bydliště v kritický den. Lidé tvrdí, že příkaz spočíval v tom, aby česká policie musela dopadnout atentátníky.

ZPRÁVA ZE DNE 10. ŘÍJNA 1942

Plzeň, dne 10. 10. 1942

Milý pane Dr.!

Žádám vás v následující hlášené záležitosti postupovat s opatrností, zpravodaj je jeden starý gauner, německý žrout – těším se ale největší důvěry – on mě zná z dřívějšího vztahu – to něco znamená. A nerad bych ho ztratil. Ale jeho dnešní zpráva mě zase jednou vyvedla z klidu. Vyprávěl mi už dříve o jednom Němci, který mu ze všeho pomáhá! Jak toto může Němec dělat. Dnes má o tomto takzvaném

Němci následující detaily. Je to Ostmärker¹⁰⁷ (Štýrsko) jménem Lessing – ne zrovna ve smyslu a k rozdělení říše pracující úředník na pracovním úřadě. Můj zpravodaj Szomora (možná také Somora) napsal – koloniální obchod na rohu Plachého a Škodovy ulice. Ten patří jeho ženě a on, dříve obchodní zástupce, teď vypomáhá ženě. (Upírají spotřebitelům konzumaci másla). V tomto obchodě je ještě v učení syn, ale nedělá nic. Tomuto obchodnímu zástupci S[zomorovi] úřad práce nařídil práci, ale pan Lessing tuhle obsílku roztrhal a jeho osvobodil. Prý jen pohrdavě mávl rukou. Tenhle pán osvobodil také čerstvě provdanou dceru, která už byla zaměstnána v dílně Škody a nemá o Němcích dobře mluvit. Jeho žena, Vídeňka, má před těmito lidmi často pomlouvat se vztekem Němce - že Vídeň a tito staří vždy budou mít svůj vlastní kulturní život přední Říše (Oster)¹⁰⁸ – nikdy nebudou trpět Němce – Znáš tyhle Powidltepen¹⁰⁹ o Rakušanech. Tento pán se jeví, že by pro malé dárky prodal svou vlast. Mohl by. Je častým hostem a zákazníkem v obchodě paní S[zomorové]. Chodí také do letního sídla S[zomorové] na Račické ulici. Tam je pravidelně slyšet cizí rozhlas – možná ho tento zvláštní pan Lessing poslouchá také. Prosím, pane Dr., předem si možná pana Lessinga prověřte. Vždyť se může na úřadě nechat zkontrolovat představenstvem – jak a kdo z členů domu S[zomorových] má osvobození - staré matky, která vaří – ženy, líného syna v učení.

ZPRÁVA ZE DNE 20. KVĚTNA 1943

20. 5. 1943

V Bratislavě (Pressburg) obdržel zdarma cigarety. Je mu nápadné, že na arcivévodově Friedrichpalais¹¹⁰, kde bydlí slovenský prezident – je vztyčená špinavá špatně rozpoznatelná vlajka. Hlídky před vraty si vykračovala, jako to dělají němečtí vojáci. Parádní krok.

---

¹⁰⁷ Ostmärker = v tomto kontextu „Rakušan“. Po anšlusu Rakouska k nacistickému Německu 13. března 1938 byla tato země přejmenována. Namísto Österreich používali nacisté název Ostmark (až do roku 1942).

¹⁰⁸ Dopsáno Oster = Österreich = Východní říše = Rakousko

¹⁰⁹ „povídáčky“

¹¹⁰ Grasalkovičův palác (též prezidentský palác) – sídlo prvního prezidenta samostatného slovenského státu Josefa Tisa a rovněž sídlo současného prezidenta Slovenské republiky.

Šuškalo se, že Angloameričani už obsadili shodně Sicílii, ostrov ležící před pobřežím.¹¹¹ (Londýnské zprávy).

Mluví se s uznáním o tom, že byl 14 obětí teroristického útoku na obytnou čtvrť 19. 5. 1943 zařízen slavnostní ve vší počestnosti vděčný pohřeb.¹¹²

Ustavičně se tak chce vysvětlovat způsob jednání při útoku, že se ono místo s bombami obsadilo, kde byly umístěny baterie.

Při jídle bylo hlasité anglické hlášení, které bylo ostatně dál slyšet – v posledních dnech byla shazováním bomb zničena velká přehrada a dále zatopena krajina. Berlín byl před 3 dny bombardován 1000 letadly.¹¹³

Školník – nenechám takového člověka, který všem přináší jen zoufalství a nikoho nemůže přinutit k vojenské službě. Patří do koncentračního tábora. Osvobodil se u městského obecního úřadu sobecky ze závazné práce (4 hodiny) pod záminkou, že zde předtím dělal. To je vrchol vší troufalosti.

Lidi se pořád ptají, jak mnoho obětí bylo ještě v dílnách Škoda, ale nedozvídají se nic. Na konci žádné, to by ale byla smůla. (tak se o tom bude přemýšlet)

ZPRÁVA ZE DNE 5. DUBNA 1945

301 – 105 f.

5. duben 1945

---

¹¹¹ Jedná se o operaci „Husky“. Byla zahájena 10. července 1943 za svítání vyloděním spojeneckých jednotek na ostrově Sicílie. V noci téhož dne pak byly obsazeny britskými vojáky Syrakusy. Jednalo se o první osvobozené město v Evropě. Sicílie pak byla dobyta po 38 dnech. Srov. GILBERT, Martin: *Druhá světová válka. Úplná historie*. Praha, BB/art, 2006, s. 506.

¹¹² Výraz „terorista“ označoval v nacistické rétorice člena odbojového hnutí; teroristické útoky pak různé odbojové akce těchto osob (např. zabití Heydricha atp.)

¹¹³ Pravděpodobně se jedná o velmi nadhodnocený počet letadel. Byť byl např. Hamburk již v létě 1942 bombardován 1000 letouny (jednalo se o vůbec první takto velký nálet spojenců), tzv. (vzdušná) bitva o Berlín začala až 23. srpna 1943 nočním náletem více než 700 bombardovacích letounů. Nálet 1000 strojů v květnu 1943 je tedy s největší pravděpodobností nesmysl. Srov. GILBERT, Martin: *Druhá světová válka. Úplná historie*. Praha, BB/art, 2006, s. 520-521.

Jedna osoba, která se vrátila ze Slovenska, kde strávila chvíli na území obsazeném bolševiky, vypovídá, že bolševici sice zajatým vojákům všechny hodiny a prsteny odebírají /kradou/, jinak se ale zvláště vůči starším mužům chovají dobře. Špatně postupují armádu následující správní komanda (komisaři), která takřka z poloviny sestávají z žen. Vojáci jsou šikanováni, mladí jsou stříleni.

Mluvil jsem ještě s jedním ještě dnes nadšeným českým fašistou, který je přes všechny německé porážky a opouštění území a malé porozumění této frakce u jiných lidí nadále věrný Německu. Bylo mu jeho českými krajany bez obalu sděleno, že jeho dny, stejně jako dny jeho rodiny jsou sečteny. Doufá, že Němci projeví v této situaci zrovna tolik důvěry a porozumění pro tyto české fašisty a že jim dají k dispozici zbraně, aby mohli, dřív, než na ně dopadne tvrdý soud, povraždit 40 – 50 politických protivníků. Jejich pozice, která byla dobrá ještě r. 1940 díky pomoci německé policii a gestapu, je nyní bezútešná a vyhnutí se či omluva za přátelství k Německu a nepřátelství ke světovému židovstvu se nedá očekávat.

Nejen u Němců, ale i u Čechů se projevuje celková neznalost a neorientovanost ve vývoji posledních dní. Neví ani, jestli se mají těšit víc na Rusy nebo na Američany. Nebo jestli osud Němců bude stejný jako osud Němců [zde se asi přepsal, nejspíš chtěl říct Čechů]. Každopádně jsou vyhlídky do budoucna velice nejisté, lidé se obávají vzniku válečné zóny na území, kde se skoro vůbec neválčilo. Rovněž vyvolává starosti špatné zásobování potravinami.

Prosákly včera zvěsti, že Němci už jednají s nepřáteli o míru, ale to nikdo nemůže německému národu říci, radši povede válku kvůli nezodpovědnosti někoho dál.

Podle dnešních nepřátelských hlášení jsou Rusové v Bratislavě a ve Vídni a Angloameričané stojí v Gotě a ve Výmaru.¹¹⁴

České oblasti, které jsou až příliš proněmecky exponovány, se ptají, proč Německo někde nezaútočí, při počtu tolika bojeschopných mužů, kteří posedávají na různých úřadech a teď po jejich vyklizení místo boje hledají někde úkryt. Naopak se objevují lidé, kterým už chybí energie nastoupit na frontu a nastoupit do Wehrmachtu.

105 f.

---

¹¹⁴ Bratislava byla osvobozena 7. dubna 1945, Vídeň pak 15. dubna, Výmar 11. dubna, Gotha na počátku května 1945. Srov. GILBERT: *Druhá světová válka...*, s. 744, 751, 760.

8. Retribuční dekrety a mimořádné lidové soudy v poválečném Československu

Rozbití suverénního státu a následných šest let nacistické okupace českých zemí se negativně dotklo takřka všech zdejších obyvatel. V lepším případě se jednalo „pouze“ o nedostatek zboží (především potravin) a omezení kulturního života. Desetitisíce obyvatel ovšem bylo vystaveno bezprecedentnímu bezpráví a zločinnému běsnění, prakticky svévolnému zabíjení, brutálnímu mučení, věznění, ponižování a obecné restrikci. Systematické hledání a potrestání osob na výše zmíněném jakkoli se podílejících bylo po osvobození a „znovuzrození“ Československa nevyhnutelné. Nejednalo se přitom pouze o samotné příslušníky nacistických institucí, ale rovněž o kolaboranty a zločince české národnosti. Toto vědomí nutného vypořádání se se zločinci bylo společné domácím i zahraničnímu odboji. Systematická příprava poválečných opatření v širším smyslu však byla započata již během válečných let londýnskou exilovou vládou v čele s prezidentem Edvardem Benešem. Součástí se stal i tzv. velký a malý retribuční dekret.

Poválečnou retribuční dodnes provází punc kontroverze. V emočně velmi vypjatém období po osvobození docházelo ke křivdám, případům spontánního trestání skutečných i domnělých zločinců a kolaborantů bez soudu (mj. bylo plošně s nedůvěrou pohlíženo na protektorátní úředníky a politiky), případně vyřizování osobních křivd leckdy i z období první republiky zakrývaných údajnou spravedlivou mstou za zločiny. Obzvláště postiženi tímto byli Němci, a to až na výjimky plošně. Byl zde uplatněn nejprve živelně a později i právně princip kolektivní viny. Někteří současníci z řad politické a vojenské elity¹¹⁵ při poválečných retribučních mluvili o jejich zneužívání k odstraňování politických soků metodami, jež si nezadaly ani s postupy Gestapa.¹¹⁶

Pro potřeby této práce se však budeme pohybovat výhradně v okruhu první vlny retribuční, která v českých zemích proběhla mezi lety 1945 a 1947. Druhá vlna retribuční, komunisty oficiálně vydávána za „nápravu nedůsledné první retribuční

---

¹¹⁵ Byli jimi např. Pavel Tigrid nebo generál František Moravec. Srov. BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 11-13.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 11-15.

a obnovu důvěry národa ve spravedlnost“, byla zahájena 8. dubna 1948.¹¹⁷ Tato byla prakticky plně v gesci komunistického totalitního aparátu a sloužila téměř výhradně k likvidaci třídních i politických nepřátel; tedy funkci, kterou KSČ „skrytě“ prosazovala už v první fázi poválečných mimořádných soudů.¹¹⁸

8.1 Vznik a vývoj retribučních dekretů

„Z právního hlediska stát nezanikne změnou svého státního zřízení či ztrátou svých orgánů, ale jen tehdy, smíří-li se obyvatelstvo se ztrátou státnosti a uznají-li jiné státy tuto skutečnost za definitivní,“ podotýká Mečislav Borák ve své knize o retribučním soudnictví. Vzhledem k protektorátnímu aktivnímu i pasivnímu odboji a oficiálním uznání československé exilové vlády Velkou Británií 21. července 1940 tak dle této logiky mělo nové vedení dočasně rozbitého a okupovaného Československa mandát k vládě.¹¹⁹

Takzvané Benešovy dekrety v době omezené struktury exilové vlády prakticky nahrazovaly klasické zákony schvalované za normálních podmínek parlamentem. Tyto byly a dodnes jsou postaveny na roveň zákonům, v případě ústavních dekretů zákonům ústavním. Prezident Beneš tak byl zmocněn vykonávat zákonodárnou moc. To je také důvodem, proč dekrety do dnešních dní nesou jeho jméno. Bylo by ovšem chybou považovat dekrety vzniklé v období druhé světové války za čistě jeho práci. Ve skutečnosti je vždy vydával až na návrh exilové vlády, byť samozřejmě byl jejich významným spoluautorem.¹²⁰

Od zmíněného oficiálního uznání exilové vlády až do 27. října 1945 takto vzniklo celkem 143 dekretů. Většina těchto předpisů se týkala vedení války a zahraničního odboje, další pak upravovaly situaci po osvobození Československa atp. Pro potřeby této práce jsou však důležité především takzvané dekrety retribuční.¹²¹ Ty byly přímou reakcí na nacistický okupační teror. Již 1. října 1941 prezident Beneš vzkazoval skrze rozhlasové vlny do protektorátu, že odplata po

---

¹¹⁷ MŽIKA JIROVCOVÁ, Veronika: *Osudy vybraných osob odsouzených k trestu smrti Mimořádným lidovým soudem v Klatovech v retribučních letech 1945-1947*. [rigorózní práce] Olomouc, Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2013, s. 36.

¹¹⁸ BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 45-46.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 18.

¹²⁰ Tamtéž, s. 19-20.

¹²¹ Tamtéž, s. 20.

válce „jistě přijde a bude strašná“. Nový charakter války, jehož součástí byl i cílený a centralizovaný teror vůči obyvatelstvu na okupovaných územích, nezůstal mezi spojenci bez reakce. S požadavkem potrestání válečných zločinců přišli logicky zástupci exilových vlád. Důležitým krokem pak byla „Londýnská“ (příp. „Svatojakubská“) deklarace¹²² devíti exilových vlád¹²³ sídlících v Londýně.¹²⁴

Příprava retribučních předpisů začala v listopadu 1942 a Beneš odmítal, aby se při trestání činily rozdíly mezi Čechy a Němci. Jedním z hlavních principů měla být rychlost jednání budoucích soudů, proto byly vyloučeny opravné prostředky a odvolání. Na vytvoření dokumentu pracoval ministr spravedlnosti Jaroslav Stránský, tři subkomise a projednáván byl též vládou a státní radou. Řídili se při tom pěti již předem schválenými principy.¹²⁵ Již v dubnu 1944 se prezident Beneš obával možného zneužití poválečné retribuce komunisty, vláda proto nechala prostřednictvím BBC odvysílat zásady retribuce do protektorátu. Velezrada a kolaborace měla být velmi přísně trestána, ale zároveň bylo vyjádřeno, že „škoda způsobená nepříteli převyšší škodu způsobenou národu“.¹²⁶ Na vynucenou spolupráci s okupační mocí navíc nemělo být nazíráno jako na provinění. V červnu 1944 a po konci války byl velmi diskutován princip retroaktivity¹²⁷, který dekret zastával. Zejména vzhledem k faktu, že byly na území protektorátu páčány zločiny již od počátku okupace a s přihlédnutím k podobné praxi u poválečných soudů

---

¹²² Tato deklarace požadovala stíhání a potrestání zločinců prostřednictvím organizované justice. Potrestání válečných zločinců zde bylo označeno za jeden z cílů války.

¹²³ Československo, Polsko, Jugoslávie, Norsko, Řecko, Belgie, Holandsko, Lucembursko, Francie. Srov. BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 21.

¹²⁴ Tamtéž, s. 22.

¹²⁵ 1) Viníci a spoluviníci budou souzeni před mimořádnými lidovými soudy 2) Ustanovení zákona bude mít zpětnou platnost 3) Bude se trestat za činy spáchané v době zvýšeného ohrožení a obsazení republiky 4) v senátech soudů vedených soudci z povolání budou zasedat soudci z lidu, kteří „prokázali republice věrnost na frontě domácí nebo na poli válečném“ 5) Řízení soudu bude urychlené, zákon se nebude vztahovat na ty, „kdo ve svém konání byli jen obětmi a ne původci nebo ochotnými pomocníky nepřátelské činnosti“. Srov. MŽIKA JIROVCOVÁ: *Osudy vybraných osob...*, s. 16-17.

¹²⁶ BURDOVÁ, *Michaela: Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Klatovech v letech 1945-1948*. [rigorózní práce] Praha, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra právních dějin, 2008, s. 11.

¹²⁷ Princip zpětného působení zákona, tj. vztáhnutí obsahu zákona i na dobu před jeho vydáním.

v dalších zemích však byl tento princip v dokumentu ponechán.¹²⁸ Dekret byl oficiálně vydán 1. února 1945 v Londýně.¹²⁹

Takzvaný „velký retribuční dekret“ (16/1945 Sb., dekret o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) byl nakonec vydán 19. června 1945 poté, co byl pozměněn košickou vládou. Byl zvětšen důraz na potrestání domácích kolaborantů a upravena byla retribuce na Slovensku. Následně byl vydán i zvláštní dekret pro Národní soud¹³⁰ a „malý retribuční dekret“¹³¹.

8.2 První vlna retribucí

Na stole ležela velmi složitá záležitost, kterou ministr spravedlnosti Jaroslav Stránský popsal jako úkol rozeznat ty, kteří dělali, co museli, od těch, kteří dělali více, než museli.¹³² S postupem času probíhala ve vládě diskuze, zda bylo správné svěřit značnou část otěží spravedlnosti do rukou lidu podléhajícího v té době stále spíše emocím. V zápisu jednání vlády z 2. srpna můžeme číst: *V případech retribučních soudů jsme stejně již odbourali zásady moderní justice na minimum a opustili jsme v mnohých věcech tradici.*¹³³ Již v roce 1946 začal převládat názor, že namísto soudců z lidu mělo být použito porotních soudů. Postupně se vytrácela víra v úsudek lidových soudů, které budou jednat pouze dle vědomí a zákona. Došlo

---

¹²⁸ BURDOVÁ: *Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Klatovech...*, s. 11.

¹²⁹ Tamtéž, s. 13.

¹³⁰ Dekret 17/1945 Sb. „o Národním soudu“ byl vydán na nátlak komunistů. Zřizoval pražský Národní soud, který se prakticky nelišil od mimořádných lidových soudů. Měl ale soudit výhradně osoby české národnosti, které zastávaly politicky, hospodářsky či správně důležité úřady v protektorátu; byly vedoucími institucí, organizací či byly jinak veřejně činné. Do této kategorie spadal i úřad prezidenta. Takoví lidé údajně měli dávat svým vlasteneckým chováním obyvatelstvu příklad. Národní soud měl pravomoc být soudem čestným (právo odebírat práva volební, svolávat veřejné shromáždění, organizovat se ve spolcích, vydávat tisk a publikovat v něm). Tento soud projednal celkem 36 případů. Národní soud byl mediálně velmi sledovaný a musel čelit značnému politickému tlaku. Srov. MŽIKA JIROVCOVÁ: *Osudy vybraných osob...*, s. 20-21.

¹³¹ Dekret 138/1945 Sb. „O trestání některých provinění proti národní cti“. Byl vydán pro trestání menších viníků, kteří svým nepřístojným chováním, urážejícím národní cítění českého nebo slovenského lidu, vzbudil veřejné pohoršení. Pravomoc výkonu tohoto dekretu měly čtyřčlenné komise okresních národních výborů. Srov. BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu*, s. 35.

¹³² Tamtéž, s. 42.

¹³³ BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 42.

v podstatě k porušení práva tím, že soudci z lidu rozhodující namnoze i o životě a smrti nebyli profesionály.¹³⁴

Jdouce si pevně za svým cílem, kritizovali komunisté na jedné straně liknavost a nedůslednost mimořádných lidových soudů a na straně druhé se nebáli poměrně vážných zásahů do vyšetřování. Jedním z nich byla snaha například za příslib lepšího zacházení přinutit nacistické zločince ke křivým výpovědím o určitých „nepohodlných“ odbojářích. Nejvýraznější takový případ se týkal samotného K. H. Franka. Toho oslovili vyšetřovatelé z komunisty ovládaného ministerstva vnitra. Pod příslibem lepšího zacházení či mírnějšího trestu po něm požadovali, aby podal negativní výpověď proti jedné z vedoucích postav domácího odboje – Vladimíru Krajinovi.¹³⁵ Když celá záležitost vyšla najevo, byl vyšetřovatel štábní kapitán Bedřich Pokorný¹³⁶ potrestán. Důkazů o podobných úkladech se dochovala řada.¹³⁷

Dalším velkým nešvarem první vlny retribuice byl poměrně velký počet falešných udání. Více než 60 % z celkového počtu podnětů tak nebylo pro nedostatek důkazů vůbec postoupeno soudnímu jednání.¹³⁸

8.3 Mimořádné lidové soudy

Velký retribuční dekret upravil vznik a činnost takzvaných mimořádných lidových soudů. Vznikaly postupně v závislosti na rychlosti schválení seznamů pověřených osob. Jednotlivé okresní národní výbory předložily návrhy na osoby,

---

¹³⁴ MŽIKA JIROVCOVÁ: *Osudy vybraných osob...*, s. 20-24.

¹³⁵ Vladimír Krajina byl významným představitelem domácího demokratického odboje. Byl členem skupiny Politické ústředí (PÚ), ve které spolupracoval na kontaktu s prezidentem Benešem. Po rozbití PÚ jako jeden ze skupiny ÚVODu (Ústřední vedení odboje domácího) udržoval skrze vysíláčku Sparta I kontakt s Londýnem. Spolupracoval také s výsadkem Silver A. Při teroru následujícím zabití R. Heydricha se mu podařilo uniknout, nakonec však byl 15. ledna 1943 Gestapem zatčen. V Pankrácké věznici byl vyslýchán a následně odeslán do Terezína a věznice v Praze. Krátce po únoru 1948 jako osoba pro komunisty velmi nepohodlná ze země i na popud Edvarda Beneše emigroval. Srov. ŠOLC, Jiří: *Smrt přála statečným. Osudy doc. Vladimíra Krajiny a jeho spolupracovníků v českém domácím odboji za druhé světové války*. Praha, Vyšehrad, 1995.

¹³⁶ Podrobněji k další kariéře meziválečného vojenského zpravodajského důstojníka a poválečného důstojníka StB Bedřicha Pokorného (1904-1968) viz zejména DVOŘÁKOVÁ, Jiřina: *Bedřich Pokorný - vzestup a pád*. Sborník Archivu Ministerstva vnitra [2], 2004, s. 233-279.

¹³⁷ BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 46.

¹³⁸ DRTINA, Prokop: *Na soudu národa. Tři projevy ministra Dr. Prokopa Drtiny o činnosti mimořádných lidových soudů a Národního soudu*. Praha, nakladatelství Ministerstva spravedlnosti, 1947, s. 43.

kteře měly působit jako soudci z lidu. Mezi nimi měli být především perzekuovaní odbojářii napříč politickým spektrem. Rovněž byly sestaveny návrhy na posty přednostů, soudů, náměstků a soudců z povolání. Schválení měla na starosti vláda. Jako vůbec první začal s projednáváním případů již 8. června 1945 Mimořádný lidový soud v Brně. Celkově jich v českých zemích zasedalo čtyřiaadvacet. Výjimečné postavení měl pražský soud, před nímž měli stanout nejvýznamnější nacističtí zločinci včetně K. H. Franka a Kurta Daluegeho. Řízení před MLS neměla trvat více než tři dny, v opačném případě bylo předepsáno případy předávat řádným soudům.¹³⁹

Nezřídka byl na mimořádné soudy vyvíjen politický tlak, zejména při projednávání případů významnějších osobností. Za nitky se snažili tahat především komunisté, kteří svůj postup na vládní úrovni obhajovali mj. prohlášením, že představitelé komunistů i přes mučení nikdy nezradili, protože byli na takové zacházení zvyklí; kdežto inteligence tak odolná nebyla a byla tak ke zradě náchylná.¹⁴⁰

V osvobozeném Československu bylo k prošetření podáno celkem 241 845 oznámení. K projednání u MLS však došlo pouze v necelé třetině, konkrétně 76 560 případech. Osvobozeno bylo celkem 21 627 lidí, jen o málo případů více bylo vyřízeno jinak (24 791). Odsouzeno bylo z celkového počtu sice 30 142 osob, ale u 802 z nich bylo nakonec od trestu upuštěno a u 3 148 případů byla určena jako vhodný postih pouze veřejná důtka apod. Zdaleka nejvíce potrestaných si vyslechlo verdikt dočasného žaláře - dohromady 24 673. Druhý nejvyšší udělovaný trest, doživotní žalář, se pak týkal 741 osob. K trestu smrti se během tzv. první retribuice Mimořádné lidové soudy v Československu rozhodly v 778 případech.¹⁴¹ Vzhledem k přednosti odsunu Němců před potrestáním u MLS byl nakonec počet odsouzených Čechů vyšší než počet Němců.¹⁴²

Po roce platnosti velkého retribučního dekretu zbývaly ještě tisíce nevyřešených případů a Národním shromážděním byl dekret prodloužen do 8. ledna 1947.

---

¹³⁹ MŽIKA JIROVCOVÁ: *Osudy vybraných osob...*, s. 25-26.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 30.

¹⁴¹ BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 345.

¹⁴² MŽIKA JIROVCOVÁ: *Osudy vybraných osob...*, s. 29.

K obdobnému kroku z totožných důvodů pak bylo přistoupeno ještě jednou. Čtvrtý květnový den roku 1947 pak byl tím posledním v rámci první vlny retribuční.¹⁴³

8.4 Mimořádný lidový soud v Klatovech (1945 – 1947)

Mimořádný lidový soud v Klatovech byl oficiálně ustanoven vládním nařízením již 31. července roku 1945, kdy bylo zároveň jmenováno i prvních 32 soudců z lidu. Svou činnost vykonával v budově Krajského soudu v Klatovech. Projednávání případů se ovšem začal věnovat až 8. října stejného roku. Přednostou soudu byl jmenován Josef Švec zároveň se třemi soudci z povolání – Václavem Sedláčkem, Vladislavem Peřinou a Vladimírem Horejcem. Vedoucím úřadu veřejné žaloby, čítajícího zpočátku pět osob, se stal Josef Vrba. Vzhledem k množství práce a dalším faktorům (nedostavení se pověřených soudců z lidu, přítomnost pouze jednoho soudního tlumočníka atp.) bylo ale nutné již od počátku jednotlivé funkce personálně doplňovat, ba dokonce i navyšovat.¹⁴⁴

Co se týče standardního postupu MLS soudu v Klatovech, nijak zásadně se nelišil od jiných. Okresní vyšetřovací komise většinou na základě podnětů z iniciativy obyvatel dané udání prošetřila a následně případ buď postoupila veřejnému žalobci jako opodstatněný, nebo ho vyhodnotila spíše jako snahu o osobní mstu a vyšetřování ukončila. Veřejný žalobce na základě přijatých materiálů vyhotovil obžalobu, kterou následně předal soudu. Samotné přelíčení a vykonání rozsudku pak proběhlo vzhledem ke stannému charakteru soudů (odvolání nebylo možné) velmi rychle; většinou v rámci jednoho dne.¹⁴⁵

V rámci první vlny retribuční mezi 8. říjnem 1945 a 4. květnem 1947 bylo u MLS v Klatovech projednáno dohromady 533 případů, ve kterých figurovalo 609 obžalovaných. Většinou se jednalo o osoby německé národnosti (63,5 %), zbývající 36,5 % tvořili Češi. Všechny tyto případy byly do posledního projednány. Dvacet osob neušlo trestu smrti provazem. Bylo mezi nimi 18 mužů (1 Čech¹⁴⁶ a 17 Němců) a 2 ženy (1 Češka a 1 Němka). Zdaleka nejčastější byl trest odnětí svobody, který byl uložen v různé délce trvání více než polovině souzených (364); rozsudek

---

¹⁴³ MŽIKA JIROVCOVÁ: *Osudy vybraných osob...*, s. 28-29.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 38-40.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 40-41.

¹⁴⁶ Tímto Čechem ovšem nebyl Rudolf Petřík.

„na doživotí“ pak slyšelo 18 osob. Z celkového počtu bylo na základě prokázání nevinny nebo pro nedostatek důkazů osvobozeno 115 obžalovaných, u 29 Němců převážilo odsunutí a 15 případů bylo předáno řádným soudům. Jen u hrstky souzených (8) bylo od potrestání dodatečně upuštěno. Mezi popravenými byl například člen Schutzpolizei¹⁴⁷ a tlumočnick Gestapa František Wotava; udavač, dezertér a dobrovolník v německé armádě Jiří Rorhbacher; nebo bývalý československý četník a pozdější horlivý propagátor nacistického hnutí Josef Pravda.¹⁴⁸

Podobně jako u ostatních mimořádných lidových soudů se i v Klatovech s postupem času projevil jistý trend zmírňování trestů. Přičítat to lze pomalu chladnoucím emocím z konce války a opadnutí oné nejostřejší reakce brzy po osvobození republiky.¹⁴⁹ Absolutně se v případě MLS v Klatovech nejednalo na celostátní úrovni o nejvyšší čísla souzených a potrestaných. Například Mimořádný lidový soud v Ostravě projednal mezi lety 1945 – 1947 celkem 1671 případů (447 Čechů, 980 Němců a 37 jiné národnosti), v nichž bylo 41 osob odsouzeno k trestu smrti a 42 k doživotnímu žaláři.¹⁵⁰

---

¹⁴⁷ Říšská ochranná policie – „městská policie“.

¹⁴⁸ MŽIKA JIROVCOVÁ: *Osudy vybraných osob...*, s. 40-41.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 40-41.

¹⁵⁰ BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 348.

9. Před Mimořádným lidovým soudem v Klatovech

Petřík při osvobození republiky doplatil na svou neopatrnost během válečných let. Majitelka plzeňského bytu, ve kterém Petřík bydlel, při výslechu u MLS uvedla, že se s Petříkem nikdo z domu nebavil, jelikož každý věděl, že smýšlí proněmecky, spolupracuje s okupačním aparátem a je nebezpečný.¹⁵¹ Podobně na tom byli i obyvatelé Klatov a zaměstnanci tamějšího gymnázia. Řadou lidí na něj bylo podáno udání místnímu ředitelství národní bezpečnosti, jedním z nich byl i Miloš Szomora.¹⁵²

Proč se v posledních týdnech či dnech války alespoň nepokusil podniknout kroky ke své záchraně, zůstává do značné míry záhadou. O své budoucnosti po osvobození republiky si nemohl dělat zvláštní iluze. Přesto se o útěk nebo zametení stop nepokusil, přitom o nevyhnutelném konci války jistě musel vědět. Naopak ještě v dubnu podával SD poslední zprávy. Jeho pasivitu v závěrečných týdnech války lze přičíst deziluzi a rezignovanému postoji, který, jak už bylo vylíčeno, je čitelný v jeho korespondenci z posledních měsíců války. Vzpomínal v nich na šťastné časy v domovském Štěpánově a bezstarostná období mládí. Naopak s obavami a plný pochyb vyhlížel konec války. Svým blízkým 17. listopadu 1944 napsal: „*O situaci nechci se vůbec zmiňovati – myslím, že nás jednoho dne čekají velmi trpké doby a události a že hodně zkusíme, než umřeme. Až jednoho dne povolí výkonnost exekutivy – začnou boje o tu trochu, co každý ještě má. Svět se slepě řítí do neštěstí a nikdo nezastaví vývin, který se zdá býti přirozený.*“¹⁵³

Čtyři dny před koncem druhé světové války v Evropě Petřík pouze odjel do Sušice, kde byl již šestého května zadržen a vsazen do vazby.¹⁵⁴ Uvězněn byl po více než rok, během kterého probíhalo vyšetřování a posléze soudní přelíčení u Mimořádného lidového soudu v Klatovech. Petřík se z vězení ještě pokusil propašovat moták se zprávou adresovanou majitelce pronajímaného bytu Sovové, kterou v něm žádal, aby uschovala jeho písemnosti, zejména kufr.¹⁵⁵ Paradoxně tím

---

¹⁵¹ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, výslechový protokol s Antoníí Sovovou.

¹⁵² Tamtéž, spisy trestní věci, s. 14.

¹⁵³ Tamtéž, dopis ze dne 17. 11. 1944.

¹⁵⁴ Tamtéž, zápis MLS dne 19. dubna 1946.

¹⁵⁵ ABS Praha, fond 305, sign. 305-747-1.

usnadnil vyšetřující práci, jelikož byl moták zachycen dozorcem a předán nadřízeným. Na jeho základě byla poté v onom Petříkově plzeňském bytě provedena domovní prohlídka, která zajistila množství kompromitujících materiálů, mimo jiné 163 průklepů zpráv vypracovaných pro SD.¹⁵⁶ Prohledán byl i Petříkův sušický byt, v jehož sklepě byly nalezeny vkladní knížky a hotovost. Nedochovaly se žádné zprávy o tom, že by byly v rámci vyšetřování prohledány i zbylé dva Petříkovy byty v Olomouci a Klatovech. Buď si je již nevydržoval, nebo pro úsporu času a pro dostatek dalšího důkazního materiálu prohlídky vůbec neuskutečnily.

Uvězněný konfident se dokonce pokusil o naplánování útěku. Po strážném Vladimíru Komárkovi žádal, aby mu „*na špagátě poslal špuntovku a nějaké špunty, že by se uplatnila při útěku... jeho první práce bude, až se dostane ven, skolit dozorce vězňů Nováka*“.¹⁵⁷ Údajný původce této žádosti však při konfrontaci s touto informací vypověděl, že si vše Komárek vymyslel, aby se zavděčil svým nadřízeným.¹⁵⁸

Přesně rok po konci druhé světové války, 8. května 1946, vyvolal o půl deváté ráno zapisovatel MLS Klatovy veřejné soudní přelíčení s bývalým štábním kapitánem československé armády Rudolfem Petříkem. O jeho vině nebylo pochyb.

Usvědčen byl mimo jiné na základě výpovědí pěti předvolaných svědků a několika dalších písemných svědectví. Například František Hromádka, vrchní číšník ze sušického hotelu Svatobor, uvedl, že se zde Petřík pravidelně, asi jednou týdně, scházel s Němci z Klatov. S nimi pak přibližně dvě hodiny jednal. S nikým jiným se tam podle Hromádky Petřík nescházel, neboť byl obecně známý jako nebezpečný člověk. Dále uvedl, že až do poslední chvíle Petřík společně s jistým Řemenářem¹⁵⁹ zdravili každého známého Němce zvednutými pravicemi.¹⁶⁰ I ve své

---

¹⁵⁶ *SOA Plzeň*, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, spisy trestní věci.

¹⁵⁷ Tamtéž, spisy trestní věci, výpis z protokolu s Vladimírem Komárkem.

¹⁵⁸ Tamtéž, výslech obviněného, s. 5.

¹⁵⁹ Bývalý podplukovník čs. armády, další z konfidentů klatovské služebny SD. Zemřel 31. 5. 1945 ve vyšetřovací vazbě okresního národního výboru v Sušici. Srov. *ABS Praha*, fond 2M, sign. 2M-12316, konfidenti Sicherheitsdienst, s. 5A.

¹⁶⁰ *SOA Plzeň*, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, spisy trestní věci, výslechový protokol s Františkem Hromádkou.

korrespondenci s nadřízenými z SD nezřídka používal na konci formulí „*Heil Hitler!*“¹⁶¹

Nejprůkaznějším důkazem bylo ovšem 163 průklepů zpráv pro SD s Petříkovým krycím jménem či jeho identifikačními značkami (Br.B., 11f, 301 – 105 f) . Petřík k těmto uvedl, že si je ponechával jako jakýsi deník své činnosti a popřel, že by za práci pro SD dostával finanční nebo hmotné odměny.¹⁶² Na počátku výslechů dokonce tvrdil, že mu nebylo známo, pro jakou organizaci zprávy poskytuje. Stejně tak zprvu popřel, že by se kdy přihlásil k německé národnosti. Obojí mu ale bylo prokázáno a Petřík se pod tíhou důkazního materiálu k mnohému nakonec přiznal. Později vysvětloval svou práci pro Sicherheitsdienst tím, že chtěl jednoduše pomoci zjednat nápravu různých „bolestí“. Navíc mu údajně Dr. Schneider přislíbil, že jím poskytnuté informace nebudou použity k žádným zásahům. Co se oné říšské národnosti týče, údajně o ni roku 1939 požádal proto, aby mu byl vydán cestovní pas a on mohl navštívit příbuzné na území bývalého Rakouska.¹⁶³ Spolupráci s Němci v období předmnichovské republiky striktně popíral, v této záležitosti se ani neobjevil žádný přesvědčivý materiál, který by svědčil o opaku. Petřík se obecně při výsleších snažil předkládané důkazy zlehčovat či úplně popírat. Jejich množství a relevance však hovořily jasně o jeho vině.¹⁶⁴

Pro trest smrti bylo rozhodnuto především pro závažné přitěžující okolnosti – mj. pro dlouhotrvající pokračování v činnosti, přihlášení se k říšskoněmecké národnosti a udání svého bývalého kolegy a důstojníka Miloše Szomory, na jehož základě ztratil svobodu větší počet osob.¹⁶⁵ V rozsudku se můžeme dočíst: „...vysvítá podlost jeho chování, neboť se vydával k takovým nebojácným Čechům za bývalého důstojníka čs. armády, zvěděl od nich různé věci během nezávadného jinak hovoru, ale ihned je tajně oznamoval Sicherheitsdienstu.“¹⁶⁶

---

¹⁶¹ Tamtéž, korespondence.

¹⁶² ABS Praha, fond 305, sign. 305-747-1.

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, výslech obviněného, s. 5-8.

¹⁶⁵ ABS Praha, fond 2M, sign. 2M: 13584, rozsudek MLS Klatovy Ls 206/46, s. 6.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 5.

Soudci z lidu (čtyřčlenná porota MLS) jednomyslně shledali Rudolfa Petříka vinným pro zločiny podle § 3 odstavec 1 (zločiny proti státu)¹⁶⁷, § 11 (udavačství)¹⁶⁸ retribučního zákona a odsoudili ho ke ztrátě občanské cti navždy¹⁶⁹ a trestu smrti provazem.¹⁷⁰ Proti byl pouze předseda soudu (právník a soudce z povolání) František Ettler, který navrhoval doživotní žalář.¹⁷¹

Po vynesení rozsudku Petřík „snažně žádal“ o odklad výkonu rozsudku o tři hodiny, v čemž mu bylo vyhověno. O půl sedmé večer pak byl odsouzený v doprovodu kaplana Františka Srubka vyveden na malý soudní dvůr Krajského soudu v Klatovech. Všechny zde vykonané popravy v rámci první vlny retribuce byly neveřejné. Přítomni byli zejména soudci, obhájce, popravčí četa, soudní lékař,

---

¹⁶⁷ „Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky (§18) propagoval nebo podporoval nacistické hnutí, nebo kdo v oné době tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem, nebo na veřejném shromáždění schvaloval nebo obhajoval nepřátelskou vládu na území republiky nebo jednotlivé nezákonné činy okupačních velitelství a úřadů a orgánů jim podřízených, trestá se, nedopustil-li se činu přísnější trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let, spáchal-li však takový zločin v úmyslu, aby rozvrátil mravní, národní nebo státní vědomí československého lidu, zejména československé mládeže, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, a za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí, nebo smrtí.“ Srov. BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 313-314.

¹⁶⁸ „Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo v zájmu nepřítel, nebo využívaje situace přivodění nepřátelskou okupací jiného pro nějakou skutečnou nebo vymyšlenou činnost udal, trestá se za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let. Zavínil-li však udavač svým udáním ztrátu svobody československého občana, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let. Mělo-li udání za přímý nebo nepřímý následek ztrátu svobody většího počtu lidí nebo těžkou újmu na zdraví, trestá se doživotním žalářem, mělo-li za následek něčí smrt, trestá se smrtí.“ Srov. BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 316.

¹⁶⁹ „§15 Pozbytí občanské cti“: „1) Trvalou ztrátu vyznamenání, řádů a čestných odznaků, veřejných služeb, hodností a funkcí, akademických hodností, jakož i ztrátu odpočivných a zaopatřovacích požitků, platů z milosti a všelikých jiných platů z peněz veřejných; 2) u poddůstojníků degradaci a kasaci; 3) ztrátu způsobilosti k nabytí, výkonu a opětovnému nabytí práv, uvedených pod číslem 1 a 2 a práv ztracenými hodnostmi podmíněných; 4) ztrátu práva voliti a volen nebo povolán býti k veřejné funkci, nebo hlasovati ve věcech veřejných; 5) ztrátu způsobilosti zastávati funkce ve sdruženích (spolcích nebo jiných útvarech podobných); 6) ztrátu způsobilosti býti vlastníkem, vydavatelem, nebo redaktorem, nebo jakkoliv spolupůsobiti při vydávání, redakci periodického tiskopisu, jakož i nakládati, vydávati a uveřejňovati tiskopisy neperiodické; 7) ztrátu způsobilosti konati veřejné přednášky nebo projevy; 8) ztrátu způsobilosti k práci ve výchovných nebo uměleckých institucích nebo podnicích; 8) ztrátu způsobilosti býti zaměstnavatelem nebo spoluzaměstnavatelem; 10) ztrátu způsobilosti provozovati svobodné zaměstnání; 11) ztrátu způsobilosti býti členem představenstva (správní rady) společností a společenstev; 12) ztrátu způsobilosti býti vedoucím úředníkem v podniku soukromém. Kdo přestoupí zákazy v tomto paragrafu obsažené, bude potrestán rádným soudem pro přestupek vězením od jednoho týdne do tří měsíců.“ Srov. BORÁK: *Spravedlnost podle dekretu...*, s. 316-317.

¹⁷⁰ ABS Praha, fond 302-115-2., rozsudek.

¹⁷¹ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, záznam o poradě.

zapisovatelka, předseda soudu a duchovní.¹⁷² Zde mu předseda Ettler sdělil rozsudek a Petříka předal vykonavateli hrdelních trestů:

*„Vykonavatel se svými pomocníky přejímá odsouzeného o 18.35 hod. a o 18.45 hod. hlásí, že trest smrti provazem na odsouzeném vykonal. Soudní lékař vyšetřil odsouzeného a hlásí, že o 18.50 hod. nastala smrt odsouzeného.“*¹⁷³

Na návrh lékaře ještě soud nařídil nechat Petříka na provaze viset celou následující hodinu¹⁷⁴ a až poté ho z šibenice sejmout a pohřbít.¹⁷⁵

---

¹⁷² BURDOVÁ: *Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Klatovech...*, s. 49.

¹⁷³ SOA Plzeň, záznam hlavního přelíčení Mimořádného lidového soudu v Klatovech, 8. května 1946.

¹⁷⁴ Tento krok byl použit u všech dvaceti osob odsouzených k trestu smrti. Srov. BURDOVÁ: *Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Klatovech...*, s. 49.

¹⁷⁵ SOA Plzeň, záznam hlavního přelíčení Mimořádného lidového soudu v Klatovech, 8. května 1946.

10. Závěr

Hlavním cílem této práce bylo vytvořit ucelenou biografickou studii, která by na pozadí dobových skutečností a kontextu podala co nejdůvěrnější obraz konkrétního kolaboranta. Je příkladem člověka, který se dobrovolně dal všanc spolupráci s nacistickou Třetí říší.

Rudolf Petřík byl důstojníkem z povolání, a pokud až můžeme hodnotit, svou práci gážisty vykonával povětšinou svědomitě. Na rozdíl od mnohých kolegů ale rozhodně příliš vlasteneckým cítěním neoplýval. K tomu se ostatně sám přiznává na stránkách svých zápisků: „*V národní oblasti velmi byl jsem a stále jsem bez zájmu... a že jsem měl více náchylnosti k internacionalismu. Že jsem nebyl schopný v této oblasti přinést žádnou oběť... Prvně vznik československého národního státu – mi přinesl duševně v táboře němectví a to o to víc po mém sňatku s Němkou... A když také dnes velmi dobře vím, o co v této válce jde – tak je evropanství přece to nejhezčí a nejsympatičtější řešení v evropské národnostní kotlině.*“¹⁷⁶ Dále se domnívá, že to bylo částečně způsobeno rozdílnou národností rodičů. To je velmi pravděpodobné.

Rozhodnout, zda byl přesvědčeným nacistou, je velice těžké. Například Antonie Sovová ve výpovědi uvádí, že „*Petřík inklinoval silně k nacistickému režimu, který při každé příležitosti schvaloval a mne často vytýkal moje české smýšlení.*“¹⁷⁷ Formálně sice Čechem byl, ale k německému živlu měl vždy velice blízko, což po září 1938 naplno eskalovalo. Z matčiny strany měl rakouské předky, za ženu si vzal Němku. Studoval německé školy, přátelil se s československými důstojníky německé národnosti a v neposlední řadě se formálně přihlásil k říšskoněmecké národnosti, i když se zde jednalo spíše o pragmatickou záležitost. „*Chtěl jsem dobře vyjít s Čechy i Němci,*“ pronesl poměrně alibisticky při poválečné výpovědi.¹⁷⁸ Je v tom cítit jistý alibismus, kterým Petřík obhajuje ponechání si protektorátního občanství a zároveň vlastnictví občanství říšského.

Dalo by se říci, že Petřík mimo jiné potřeboval mít ve společnosti jakousi důležitou, až „elitní“ roli, na kterou byl coby celoživotní aktivní důstojník v armádě

---

¹⁷⁶ Viz přílohy této práce, zápisky Rudolfa Petříka, s. 80-94.

¹⁷⁷ Tamtéž, spisy trestní věci, výslech Antonie Sovové.

¹⁷⁸ Tamtéž, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, výslech obviněného.

zvyklý. Pouhá role aktuárního školního tajemníka mu nestačila. Z dochovaných ego-dokumentů ale vyplývá, že se během války čím dál tím více uzavíral do sebe.¹⁷⁹ Téměř s jistotou lze ale říci, že Petřík s principy nacistické ideologie minimálně sympatizoval. Jeho melancholií prodchnuté řádky z konce války, způsobené pravděpodobně obavami z vlastního osudu, by neměly zastřít vědomou a dlouhotrvající práci konfidenta nacistické zpravodajské služby, kterou navíc (jak sám potvrdil) nevykonával pro peníze ani jinou odměnu, což lze paradoxně chápat jako přitěžující okolnost. Kolaborantství hlavní postavy této práce tedy pramenilo částečně z přesvědčení a částečně z kariérismu a oportunistu. Petřík se sice narodil do těžké doby plné překážek, obtížných rozhodnutí a složitých společensko-politických okolností; nic z toho by ovšem nemělo snižovat míru jeho viny.

Nechť tato práce v neposlední řadě připomene, že byť se mohou zdát jistí lidé v časech míru a klidu jako nenápadní a normální, v dobách těžkých zkoušek a zdánlivé beznaděje na světlo „nevstupuje“ řada z nich pouze jako hrdinové, lidé odvážní a obětaví; nýbrž se z mnohých stávají osoby s pokřiveným charakterem, touhou po násilí, nadřazenosti a moci. Existují vždy a prakticky všude.

Jedním z cílů této práce bylo také vytvoření jakési sondy do protektorátní společnosti, konkrétně do oblasti kolaborace. Díky množství pramenů a širšímu spektru jejich charakteru lze poměrně dobře zpětně pohlédnout na život konfidenta Rudolfa Petříka. Zde také leží další potenciál – ze střípků, jako je tento, vytvořit syntetizující, praktický a obsáhlý přehled o kolaboraci v českých zemích v době protektorátu. Rozhodně by byl přínosem vklad oborů psychologie a sociologie, kteréžto mohou hlavně v otázce roku 1938, Mnichovské dohody, druhé republiky a okupace leccím přispět.

---

¹⁷⁹ SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946, korespondence.

Seznam pramenů a literatury

Archivní prameny

Archiv Univerzity Karlovy Praha

fond Matriky Německé univerzity v Praze

inventární číslo 6, Matrika doktorů Německé univerzity v Praze (1936–1939), folio 517.¹⁸⁰

Archiv bezpečnostních složek Praha

fond 2M (Politické zpravodajství MV)

signatura 2M: 13584

fond 52 (Výpovědi zaměstnanců Gestapa a SD)

signatura 52-85-5 (SD kraj Plzeň – Kniha)

fond 302 (Hlavní zpráva vojenské kontrarozvědky)

signatura 302-115-2

fond 305 (Ústředna státní bezpečnosti)

signatura 305-747-1

Státní oblastní archiv Plzeň

fond Mimořádný lidový soud Klatovy

spis Ls 206/1946 (Rudolf Petřík)

Státní okresní archiv Klatovy

Sbírka Soudobá dokumentace

karton 10/26 (fotografie)

---

¹⁸⁰

Dostupné

též

online

na

<https://is.cuni.cz/webapps/archiv/public/book/bo/1689099411327390/521/?lang=cs> [28. 2. 2016]

Vojenský ústřední archiv - Vojenský historický archiv

Sbírka kvalifikačních listin

kvalifikační listina Rudolfa Petříka.

Sekundární literatura

BIMAN, Stanislav: *Nacistická bezpečnostní služba v Protektorátě Čechy a Morava. Vznik, organizace a činnost*. In: Sborník archivních prací, roč. XXII, Praha, archivní správa Ministerstva vnitra České Republiky, 1972.

BORÁK, Mečislav: *Spravedlnost podle dekretu. Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Ostravě (1945-1948)*. Šenov u Ostravy, Tilia, 1998.

ČERMÁK, Ladislav – LAKOSIL, Jan – SVOBODA, Tomáš: *Velká kniha o malých bunkrech. Československé lehké opevnění 1936-1938*. Revidovaný dotisk 1. vydání. Praha, Mladá fronta, 2011.

DVOŘÁKOVÁ, Jiřina: *Bedřich Pokorný - vzestup a pád*. In: Sborník Archivu Ministerstva vnitra [2], 2004, s. 233-279.

DRTINA, Prokop: *Na soudu národa. Tři projevy ministra Dr. Prokopa Drtiny o činnosti mimořádných lidových soudů a Národního soudu*. Praha, nakladatelství Ministerstva spravedlnosti, 1947.

GERWARTH, Robert: *Reinhard Heydrich. Hitlerův kat*. Praha, Litomyšl, Nakladatelství Paseka, 2012.

GILBERT, Martin: *Druhá světová válka. Úplná historie*. Praha, BB/art, 2006.

HALLA, Václav (ed): *Sušicko za okupace 1939-1945*. Sušice, Spořitelna města Sušice, 1947.

HAVELKA, Josef - NOHAVA, Karel (Ed): *Rukověť pro poddůstojníky. Díl I, Pro všechny zbraně*. Olomouc, nákl. vl., 1929.

JIRŮ, Václav: *Klatovské oprátky*. Plzeň, Fraus, 2004.

KRČMÁŘ, Dalibor: *Zpravodajská činnost nacistické bezpečnostní služby (SD) v Protektorátu Čechy a Morava. Dosavadní stav výzkumu, metodické nástrahy*. In:

HORÁK, Pavel – HRADECKÝ, Tomáš (kol.): *České, slovenské a československé dějiny 20. století VII.* Ústí nad Orlicí, Oftis, 2012.

ŠOLC, Jiří: *Smrt přála statečným. Osudy doc. Vladimíra Krajiny a jeho spolupracovníků v českém domácím odboji za druhé světové války.* Praha, Vyšehrad, 1995.

ŠRÁMEK, Pavel: *Důstojníci německé národnosti v československé meziválečné armádě.* In: SCHELLE, Karel – TAUCHEN, Jaromír (eds.): *Češi a Němci v meziválečném Československu.* Ostrava, KEY publishing, 2013.

Internetové zdroje

[online databáze] Záznam vojáka Josefa Brůhy. Dostupné na: <http://www.vuapraha.cz/soldier/8335756> [cit. 28. 2. 2016]

Kvalifikační práce:

BURDOVÁ, Michaela: *Retribuční soudnictví v ČSR a Mimořádný lidový soud v Klatovech v letech 1945-1948.* [rigorózní práce] Praha, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Katedra právních dějin, 2008.

MŽIKA JIROVCOVÁ, Veronika: *Osudy vybraných osob odsouzených k trestu smrti Mimořádným lidovým soudem v Klatovech v retribučních letech 1945-1947.* [rigorózní práce] Olomouc, Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2013.

Seznam použitých zkratek

ABS – Archiv bezpečnostních složek

aj. – a jiné

atp. – a tak podobně

cca – circa

čs. – československý (á,é)

ČSR – Československá republika

Dr. – doktor

f. – fond

Gestapo – Geheime Staatspolizei

Kripo – Kriminalpolizei

mj. – mimo jiné

MLS – mimořádný lidový soud

MV – ministerstvo vnitra

např. – například

npor. – nadporučík

pěch. – pěchota (y)

plk. – plukovník

pplk. – podplukovník

PÚ – Politické ústředí

s. – strana

SD – Sicherheitsdienst

sign. – signatura

SOA – Státní oblastní archiv

SS – Schutzstaffel

škpt. – štábní kapitán

ÚVOD – Ústřední vedení odboje domácího

VHA – Vojenský historický archiv

VHÚ – Vojenský historický ústav

Resumé

His life is set to the context of the czechoslovakian history of the first half of the 20th century. This thesis is, among other things, also the probe into reports gathered by the SD, and presents an example of a collaborator punished by the czechoslovakian retribution court of law after the Second World War. The main purpose of this thesis is to create the first extensive and comprehensive biography of former czechoslovakian officer and informer of the Nazi Sicherheitsdienst (SD) Rudolf Petřík based on scientific methods and wide scale of materials. This study is composed of ten chapters. After introduction a chapter about Petřík's childhood takes place. Then is his service in the Austro-Hungarian army during the World War II and also in the army of the Czechoslovakia described. Another chapters concerns his behaviour during the „Munich crisis“ and his work for the Sicherheitsdienst. There are also attached an examples of the reports provided by Petřík for the SD. The last part of this thesis examines the arrest of Rudolf Petřík at the end of the World War II and his condemnation to death in martial-court in Klatovy. Several attachments are also included at the end of this study.

Přílohy

1. Obrazová příloha

Vojenská legitimace škpt. pěchoty Rudolfa Petříka, 1938¹⁸¹

---

¹⁸¹ Státní oblastní archiv Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

Rudolf Petřík v uniformě Rakousko-Uherské armády během 1. světové války¹⁸²

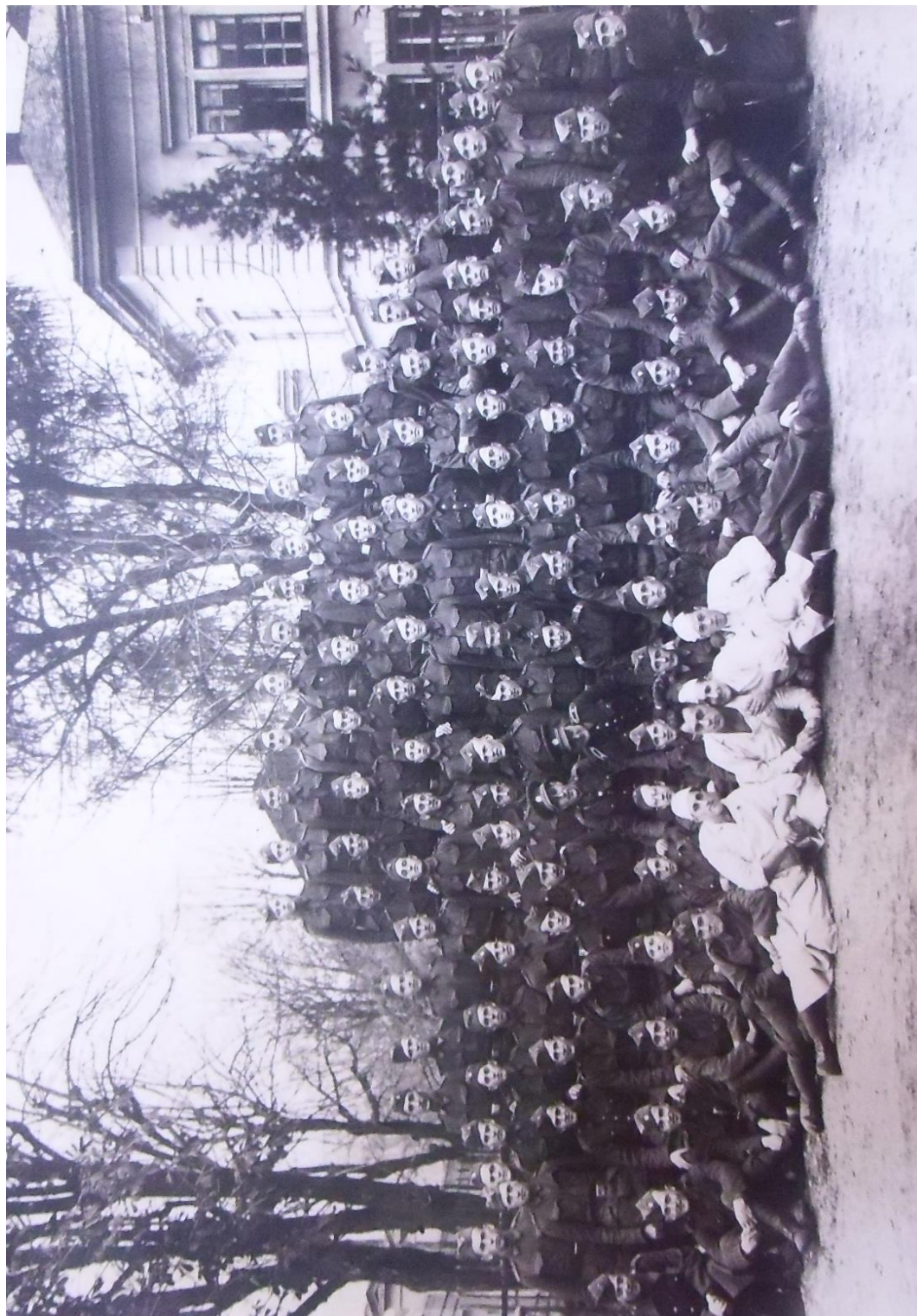

---

¹⁸² Státní oblastní archiv Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

**Jedna z rot Pěšího pluku 13. Důstojník s brigádýrkou vpravo uprostřed je
škpt. Rudolf Petřík¹⁸³**

---

¹⁸³ SOA Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

Škpt. R. Petřík ve společnosti německých důstojníků při kolíkování nové hranice Československa po 30. září 1938. V kolektivu evidentně panuje dobrá nálada.¹⁸⁴

---

¹⁸⁴ SOA Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

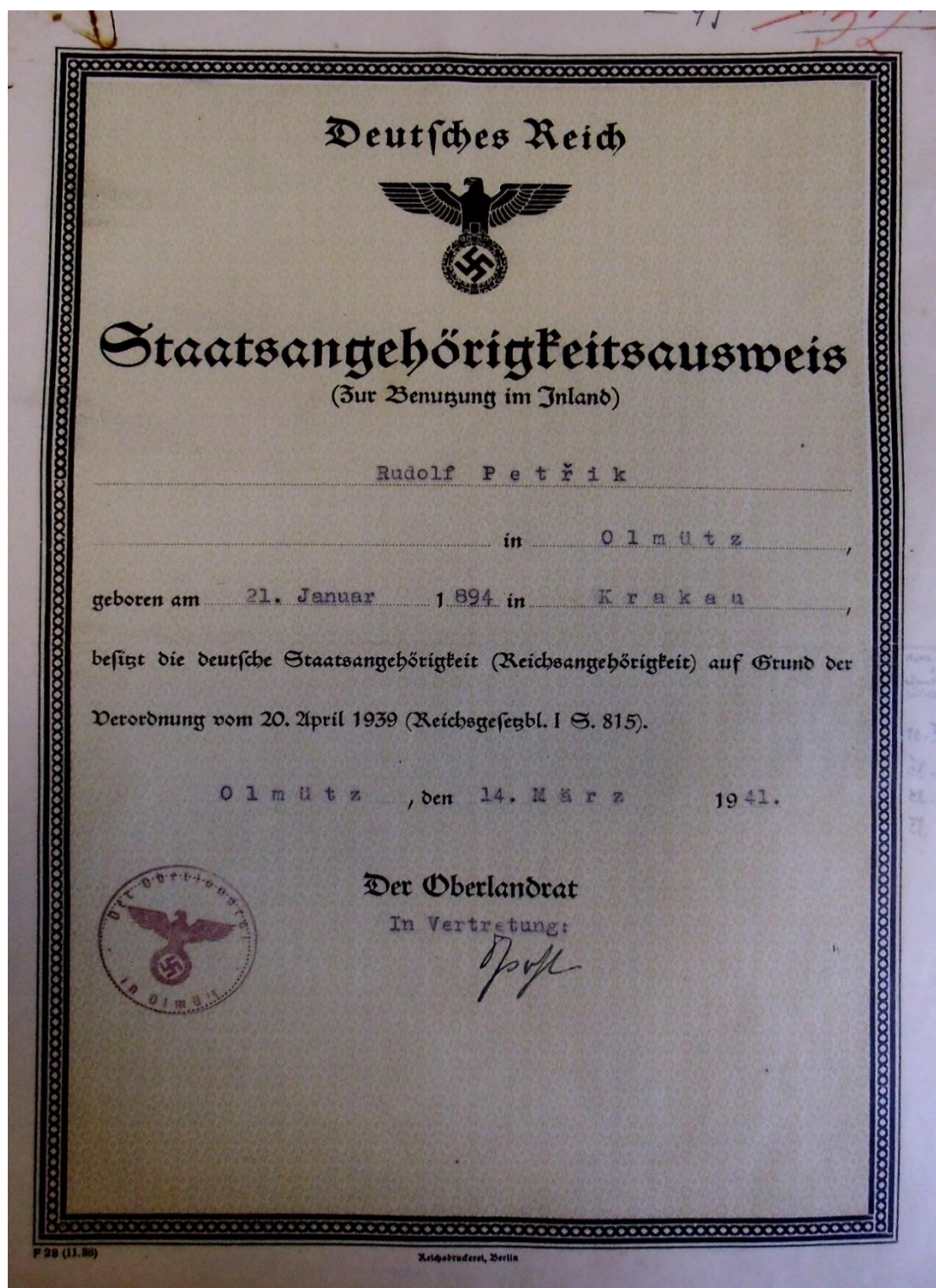
Skupina provádějící delimitaci československých hranic. Škpt. Rudolf Petřík je důstojník v československé uniformě v popředí vpravo.¹⁸⁵

---

¹⁸⁵ SOA Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

¹⁸⁶ SOA Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

Portrét R. Petříka během pobytu v Sušici. Protektorát Čechy a Morava¹⁸⁷

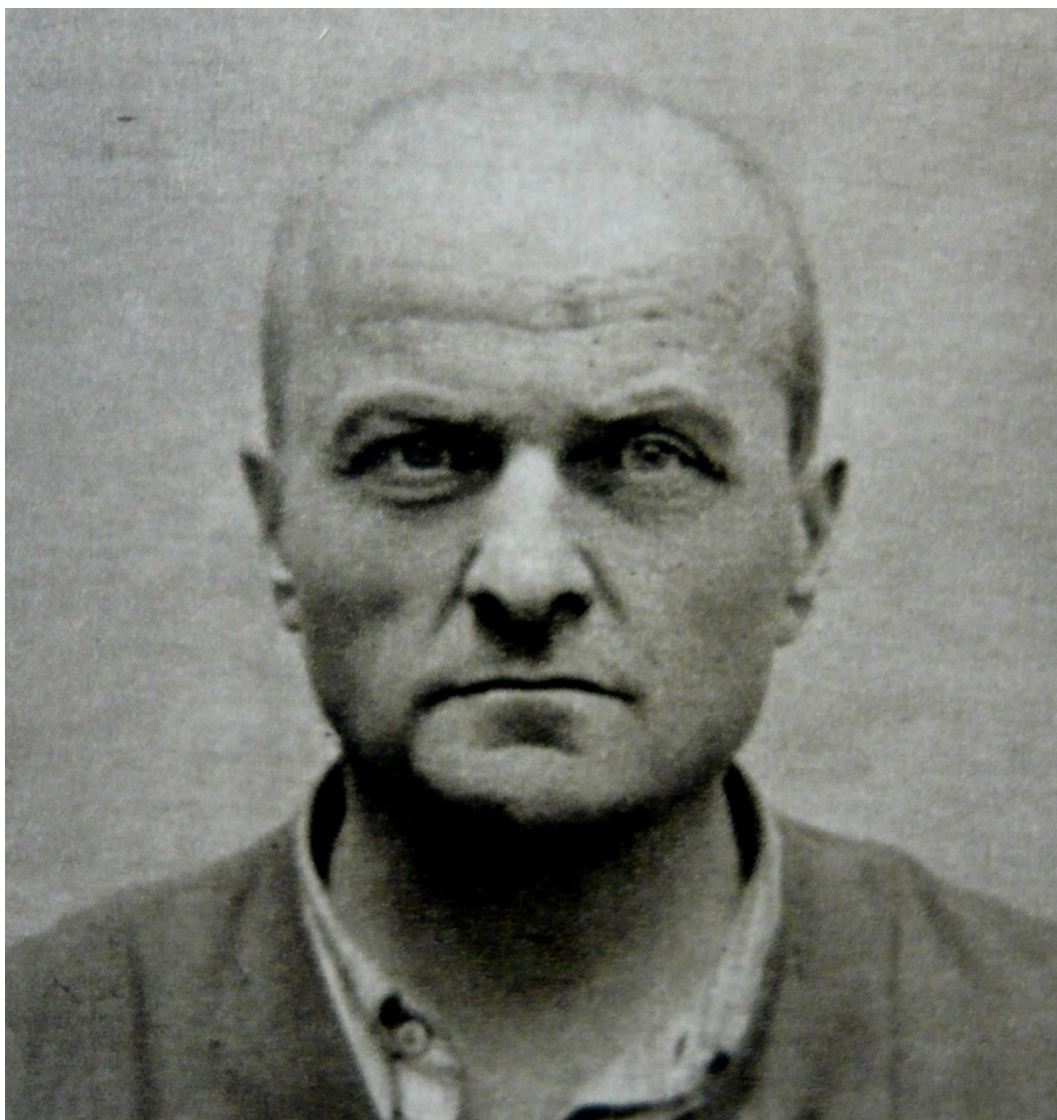

---

¹⁸⁷ SOA Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

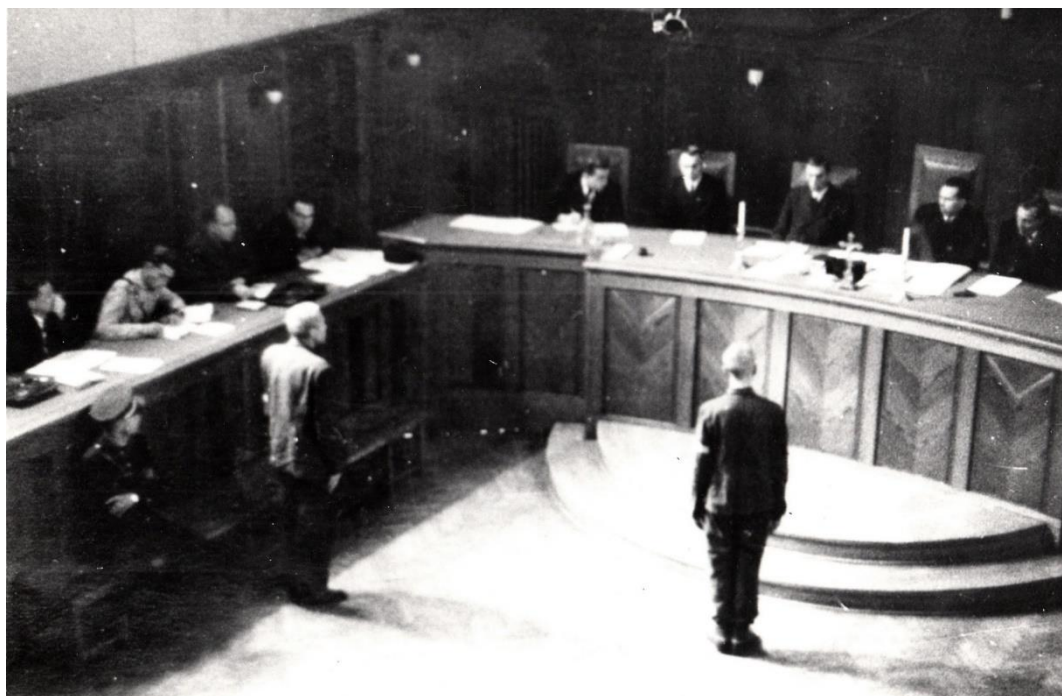
Rudolf Petřík ve vazbě Mimořádného lidového soudu v Klatovech¹⁸⁸

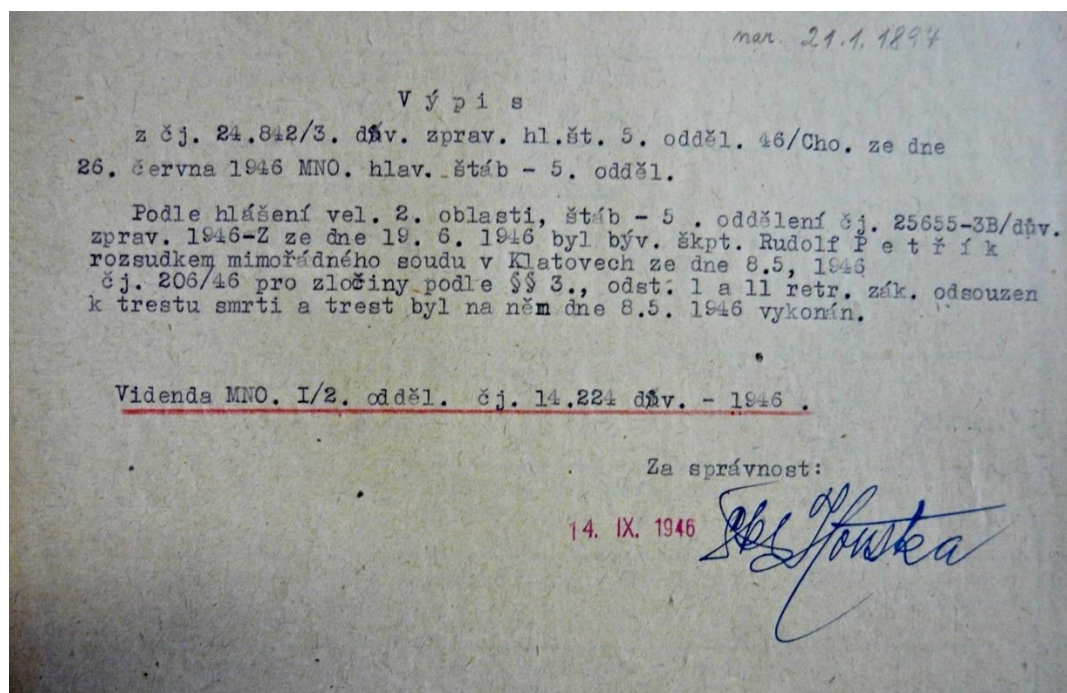
---

¹⁸⁸ HALLA, Václav (ed): *Sušicko za okupace 1939-1945*. Sušice, Spořitelna města Sušice, 1947.

Přelíčení u Mimořádného lidového soudu v Klatovech¹⁸⁹

Výpis Ministerstva národní obrany Československé republiky o odsouzení Rudolfa Petříka, 14. října 1946.¹⁹⁰

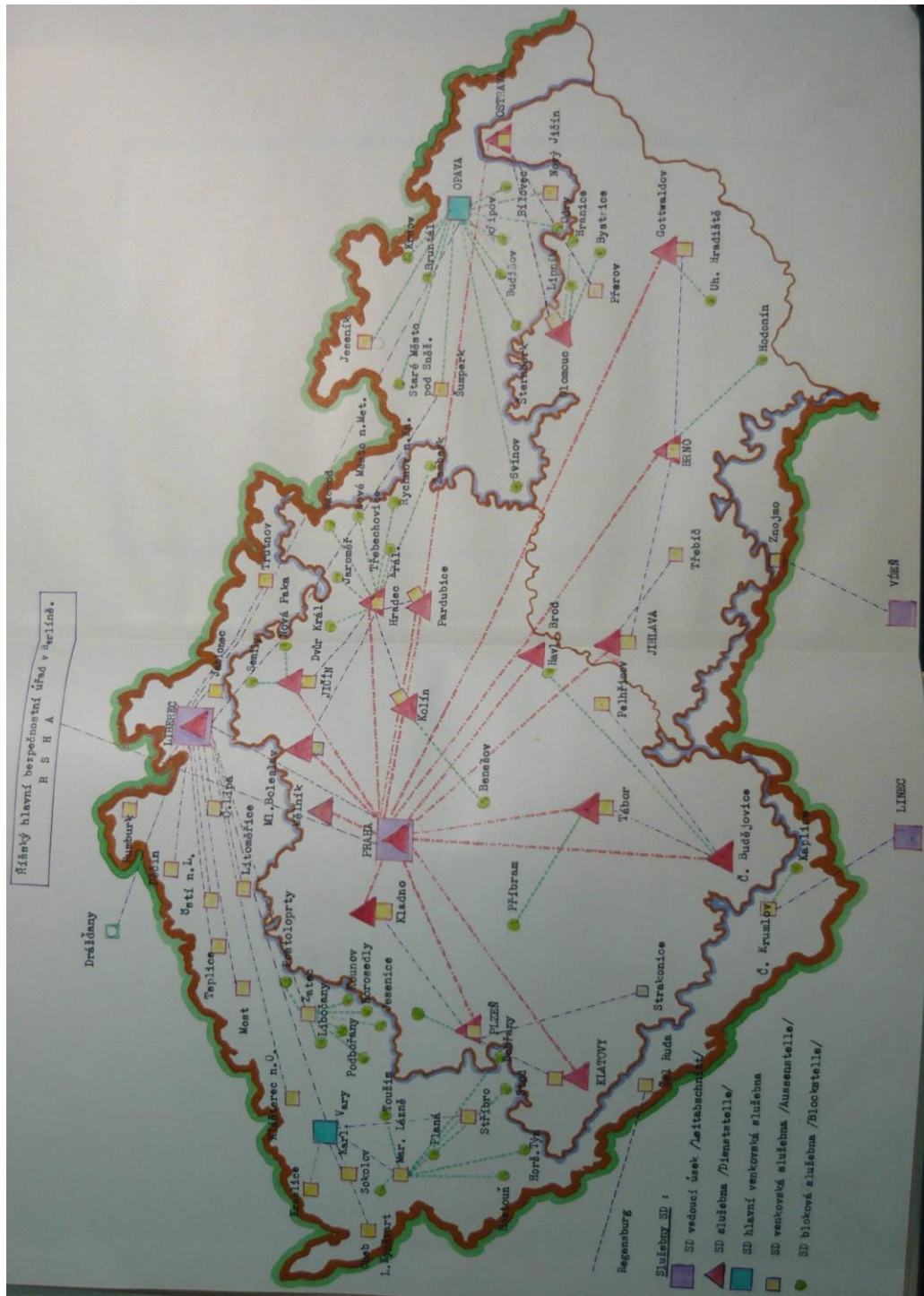

¹⁸⁹ Státní okresní archiv Klatovy, Sbirka Soudobá dokumentace, karton 10/26.

¹⁹⁰ SOA Plzeň, LS 206/1946, přílohy.

Sít' služeben Sicherheitsdienst¹⁹¹

¹⁹¹ ABS Praha, fond 52, sign. 52-85-5. SD kraj Plzeň – Kniha, s. 1.

2. Příklady zpráv¹⁹²

ZPRÁVA ZE DNE 13. PROSINCE 1940

13. XII. 40
Zusammenarbeit mit den Deutschen bleibt vorläufig bei der Statuierung
Ausschusses - mehr macht man nicht.

Die Rede des Führers hat diesmal keinen grossen Wiederhall gefunden -
Es taucht wieder eine gewisse Ermunterung auf - alle Aufmerksamkeit ist auf
Amerika gewendet. - Es sollen 200 Schiffe der amerikanischen Südstaaten die
Zufuhr von Material und Lebensmitteln nach England erhalten. Wahrscheinlich
Nachrichten fremden Rundfunkes.

Es wird fleissig Deutschunterricht gegeben und genommen - doch scheinen die
Lehrer wenig der deutschen Sprache mächtig zu sein - auch mit den Töchtern
des Herrn Bezirkshauptmannes ist man nicht zufrieden - ich habe schon einmal
darüber berichtet nun kann ich ~~mir~~ richtig stellen - dass sie nicht aus
einem unerklärlichen Eifer / damals dachte ich es / sondern gegen eine fürstli-
Entlohnung - für die Stunde 25 - 30 K Stunden geben, ohne dazu die richtige
Qualifikation zu besitzen.

ZPRÁVA Z PROSINCE 1941

Dezember 1941.
il f
Betrifft: Wie man von den Deutschen in Sch. spricht.
Lehrer Schiller - Man weiss, dass er einmal Sozialdemo-
krat war - er soll selbst erzählt haben - einmal war Sozial-
dem. - und war ein guter Diener der tschech. Slov. Republik
- jetzt wieder dient er Hitler nur, dass er niemals sich
eines grossen Vertrauens erwehren wird.
E i c h i n g e r - hält zwar Iermeil mit den Deutschen
aber verkehrt nicht weiter in deutscher Gesellschaft
sondern sitzt am liebsten in tschechischer Gesellschaft
bei Piaika wo er Karten spielt.
K u s c h e ist das Liebling bei den Tschechen - denn man
kann vor ihm alles sagen - und bekannt ist wie ihm Müller
Pelant hässelt - wann kommen die Deutschen nach Egypten
- und Kusche darauf in seine Karten beim Kartenspiele
blickend schlagfertig antwortet - bis sie einen Durch-
lassschein bekommen werden - vorläufig haben sie noch kei-
nen.
Der typische Deutsche E b e r t - ja ich möchte sagen der
typischste - in handlung, Benehmen - dem Ausseren nach und
der schlechten Kenntnis der tschechischen Sprache - beson-
ders - - er aber kennt keinen Deutschen er ist und bleibt
ein T s c h e c h e / Sozialdemokrat -
Konec - *infor. v. J. P. Thurner, 10.12.41*
Pelant
Kadlec
Jelínek
Jäger
Dahr
Matiáše vá
Vojtěch
Maseňohl.

*Mitglied der
NSDAP
10.12.41*

¹⁹² SOA Plzeň, fond Mimořádný lidový soud Klatovy, Ls 206/1946 Rudolf Petřík, průklepy zpráv Rudolfa Petříka pro SD.

ZPRÁVA ZE DNE 4. ČERVNA 1942

-28- 2

Pilsen 4 Juni 1942

Ich liess heute die verlangten Spenden für das ^{das} Deutsche Rote Kreuz /DRK/ einsammeln, Jeder gab bis auf drei Fälle nur ~~das~~ verlangte 1% bei Gehältern unter 2400 1/2%, nicht einmal die Heller hatte man aufgerundet, so als hätte man Angst, dass sie einmal darüber Rechenschaft abgeben müssten, warum sie 40 Heller mehr gegeben haben,

Ueber die Hausdurchsuchungen ist man sehr besorgt, debattiert darüber, in welchen Strassen sie stattfanden, Man hat allerhand Vorräte an Lebensmitteln Stoffen, Leinen, Schuhen und weiss nicht wohin damit,

Deutsche soll, Tschechen gesagt haben, jetzt wird man jeden 50 Tschechen hinrichten, Vielleicht auch nur ein Wunsch, der aber nicht abgebracht ist, heute wo die Stimmung bei d. Tsch so zerfahren, wo sie jetzt erst recht aus sich Märtyrer machen, und behaupten als so zu leben, da sollen sie uns lieber alle hinmachen,

Durch die letzten Verfügungen und das strenge Einschreiten entstand eine allgemeine zu bemerkende Vorsicht im Sprechen, Man erzählt sich, dass sich jetzt jeder rächen kann, indem er einfach aussagt, der oder jener hätte etwas feindliches gesagt, und man hängt, Die Hingerichteten hätten meist nur Verwandte auf Besuch gehabt und mussten dies mit dem Leben büssen,

Frau P die mich jetzt besuchte erzählte dass in Prag alles in grösster Aufregung ist, sie kam aus Klado, Dass auch dort die Leute sehr eingeschüchtert ist, Ein junger Mensch kaufte eine Zeitung mit schwarzen Rahmen und sagte, dejte mi taky jeden at mam něco na památku, Geben sie mir auch eine damit ich etwas zum Anerken habe, /ironisch gemeint /

In Prag werden Passanten auf der Strasse angehalten und zum Ausweisen aufgefordert, Das Reisen wäre heute nichts angenehmes,

DALŠÍ ZPRÁVA ZE DNE 4. ČERVNA 1942

-24- 1

4. 6. 42

In den Nachmittagsstunden war es ruhig, die Gaststätten leer, Man hatte meist noch nichts ~~man~~ gewusst und das Ableben von Heydrich nicht zu Kenntnis genommen, Erst durch die telefonisch durch Stadt und Polizei befohlene Beflagung hat die Aufmerksamkeit geweckt, So meinte einer meiner Bekannten H hätte also abgeblasen, Mehr Worte verliert man nicht darüber, schliesslich war klar, dass die Verwundung schwer war, das hatte sich jeder gedacht, und den Fall Heydrich so oder so für erledigt gehalten, Man wollte schon früher wissen, wie ich jetzt erfahre, dass H beide Füsse amputiert hatte, Nur fürchte man, dass jetzt erst die Exekutive wird Grund und Recht finden rücksichtslos vorzugehen und dass es noch vielen Leuten /Tschechen/ den Kopf kosten wird, Weiters wurde gesagt, dass wohl bei seiner Kundgebung Moravec Angst hatte, dass ihm etwas Ähnliches zustossen könnte, letzten könnte, Was hat es für einen Sinn, dass diese Leute so reden wenn in Wirklichkeit doch die Stimmung und die Meinung eine andere ist, und schreiben, Meine Ansicht: Ich erfahre durch Briefnachricht aus Olmütz, dass nach der Bekanntwerdung des Attentates in Olmütz bereitgestellter Transport zur Abreise ~~man~~ ins Reich nicht mehr fortfahren wollte, weil von Arbeitern man es für unnütz hielt, dass ~~man~~ durch diesen Vorfall bereits die Situation ganz eine andere wäre, Hier ist sicher, dass durch das wohl nicht begründete rücksichtslose Vorgehen keine ähnliche Stimmung mehr besteht, und dass durch den Ausfall von Heydrich sich ~~ändert~~ änderte an dem Willen, man den Zustand der eben vorbedacht war, zu erhalten, nichts, Umgekehrt hat man Befürchtungen, dass vielleicht der für den man nicht genug schlechte Namen finden konnte durch noch brutalere ersetzt worden ist, Die Kundgebung der Skodaarbeiter sei ein Humbug, es bleibt ~~ihnen~~ ihnen nichts anderes übrig als das zu tun, was man von ihnen will, Man sollte die škodováci /Skodaarbeiter / nur privat hören

x/ öffentlicher Gebäude

ZPRÁVA ZE DNE 5. ČERVNA 1942

bedenkliche durch ³¹⁵ Pilsen ⁵ 5, 6, 1942 ^{2.1.1942} hervorgerufen
 Das die Situation diese demoralisierende Redepropaganda überall ist erreicht
 man z.B. aus folgenden Mitteilungen meines Neffen, strammen Hitlerjüngers
 und Gymnasiasten aus Olmütz, die ich nicht wiedergeben will :
 Gendamerie in Gegend von Wallachisch Meseritsch und Vlčani vejske/wollte der
 dort auf Besuch, / bringen selbst, als die ersten die Lendener Nachrichten,
 Leute halten dort in eigenen Gehöfen in den Niederungen der Betschwa im
 Schilf Hühner, die sie nicht halten dürfen, Einschränkungen der Hühnerzucht/
 Das wissen diese Aufsichtsergane aber sie halten mit der Bevölkerung und
 sehen nichts. Die Plakate über die Belohnung für das Ergreifen der Attentäter
 werden nicht beachtet, ja man lacht höhnisch darüber, Die Leute möchten je-
 den Emigranten unterbringen, Im Orte M hielten Deutsche Truppen ein Übung-
 -gleich wurde berichtet, dass sie sich Zivilkleider ausborgten beim Bürger-
 -meister und den Bauern und es wären viele ausgerissen, Ein Gendamerie
 -offizier der tschech Gendamerie, soll wie man sich erzählt einen deutschen
 Soldaten aufgegriffen haben, der sich weinend ergab und bat, ihn nicht aus-
 zuliefern, der käme von der Ostfront und wolle nicht mehr dorthin hin,
 Der franz, Gen, Giraud gelangte über die Schweiz nach Frankreich und von
 dort nach England, Hunderte gefangener Offiziere entkamen und die besten
 wären schon im Sicherem, Auch dort wollte man wissen dass OGF Heiderich
 schwer verwundet war/Rückgrat/ dass er nicht aufkommen wird aber er soll
 nur lange und qualvoll sterben, Bei Elin und Bilsen sind Terroristen ab-
 abgesprungen, Ostrau ist schon so oft bombardiert, ~~waldschloss Ostrau~~
 bereits aufgebaut wurde, Auf den kleinsten Dörfern dieser zurückgebliebenen
 rückständigen Wallachei ist man über diese Sache und Gespräche genau infor-
 -miert, In Ostrau habe es Leute, die es erzählen gesehen, wie man hunderte
 von Gefangenen erschoss, Auch Tschech werden dort zusammengeknallt, Es ist
 ein Waldchen bei Ostrau -der Richtplatz von wo man ständig Schüsse hört/
 und wo man Menschen erschiesst, Es werden Hunderte deutscher Soldaten wegen
 Weigerung erschossen, Man spöttelt darüber, dies oder jenes nicht zu tun
 weil dafür erschossen werden werden
 man ~~mit Gewehr~~ ~~man eingeführt~~ könnte, ~~K. und andere~~ ~~Ostern~~

ZPRÁVA ZE DNE 20. KVĚTNA 1943

105 F
 In Bratislava/Pressburg 118 20.V.1943
 auf dass auf dem Erzherzog Friedrichpalais - wo der slowakische Staats-
 -präsident wohnt -- eine schmutzige nicht erkennliche Flagge gehisst ist
 Der Posten vor dem Tore stolzierte, wie es deutsche Soldaten tun. Prade -
 schritt ..
 Es wird geflüstert, dass die Angloamerikaner einige Sizilien vorgela-
 -uerte Inseln bereits besetzt haben -- /Londener Nachrichten/.
 Man spricht mit Anerkennung darüber, dass man den 24 Opfern des Terrer-
 -griffes auf Wuhviertel am 19.V.1943 ein festliches mit allen Ehren ver-
 -wendenes Begräbnis ausstattete.
 Ständig will man die Handlungsweise beim Angriff am 14. so erklären, dass
 man jene Stellen mit Bomben belegte, wo Batteriestellungen waren ..
 Bei Essen wurde laut englischen Meldungen, die übrigens weiter gehört
 werden ~~man~~ in den letzten Tage grosse Stauwerke durch Bombenwurf zer-
 -stört und weite Landschaften überschwemmt -- Berlin wurde vor drei Tagen
 durch 1000 Flugzeuge bombardiert, --
 Der Schuldiger - ich werde nicht aufhören, diesen Menschen, der alle zur
 - Verzweiflung bringt, und den Niemand zur Dienstaübung zwingen kann -
 er gehört in ein Konzentrationslager -- hat sich bei der Stadtgemeinde -
 -selbstherrlich von der verpflichteten Arbeit /4 Stunden/ unter dem Vor-
 -wande, dass er hier zu tun hätte befreit -- Das ist der Höhepunkt aller
 Dreistheit ..
 Man fragt immer noch wieviele Opfer in den Škodawerken waren aber erfährt
 nichts-- am Ende keine, das wäre aber ein Pech ./so wird darüber gedacht

ZPRÁVA ZE DNE 10. ŘÍJNA 1942

Lieber Herr Dr. ^{Sie} Pilsen am 10.10.1942 . - 4 -

Ich ersuche ^{Sie} in der folgenden berichteten Angelegenheit mit Vorsicht vorzugehen, denn der Berichterstatter ist gar ein alter Gauner, ein Deutschenfeind, der ich gänzlich ^{aber} größtes Vertrauen - denn er kennt mich aus meinem früheren Verhältnis - das gilt etwas und möchte ihn ungern verlieren. Aber sein heutige Mitteilung brachte mich wieder einmal aus der Ruhe. Er erzählte mir schon früher von einem Deutschen - der ihm aus allem hilft. Wie kann dies ein Deutscher tun. Heute habe ich über diesen sogenannten Deutschen folgende Details. Es ist ein Ostmärker/Steiermark/ Neuen Lessing - nicht gerade im Sinne und zum Vorteil des Reiches arbeitender Beamter beim Arbeitsamt. Mein Berichterstatter Szenara/vielleicht auch Senara /geschrieben-Kolonialgeschäft Ecke Plachystr. und Skodastr. - das seiner Frau gehört und er früher Reisender hilft jetzt der Frau aus./aber die den Konsumenten verenthaltene Butter zu konsumieren/In diesem Geschäfte ist noch der Sohn in der Lehre macht aber nichts. - Dieser Reisende S. wurde durch das Arbeitsamt zu einer Arbeit bestimmt aber Herr Lessing hat diese Verladung zerissen und ihn befreit. Er soll auf die Entscheidung oder Verfügung seines Amtes nur mit der Hand abfällig abgewunken haben. Dieser Herr befreite auch die jungverheiratete Tochter, die schon in dem Skodawerke eingestellt war. Er soll auf Deutsch nicht gut zu sprechen sein - sein Frau eine Wienerin soll heißen und vor diesen Leuten mit Wut auf die Deutschen ^{Ostmar} lagziehen. Dass Wien und dieses alte immer sein eigenes Kulturleben führende Reich - niemals die Deutschen gulden werde - ich kenne diese Perfiditäten von Oesterreichern. Dieser Herr scheint für kleine Presente seine Vaterland zu verkaufen können. - Er ist häufiger Gast und Kunde in Geschäfte der Frau S. Er geht auch in das Seworkhüschen des S auf der Radicerstrasse. - Dort ^{regelmäßig} fremder Rundfunk gehört - vielleicht hört ihn dieser eigentümliche Herr Lessing auch. - Bitte Herr Dr. sehen sich vielleicht vorher den Herrn Lessing an. - Man kann ja in dem Amte durch den Verstand nachsehen lassen - wie und vor die Befreiung von A.S die genug Hausmitglieder hat - alte Mutter die kocht - die Frau, den faulen Sohn in der Lehre -

*mit dem Herrn Lessing
mit dem Herrn Lessing*

ZPRÁVA Z 5. KVĚTNA 1945

301 - 105 f.

5. April 1945.

Eine aus der Slowakei zurückgekehrte Person, die kurze Zeit in einem durch die Bolschewiken besetzten Gebietsteil der Slowakei verbrachte, erzählt, dass die Bolschewiken zwar alles den gefangen genommenen deutschen Soldaten /Uhren, und Ringe/ abnehmen /stehlen/, sonst sich aber besonders gegen ältere Männer gut verhalten. Arg sollen die nachfolgenden Verwaltungskommandos /Kommissare/ die aus fast einer Hälfte aus Frauen bestehen, vorgehen. Alte Soldaten werden misshandelt, junge werden meist niedergeschossen.

Ich sprach mit einem noch heute begeisterten tschechischen Faschisten, der trotz aller von deutscher Seite angetaner Zurücksetzungen und des geringen Verständnisses für die Ausnützung dieser Fraktion, auch heute noch treu zu Deutschland hält. Es wurde ihm unverblümt von seinen tschechischen Landsleuten zu verstehen gegeben, dass seine Tage als wie die seiner Familie gezählt sind. Er hofft, dass die Deutschen wenigstens in dieser Situation soviel Vertrauen und Verständnis für diese tschechischen Faschisten aufbringen werden und ihnen Waffen zur Verfügung stellen werden, damit sie, bevor an ihnen das unausweichliche Urteil gefällt wird, 40 - 50 ihrer politischen Feinde niedermachen können. Ihre Position ist durch ihre Tätigkeit, die noch im Jahre 1940 unter passiver Beihilfe der deutschen Polizei und Gestapo sehr reger war, ist sehr unerfreulich und ein Ausweichen oder Entschuldigen ihrer Tätigkeit besonders ihrer Deutschfreundlichkeit und Judenfeindschaft lassen sich nicht bemängeln.

Nicht nur bei den Deutschen, sondern auch bei den Tschechen wirkt sich die gänzliche Unkenntnis und Unorientiertheit der letzten Tage sehr drückend aus. Man weiss nicht, soll man sich auf die Russen oder die Amerikaner freuen. Oder ob das Schicksal der Deutschen nicht auch dasselbe der Deutschen werde. Jedenfalls sind die Perspektiven in die Zukunft sehr ungewisse, die Entstehung eines Kriegsgebietes im Raume der durch den ganzen Krieg fast unbeschadet gebliebenen Heimat wird gefürchtet. Auch die unzureichende Versorgung mit Lebensmitteln liess neue Sorgen aufkommen.

Gestern tauchten Gerüchte auf, dass die Deutschen bereits mit den Feinden über den Frieden verhandeln, aber dass man es dem deutschen Volke nicht sagen will und sozusagen aus Unverantwortlichkeit den Krieg noch weiterführt.

Nach heutigen Morgenmeldungen fremder Sender sollen die Russen bereits in Wien und Pressburg sein und die Anglo-Amerikaner in Weimar und Gotha besetzt haben.

Jene tschechischen Kreise, die sich zu sehr für das Deutschland exponiert haben fragen sich, warum Deutschland nicht irgendwo losschlägt, bei einer so grossen Zahl wehrfähiger Männer, die in den Etappen in verschiedenen Aentern sassen und jetzt nach deren Räumung weiteren Unterschlupf suchen. Es wimmelt an Menschen, doch scheint die nötige Energie zu fehlen, diese in die Wehrmacht hereinzufügen und auch einmal in die Front zu bekommen.

105 f.

3. Osobní zápisky Rudolfa Petříka

Z mého života.

Pravda, NE poezie

Rudolf Petřík

Plzeň, roku 1943

Originální rukopis bez kopie

Prosím toho, kdo by vždy dostal tyto stránky do rukou, aby je četl se soucitem jako upřímnou reprodukci/interpretaci jednoho (skrz okolnosti, časové události, odkázané vlastnosti) více zkaženého než pěkného života a že on možná chtěl hledat a najít skrz ně jeho vlastní cesty a počínání, znamení a zkušenosti.

R. P.

Nemám za sebou život diplomata, sportovního fanouška nebo dobrodruha, neviděl jsem taky široké, daleké země – žil jsem, jaká byla moje povaha, docela malý, nenápadný a bezvýznamný život a přece mi tak mnoho podivných zážitků nabízel a přinesl, že vždy když o tom vyprávím – sedím v čele, že nejsem žádný obratný bavič, nebo na společenský efekt angažovaný člověk – vždy jsem probudil napětí a zájem. Často jsem byl k tomu vybízen sepsat malé epizody, které mi hrály to bytí k dobru či zlu. Chci zde zkusit, tento můj život, popsat. Ale s bohem čas, klid a radost tomu dát a dopřát.

Bohužel nemám téměř žádné deníkové poznámky, ale za to osobitou povahu, totiž ta, všechno co jsem jednou v rukách držel, uschovala, a tím haldu uchovaných dopisů, starých dokumentů a poznámek vlastním, které by umožnily mi v mé minulosti se vidět, zorientovat se a nějaké vzpomínky zachytit a přesně uložit.

Chci toto činit s upřímností a přesností, které mi v životě neustále vyšším principem byly – ne možná, protože by mi tyto myšlenky byly vrozeny, nýbrž protože jsem k tomu skrz můj charakter a bytí byl odsouzen. Myslím, že ostatní lidé nebo mnoho z nich se probíjejí velmi lehce životem, ve kterém to právě se svojí počestností nebrali moc vážně. Mně ale šlo vždy všechno chybně, neměl jsem k tomu talent a vždy kde jsem zkusil něco ne správným způsobem získat – a byly to samé malé napomáhání nebo ulehčování, neměl jsem žádné štěstí. Poskytl jsem si je sám, přijde a to, vždyť já se skrz můj bezmocný vzhled sám prozradil.

Nikdy jsem nepřichystal takové chvíle a poskytnutí správného potěšení. Já nemohl zrovna tak mnoho lehkomyšlnosti vnést – na to zapomenout – co mi povinnost přikázala – a lehkovážně ji přijmout, co okamžik poskytoval. Z tohoto – chtěl jsem téměř řečenou nešťastnou dispozici – jeden chorobný smysl pro povinnost na jednu stranu – touha po povinnostech – svobodě – majetek, být, touha po volném sledování jistých zájmů, nabízených - na druhou stranu obava z následků z nesprávného služebního názoru, tyto vlastnosti mě nenechaly užívat si nikdy správně život v jeho plné kráse. Byl jsem takový, k pravdomluvnosti, upřímnosti a k slušnosti odsouzený člověk. To se skládá víc z vzdávání se než z opojení štěstí nás požitky. Žil jsem proto více ve fantazii, přáních, snech a odsunutí v lépe utvářející se čas. *Pia desideria* [=nesplnitelná, zbožná přání]. Ze všech těchto jevů se vyvinula ale jiná vlastnost – striktní vůči sobě – puritánství, který nebylo předností nýbrž nouzí – a z toho dobrá za těchto okolností oprávněná tvrdost, co se obzvlášť projevuje jen ve vojenské službě [zde další slovo patrně překlep] pravomocí v opatření a ošetření – ty ale žádnou službu také mi nepřichází k dobru – vždyť mě osobně často citelně a dalekosáhle uškodily. Lidé si myslí, že hodně do záhuby může sledovat – já ale zase myslím, že člověka hodně jeho poměry určují a řídí. Já jsem ale byl v životě pronásledován téměř pověstnou smůlou, jakou já na některé dění v mém životě poukázat chci. Jisté je, že jsem nikdy neriskoval, v průběhu mého určení zakročit, že jsem se životem více nechal hnát, jako ono samo hnalo, jak někteří lidé s obdivuhodnou cílevědomostí činí – nechci ale být

nevědčným a zde se přiznat, že jsem měl také opravdu mnoho štěstí. A to právě tam, kde se některá událost s téměř nevyhnutelnými následky na mě obrátila, a pak přece jen vzala obrat k dobru.

Chci si během popisu mého bloudění skrz tento život podrobit vždy zase sebe bezohledné duševní analýze, chci zde ale bez rozdílu předeslat, že v mnoha jevech a zvláštěnostech se jiným lidem nepodobají. Tak jsem rozhodnul silným sklonu k volnému životu – a sice uzavřené, ale plné plány, myšlenky – více k oživení, rozhodnutí, s tisíci dobrými myšlenkami, které často později staly samozřejmým uvedením a opatřením, jako já je už dlouho předtím důkladně promyslel a zvážil. Na lidi, kteří na malé, nenasytné, nafoukané – neví co je zhnojené bytí - s politováním se blýská. Ale přece si netroufají mi s pravdou před nimi obávat. Rousseau byl mi vždy dobrou věrnou podobiznou. S jeho nazpátky á la nature- zpět k přírodě. Já jsem o tom téměř přesvědčen, že člověk není tvor Boží, nýbrž z cest jeho určení vyvinutým organismem. Stalo se skrz jeho nadrozvoj duševních dovedností – nejen k jeho vlastnímu neštěstí, nýbrž i všem jiným organismům, vždyť na neštěstí pro celou planetu byl.

Bestie triumphans – jako mnohé existuje jako váš ale narůstající tento charakter (homo sapiens) byl stvořen k překroucení a k utrpení nastalého světa. S náchylností k zálibám – selský rozum – touha po vlastním domově – se dvorem a polem a zahradou – a výrazným chuťovým smyslem – masy lidí jsou jako ty největší cizopasnici a nejhanebnější nerozum považovány – mám zvláštnosti, které [rukou - nečitelné] tak správně výsadou zvolené společnosti byly – tak jako bych měl cítit proudit můj talent v krvi lidí, lepší se spokojily s údělem než já.

Tu myslím vždy na mého pra-pradědečka z matčiny strany, jménem Adam Kägler, který byl nalezenec, byl v kuželkárně, neznámo kde nalezen. Snad byl dítě jedné paní z lepší společnosti – která sama ale možná otcí dítěte ve zvláštním, neznámém chtěla. Docela neověřená je cesta předání do na mě doručené oznámení a vyprávění, že ten malý Adam Kegler, obdržel podle neznámého pojmenovacího protokolu jméno Kögler podle kuželkárny (=Kegelbahn), na které byl nalezen. Tradice vypráví, že několikrát jako malý chlapec měl být veden a obdarován od velmi vznešeně oblečené paní na ulici jeho domoviny Langenlois v Dolních Rakousech – kde pravděpodobně od rodiny Angemayerů vychováván byl a tam se vyučil krejčířem. Nikdy nedošlo této paní ke chtění hovořit. Malý Adam uměl jen

nápadné oblečení této cizí paní popsat, tak například že velký klobouk a pěkné oblečení měla.

Už jako malí chlapci, jak nám matka při mandlování prádla o tom Köglerovi vyprávěla, chtěli jsme my v našem malém dětském mozečku, aby pestrý obraz vznikl. Vídeň to měla být – kde se objevil malý nalezenec – v dětském oblečení – které svazovalo mateřskou ruku – a tyto stejné ruce vlastní dítě kvůli reputaci – nejistému osudu předaly.

Měl jsem také ve mně pocíťované myšlenky – pocity, škodlivost činu matky, která sdílela životní radosti, ale nechtěla nést jeho následky. Celá řada potomků těchto Köglerů nebyla typická vynikajícím intelektem, ale vlastností, která je právě aristokracii vlastní – znalostmi, které mají více k nabytí a zasažení – klidem, obezřetností/prozíravostí a společenským oděvem - než každý, kdo k tomu byl určen duševní kapacitou od přírody.

Zde ale vyvstává v mých smyslech myšlenka, že tento neznámý předek by mohl být žid. Adam Kögler se mohl narodit v roce 1752. Mám jeho oddávací list a úmrtní list – zemřel v 76 letech 1. března 1828. Tak může být kolem roku 1752 narozen. Moje sestra, které jsem tyto myšlenky svěřil, to odmítla a myslí si, že tehdy židé nebyli tak rozšíření a také byli více drženi v patričních mezích.

[další část nečitelná - rukou]

5 a) To musí být opravdu židovské všechno si zaznamenávat, ve zděděné rozvážnosti všechno moci potřebovat /sic jména dlužníků a vést jim přísnou evidenci v dobrých myšlenkách ponechaného zboží, mincí, papírů a jiných cenností.

b) Vlastnost zaznamenávat si kolem sebe celkově všechno, něco možná v krátkosti slyšeného nebo viděného k připomenutí je vlastnost zapomnětlivých starších lidí. Zdá se mi proto, jako bych měl v sobě už od útlého mládí spojenou dětскost se senilitou.

6 a) Manýr v papírech hledat potěšení, často bez důvodu a významu rozumět jejich uchováváním nebo si ho moci odůvodnit. /korespondence/

b) Moje láska k počmáraným papírům, neustálé domněnky, všechno jednou může být potřeba, když člověk potřebuje, tak nenajde obvykle nic – z toho vyplývá

myslím spíše tušení a pocit z bezmocnosti – nesamostatnosti a domnění, že všechno k jeho obraně nebo ke kopírování druhých cizích lepší pracovníků může být potřeba.

7 a) Můj vztah k ženám. Zaznamenal jsem na sobě v útlém dětství jeden abnormální erotický sklon. Zním a vzpomínám si na toužebné přání mého dětství roky poznat ženu, která by byla ochotná mi poskytnout její prsa na hraní (ochmatávání, osahávání). Navzdory tomu jsem zůstal až do mé ženitby bez pohlavního styku se ženou.

b) Uznávám, že jsem byl velmi ostýchavý, a sice od chvíle, kdy jsem pocíťoval nepochopitelnou touhu po ženách. Dychtil jsem naplněný z úkrytu – ne tak po pohlavním styku, jako po ženských prsou. Vzpomínám si na nádherné letní dny naší pěkné moravské země – na oblé vesnické dívky, které se chodily procházet o nedělích nebo svátcích – jak jsem záviděl vesnickým mladíkům, že smí jít na jejich stranu. Tohle všechno od onoho dne, když jsem našel v otcově šuplíku krabičku, doutníkovou tabatěrku z kůže, otevřenou vnitřní stranu - čalouněná práce a vyšívání perličkami, nahá ženská postava v ležící poloze a nad ní jsem si představoval postavu ohnutého (dole ležícího) nahého muže. V těchto chladných dnech (bylo mi 14 nebo 15 let) si vzpomínám na svoji první erekci. Docela přesně si vybavuju můj úžas nad tímto jevem. Bylo to o vánočním čase nebo časně velikonoční svátky - byl jsem student - a byl jsem doma na prázdninách nečinný. Přiznávám se zde také k uklidňování pokušení mojí elektrizující a mě trápící touhy, že jsem v kozí stáji nenápadně plížic ty vyděšené vzdorující a skákající kozy na vemeni osahával. Mít v mých žilách opravdu část semitské krve, možná bych také našel troufalost obnažit ženy – a usiloval bych o jejich náklonnost, která mi v mém věku nebyla dobře přiznána.

8 a) Choval jsem velkou sympatii pro židovky - Židovku vévodkyni v B. Bystřici.

b) To bylo příznakem posledních dvaceti let po převratech – a sice úmyslná skrz židy podporovaná aktivita, že si křesťané brali židovky. Kolik důstojníků československé armády se ženilo s židovkami. Vzal jsem si árijku. Sice váhavě – a jen skrz vztahy/poměry jsem dostal, to bylo pro mě a pro můj osobní postoj dobré manželství. Měl jsem obětavou ženu, ale možná řadou mých vlastností a zvláštností

– se mnoha vzdala a postrádala onu srdečnost, kterou jsem sice pro ni hledal, ale nemohl dát.

9 a) Vyčítal jsem si někdy, že jsem měl po mém ovdovění mnoho ženských známostí, a že tyto právě židovské byly posuzovány a odsuzovány.

b) Vyhovovaly mi známosti žen - se kterými jsem se vyhnul uzavření manželství – proč, nemůžu právě říct - přece si zdůvodňuji toto tak, že najdu u srovnatelného výběru s mojí první zesnulou paní vždy mnoho nedostatků. Dále pocit'uji, že jsou a budou materiální problémy, kterých jsem se obával. Měl jsem v tom štěstí získat a uchvátit pěkné ženy, vtipné, jestliže žena vůbec může být, a inteligentní. Možná jsem měl také sklon k tomu je využívat – předstíráním, že si je vezmu – ale tady jsem chtěl sám sebe vzít pod ochranu – ony mě hnaly cílevědomě, že jsem se potácel v boji mezi eros, materialismem, sympatií, gastrofilismem, marnivostí a samolibostí. Stal jsem se často domácím milencem, aniž bych podobnou roli chtěl hrát.

10 a) Mám být vzteklý a zdekovaný jako žid.

b) Jistě jsem byl výbušný! Napjatý – dlouho něco – často velmi dlouho neodpouštějící. Ale proč se mi říká zase, že bych byl nejmilejší člověk – proč se vyhledává moje společnost. Proč hledá člověk moje přátelství.

11 a) Nikomu nedopřát, všechno jen sám si chtít užívat.

b) Jistě jsem lakomec – ale jsem také náročný vůči sobě – žádný požitkář. Myslím si proč se mám vzdát – není vhodné nalézt toto nebo tamto k užívání a u jiných pro správné a dobré nalezení.

12) Nedůvěřivý - opatrný - zamlklý.

b) To může být, že jsem nedůvěřivý, ale pak to udělali lidé skrz jejich mnohé špatnosti. Tak nenechávám, např. nic rád ležet přístupné všem a všechno zamykám.

13) Pokračování na další straně

a) Další židovská vlastnost je na mně určitá spokojenost – najít zalíbení v tom v penězích se hrabat. Tu jsem já neměl štěstí nebo schopnost je opravdu získat a vlastnit, změnil jsem se na sbírání takových starých peněz, to mi byla náhrad pro to, co jsem neměl.

b) Je pravda, že jsem právě nabyl v oblasti sbírání peněz určitého významu! Ale shledávám, že přece mnoho mužů je sběrateli - od známek na dopisy, brouků, motýlů, mincí, rostlin a mnoha jiných předmětů a materiálů – a že právě tito muži v této dětské vlastnosti s něčím si muset hrát od mnoha špatných vlastností rozptýlilo (kouření, pití, hraní karet nebo vůbec v poslední době sukničkářství). Nakonec si myslím, že sportovní masa provozující lov není nejhezčí zálibou vášní mužů.

14 a) Vždy jsem více gestikuloval rukama, než mluvil, u mé těžkopádnosti – a troše temperamentu v situacích společenské nebo také profesní obrany.

b) To je pravda a bránil bych se zde špatnými prostředky, kdybych říkal, že to činili další lidé také.

15) Nikdy jsem neměl přes sklon k pohodlnosti zvyklost moje věci (praní prádla) zvlášť pokládat obzvlášť prádlo do šuplíků ukládat a vždy jsem všechno do kufrů uzavřené uložil. Je to způsob vyčůraného židovského hospodaření. Jsem vždy připravený! Zabalený, abych dál táhnul.

b) Toto by bylo ale s mým velmi pohyblivým způsobem života, který zaměstnání vojáka doprovázelo - a mnoho přemísťování - právě myslím, že mi toto přizpůsobení života ušetřilo některé ztráty.

16 a) Žid nemá jako docela ze smyslů uletět - to mi má být také vlastní - správně překotný být.

b) Dobře, je to správné – že mám příliš uspěchaný způsob chůze a někdy jednání. Také mám charakteristickou energetickou chůzi, ale židé nejsou přece energetičtí – přinejmenším jsem je nikdy energií neviděl cílevědomě jednat, krom jejich kanceláří a obchodů, když si člověk nezamění s drzostí. Nejsem přece poblázněný žid.

17 a) Nevyhovuje mi hodně fyzické práce.

b) Ale rád je přece někdy dělám.

18 a) Moje kritička [nespokojená žena] říká – seděl jsem často, když u mě byla společnost – dívám se kolem - poslouchám a nemluví – takže typický mezinárodní žid.

b) Nu jistě má pravdu, ale já mám také svoje pravdivé špatné mínění o takových lidských společnostech s její falešností – zvědavostí – škodolibostí – sebeobdivováním – atp.

19 a) Byl bych nedbalý. Způsob mého mytí. Chtěl bych všechno zpátky jako žid, co jsem odhodil a zničil.

b) Vždyť nejsem jeden z nejpřesnějších lidí na pořádek, ale také v mém zdánlivém nepořádku leží určitý systém – když ne kouzlo a nadšení.

Nikdy jsem neudělal z mytí vědu nebo kult. Ale přece existovaly v mém mládí zvyklosti – které vyvodily důsledky nezvyklého chování pro můj věk. Jak jsem jako malý student pozoroval, že se moje nohy často potí – začal jsem moje nohy denně večer mýt studenou! Stál jsem ve vaně. To se dělo dlouhé roky – byl jsem přesvědčen, že právě té kúře mám děkovat, že jsem nikdy netrpěl na toto pro mě nesnesitelné zlo – vždyť že se mi nohy samy u velkých a dlouhých a namáhavých pochodů ve žhnoucím horku nepotily.

Vzpomínám si během mého členství v Tereziánské vojenské akademii, že jsem denně podstoupil důkladné umývání – ke vzteku mých kamarádů - protože jsem je rušil z umývárny v hromadných ložnicích.

Toto mytí se mi stalo v tomto čase touhou.

20) Měl jsem strach z vody. Z plavání.

b) Je správné, že jsem se bál hluboké vody – pro moje pravé nedostatečné plavecké umění.

Mnoho jsem kvůli tomu učení se plavat klesnul, protože jsem neměl v mládí příležitost se to naučit.

Mám také velký respekt ke každému plavci – a postavil bych na první místo vodní zdatnost lidí před všechny jiné u jejich fyzického a z části také duševního hodnocení.

Vyprávěl jsem nejspíš už dříve zábavnou činnost, že jsem pro adepty důstojnických povolání – jako následující přijímací zkoušku zařídil. Vojenský výchovný ústav musel ležet na ostrově, od břehů jezera vzdálen nějaký kilometr –

kdo z mladých uchazečů ze břehu plaval, ten dosáhl vzdělávacího zařízení - byl přijat - ti topící se, kteří nedosáhli ostrova, byli odmítnuti.

21 a) Byl bych lhostejného zevnějšku.

b) A proč bych neměl být upřímný - to sedí, vždyť dokonce i já si vůbec neuvědomoval pravdu.

Nesnáším to podvodnické [šviháctví?], nikdo mi nebude v životě imponovat jeho pěkným kabátem.

Často jsem neměl pěkné věci /oblečení/, které jsem právě často ze spořivosti a ohleduplnosti jen zkusil – jak jsem se sám cítil uvnitř – a nenosil jsem je pak už nikdy víc - moli je sežrali – já je daroval a jiní je nosili jako zetlelé [veterány?].

A přece se mi vždycky zdálo, že bych se byl slušně oblékal. Když pěkně dlouho poté – když jsem svlékl vojenský kabátec – někde u příležitosti mého příbuzného Josefa Petříka z Hohenstadtu! Blažená vesnice po mě [?] – když kdosi udal, že sloužil u kmenové jednotky, u které jsem byl jako důstojník v československé armádě a moji příbuzní se mě ptali, zdali mě znal, řekl v přesvědčení, že tazatel není v žádném vztahu ke mně - vždyť jsem ho znal, že byl vždy nejbídněji oblékaný důstojník regimentu.

22 a) Často mi člověk říkal a chtěl mě přesvědčit, že se podobám Napoleonovi. Hlava – pohled – [nečitelná část dopsaná rukou]

b) Myslím, že jsem neslyšel nic o tom, že Napolen byl žid nebo Judenstämmling [potomek židů]

Byl ale dobře až k jeho vlastní záhubě tvrdohlavý a panovačný – oboje je mi vlastní.

23 a) Žid si nekupuje žádné noviny! Odbíhá raději do kavárny na noviny – dělá si přitom známosti – něco vidí, něco slyší.

b) Dobře, je to správné, že vyjma času, kdy jsem byl ženatý, jsem si žádné noviny nepředplatil - chodil jsem si je tam také - existovalo takové krátké období – do kavárny chodit číst. Ale to činilo také mnoho dalších – kteří neměli s židy nic společného.

24 a) Mám mít povahu všechno si ošklivit.

b) To je nesprávná výčitka – už jsem dříve vysvětlil, že mám trochu trefnosti, že se umím ve vhodném čase vzepřít - ale nikdo neví, jak jsem trpěl výčitkami - ubližováním – opomíjením – krutostí – a křivdou všeho druhu – že se s nimi potloukám hodiny a celé dny – debatuji s útočníky – a držím pro mě řečenou rozepři.

25 a) Nehrál bych karty – vůbec se s tím nesetkám. Také židé nehrají nic, aby neprohráli.

b) Zním mnoho lidí, kteří nehrají karty – znám ale také židy, kteří hrají karty náruživě.

26 a) Měl bych rád všechno, ale nic nekupovat – to znamená nic neplatit. Žid nakupuje také – otočí hodně zboží – chtěl by mít zboží, ale také peníze.

b) Možná je to moje spořivost, která mi byla pro toto podezření přisuzovaným základem – jistě nekupuji bez rozdílu v prvním záchvatu věci – ve kterých nacházím radost nebo zalíbení – měl bych ještě mnohem více přebytečných věcí – měl jsem vždy jistý respekt před penězi – vždyť jsem také nevydělával lehce – a vždy to utratil s rozvahou a rozumem a přemýšlením.

27 a) Bylo mi od mé útočnice [manželky] vyčítáno, že sbírám a píšu si anekdoty. Že by toto také bylo velmi židovské.

b) Vždyť sbírám – protože je také velmi rád poslouchám – anekdoty a vtipy – ale píšu si je, protože si je nepamatuju. A sice je tato oblast zábavy specialitou židů (cestujících) - souhlasí a zaměřují se na anekdoty a vtipy mentalitou, míněním a postojem celých společenských kruhů, celý národ. Mě ale nenapálí, vím přesně jeden chytrý vtip jednoho nezdvořilého a tendenčního k rozlišení. Nejsm ale žádný producent vtípů – tato doména zůstává opravdu vyhrazena židům.

28 a) Vyžral bych všechno jiným a vlastní zásoby bych strádal a hromadil.

b) Teď je to trochu zaujaté - vždyť sám muž, když má hlad, je jako dítě a mlsá a jí, na co narazí.

Jisté je ale také, že jsem vždy myslel na špatné pozdější časy a rád jsem dělal zásoby – nebo lépe řečeno – ne jako to dělají lidé – vždy dojí všechno stejně. Vždyť

jsem si v čase, kde všechno bylo, uložil určitou masu, jako bych si myslel a řekl..... mohly by jednou přijít horší časy. Nikdy nebyl ten správný obvyklý nepěkný výrok. Co sis snědl (v břiše máš) nemůže ti nikdo vzít. To je citát podlého člověka – více [nečitelné] z méně pěkné pověsti a zvolání ve chlévě ležícího – mající právo jako živý tvor, který se z královské rodiny tvorů vydal.

29 a) Byl bych 1. nepříjemný, 2. falešný 3. záludný 4. prolhaný, jak jen židi jsou.
5. tajně zvířecí [živočišný, animální] 6. obezřetný

b 1) Vždyť jsem často neobvykle příjemný – lidé jsou napříč tomu ctění – ale tam kde já vidím, že jde o zneužití – to znamená, kde se právě sejdu s židovským odporným pokušením vykořisťovat – můžu také docela tiše odmítnout dělat někomu blázna.

2) Nejsem falešný – jen nemůžu snést zvědavost – ne vměšování se cizích do mých docela soukromých osobních záležitostí. A pak zakazuji každému hloupému a nesnesitelnému – drzému tazateli všechno viset na nose [pravděpodobně frazeologismus] – co chce vědět a o co si podle mého požádá – a pak je člověk prostě falešný.

3) A ze stejného důvodu je člověk záludný/potutelný, protože člověk nevyžvaní s každou vítanou otevřeností všechno. Ale jsem názoru, že přece existuje mnoho, co si má člověk nechat pro sebe – na každém člověku má být malé tajemství – něco tak docela soukromého – když by měl být nula – a jeho život otevřený deník všech skutečností v ulici, kde bydlí. Obzvlášť v manželství by měly jisté události – její intimní život – jednoho z obou partnerů zůstat přísně hlídaným tajemstvím. Jak ale zhřeší člověk proti této samozřejmosti

4) Prolhaný – možná si posloužím milosrdnou lží – když nechci činit předpovězené a chci se toho, kdo mě napadá zbavit. Lháři jsou pak takoví, že jsou otevření lháři, takže nikdo ve skutečnosti není oklamán – a těm, kteří se s nimi musí dohodnout - zřetelně říkají, že člověk ve skutečnosti opravdový stav věcí nechce říkat.

5) Tajně animální – byl bych dobrý pro lidi, kteří s jejich zvědavostí dorazí k cíli.

6) Vždyť obezřetnost by měla být pro všechny lidi matka moudrosti.

30) Byl bych jako žid nedbalý.

b) Možná ale čas od času v některých oblastech jsem, naproti tomu ale ve více souvislostech důkladně pečlivý a svědomitý.

31 a) Ale přece v jedné oblasti to bylo jistě také pro mě na mě samotném výrazné – že v národní oblasti velmi byl jsem a stále jsem bez zájmu – a že jsem měl více náchylnosti k internacionalismu.

Že jsem nebyl schopný v této oblasti přinést žádnou oběť.

31) Je správné, že bych nemohl rozšířit žádné fanatické vlastenectví. Vysvětlil jsem si toto způsobem mé výchovy – můj otec byl Čech, moje matka Němka – ale jak jsem viděl, lidi z takových smíšených manželství se školním vzděláním popudí, často se stanou fanatickými vlastenci a národními bojovníky.

Myslím zde jen na moji národnostní změnu: na německou – jak jsem šel do německé základní školy – byl jsem přece jen do té míry českým vzdělávacím systémem počesťován, že jsem se cítil jako Čech - celou střední školu – tam mi přece to správné německé školní vzdělávání a ne nakonec ten nedostatek němectví v rodném domě - cítil jsem se a vydával jsem se jako Čech.

Toto se projevilo v začátku také dost zohledněním. Když jsem se přihlásil na vysokou školu (Technická vysoká škola Brno) u děkana chemické chemicko-technické fakulty – myslel si, jak jsem se uvedl jako český rodilý mluvčí - byl by pro existenci vysoké školy - více nakloněný -kdyby vykazovali více německých studentů jako jiné národnosti - a já se přihlásil v tichosti jako německý student. Při čem jsem ale už byl členem německého národního spolku (Libertas Olmütz).

Na vojenské akademii – a jako důstojník jsem byl poté nepřilíš mnohokrát dotazován, které je člověk národnosti – hlavně že chce věrně sloužit císaři a monarchii. Já si myslím, že jsem byl uveden jako Čech. Prvně vznik československého národního státu – mi přinesl duševně v táboře němectví a to o to víc po mém sňatku s Němkou. A když také dnes velmi dobře vím, o co v této válce jde – tak je evropanství přece to nejhezčí a nejsympatičtější řešení v evropské národnostní kotlině.

a) Ten ne možná skrz doporučení nebo lékařské rady opečovávaný požitkem z česneku - ten mojí matce téměř lahůdkou a po tom také já bez sebemenší nevole

– nýbrž ale něco opravdu pro mě chutného a vždy jsem si ho rád a v každém jídle užíval – něco po čem jsem vždy zase dychtil.

b) Nevím, jestli babička Francziska Romana Klama a její syn jedli rádi česnek – v každém případě to moje matka činila náruživě ráda – a zdánlivě také její otec, ostatně znám lidi nežidy, kteří si užívají česnek a rádi.

V červnu kvetlo mnoho akátů – stromů ve velkém množství – a nasycený vzduch pronikal nocí skrz otevřené okno do naší ložnice – a nechal nás upadat do hlubokého spánku.

Byl jsem přiveden do ordinace – tam se povaloval muž v bílém plášti – odkázal mě na židli, abych se posadil. Pak jsem se na toho muže obořil – byl lékařem pluku! (Hodnost kapitána). Měl jsem se představit. Potlačoval jsem pláč – přišel jsem z fronty raněný – a zde jsem byl drilován člověkem – viditelně Maďarem (myslím, dnes - po tak mnoho letech, že se jmenoval Dr. Keves – nebo Köves). Představil jsem se. On změnil můj [dvě slova přepsána a následné dopsání nečitelné] lázeň [pravděpodobně ho poslal do lázní] – a navzdory - obalu navlhčenou bandáž.... Přece jeho léčba prozradila ještě, že mi vážně zlý [chybí sloveslo – doktor na něj byl pravděpodobně zlý]. Byl jsem pak odveden do mého pokoje. Oddechnul jsem si, konečně mít postel. V pokoji bylo 6 postelí – vedle mě ležel starý „Honved“ [Maďar] vojenský pokladník - maďarský advokát, který se dobrovolně přihlásil do vojenské služby. Pak dva „Honved“ kadeti – jeden z nich byl žid, jehož rodiče měli statek v „Bebrezenu“ – jmenoval se Fohn – pak jeden „Honved“ nadporučík. Brzy jsem si [cosi mimo stránku] žil, u vizit byl lékař pluku – dobře přiměřeněji – přece se mě ptal, jestli jsem býval Čech – když pocházím z Olomouce - a pak to jméno – Čech – jeden z těch, kteří dezertovali k nepříteli. Vyžádal si, že ho budu oslovovat maďarsky - a kvůli milým nepřítelům – nazýval jsem ho maďarsky Oszredorvosur [lékař regimentu]. Možná mě nakonec rád porazil – ale já nezapomněl nedůstojný způsob zacházení jeho lékaře. Uměl jsem být v životě často tvrdý – ale vždy proti lidem, kteří nečinili skutky, které byly jejich povinností, nebo které jsem jim já uložil udělat – když se nejvyšší zájem nebo mi pověřené rozkazy pozvedávali, neuměl jsem ale nikdy proti někomu, jehož osobní vyrovnaná antipatie byla nevlídná [příp. nečekaná] nebo tvrdá – kterou mi ničím neprokázal. Ale tato léčba maďarským lékařem mě také kolikrát zachvátila proti

sympatickému, veselému, životem rozradostněnému, čestnému – dobře také lehkovážnému národu Maďarska nenávisť.

V Demkekorhaz [nemocnice/lázně Demke] tak mnoho jako Demkeléčebna – Demke jistě po někom, jednom Demkem pojmenovány / strávili 2 měsíce/ a tento čas je také jedním z těch, na které mám dobré vzpomínky. Kuchyň byla velmi dobrá a bohatá – naučil jsem se znát ta různá maďarská jídla – plněná paprika - mleté maso v zelí a kapustě plněné – a zabalené. Četl jsem – hojně spal – později jsem měl vycházky - Debrezin je pěkné město – s širokými „avenue“ ulicemi – obzvlášť hlavní ulice ---- bohaté okolí. Každý den měřila sestra teplotu – a tu byla okolo jedna temperamentní velmi pěkná zdravá sestra – Susika – dobře, považovala se za Maďarku, ale byla pravděpodobně Slovenka. Když stála nad mojí postelí, jakoby prošel elektrický proud skrz moje smysly. Všichni jsme do ní byli zamilovaní – sám Honvednadporučík kterému na stolečku vedle postele stála v křehkém rámečku fotka jeho manželky – na které stálo Pour Toujours. (Na vždy)? Dělal jsem předem dozor se vším jejím zmatkem předem skrz velkého důstojníka - na čas byl v nemocnici odložen Honvedporučík – z Ludovikakademie s průstřelem nohy (Unterfuss) [snad část nohy pod kolenem]. Udělal více rozruchu, než bylo nezbytné – byl oblíbenec sester – navštívil všechny pokoje – vyprávěl, jak v zákopu dělal stojky tak dlouho, dokud nebyl zraněn. Jednou jsem se myl v pěkné čisté umývárně jako naši všichni, okouzlující sestra Susike vešla dovnitř, byli jsme sami. Umyla se vedle mě – řekla mi dokonce, což v tehdejší době byla vzácnost, v jejím slovenském pro mě tehdy cizím nářečí slavistické řeči – já jsem ale nevyužil situace z ryzí rozpačitosti a strachu z této situace. V tehdejší době tam byl umístěn Inf Reg 75 [pěší pluk] (Třeboň) - český regiment – vidím tu české rezervní důstojníky – jak se tu nudí v zařízení na hřbitově – jsou zahloubaní ve dvojicích v důvěrných rozhovorech! Vykračovali si. Což jsem už tehdy zosnoval všechna spiknutí? Šli potom jednou vojáci tohoto tamního Honvedregimentu na pole, šlo s nimi mnoho hluku a zpěvu – stříleli z ramenných pušek s ostrou municí. [další nečitelná část psaná rukou]

Pak šel na dovolenou také náš nemocniční komandant, drobný vrchní lékař, také Maďar, přijmul zástup - v tomto období pečoval vedoucí záchranky, nedostudovaný medik o německého vojáka, který byl osvobozen díky zranění svaloviny na ruce – nějaký velmi choulostivější případ. U výměny obvazů mu

zlomil pažní kost. Tam jsem viděl, jak rumunsky mluvící zdravotní sestra vojákovi rumunské národnosti v pověření lékaře vysvětlila, že jeho černou od šrapnele provrtanou ruku nechají amputovat. On nechtěl, řekl, že by byl bez ruky nemožnější zemědělec (rolník). Raději by zemřel. Nepodlehnu, zažil zlepšení své ruky - možná byl ještě zdatnějším rolníkem. Když mě ten starý muž potkal – a ačkoli jsme se mohli dorozumět jen ukazováním - měl vždy s rozradostněnou tváří mě požadavky lékaře [nečitelné] jeho odevzdanou důvěru mu před ztrátami ruky zachránil.

Rád jsem chodil na hřbitov, který byl akátovým hájem – tam člověk viděl vůbec jen akáty (trnovníky). Tam mě oslovil také jeden ruský válečný zajatec – svěřil se mi, že byl pohlavně nemocný [tam, kde onemocněl], že doma v Rusku míval děti a ženu – jestli se někdy může vyléčit a ještě jednou v životě být zdravý. Tato válka by nebyla o lidi přišla, také tomuto s životem spokojenému mužikovi měl život zkazit [rukou - nečitelné].

A když jsem byl pryč z Debrecínu.... A já s mým sluhou společně – krátce ubíhající čas pohovořil – neměl jsem nikoho jiného, kdo by je se mnou zažil - tak mi vyradil, když jsem se také ptal, jestli znal Susiku. Vždyť si myslel – tam kde my čističi společně spíme – byla nám vždy časně měřena teplota, a když k němu jednou přišla – sáhla pod peřinu na jeho penis. Ztratil jsem zase tak jednou víru v ženu připomínající Madonu.

Myslel jsem teprve teď, to co by mi člověk v nemocnici o mém sousedu z vedlejší postele vyprávěl, že v nemocnici byl také jednou Honvedkapitán – kapitán byl ve staré armádě něco docela zvláštního – to byla maďarská domobrana – a tito lidé byli v jejich maďarském nacionalismu tak pevně drženi, že jen jeden národ znali – to byl ten maďarský – nejvíce mluvili jen touto řečí – a zacházeli všichni lidé s nimi rozvážně, mohli pro méněcennost. A nějaký Honvedkapitán je měl za malé studené pneumatiky [pravděpodobně přenesený význam] na prstu celé noci u nich.... To měl člověk vědět.... Já na to ale nemyslel - teď se ale léčím pro možné....